

BIJLAGEN

INTEGRAAL JEUGDBELEID 2008-2012

DE LOCHEMSE JEUGD CENTRAAL

Welzijn en Onderwijs

BIJLAGEN NOTA JEUGD

1	INVENTARISATIE PRODUCTEN JEUGD PER THEMA	pag. 2
2	INTERACTIEVE PROCES	pag. 6
3	VU-RAPPORT	pag. 74

1
INVENTARISATIE PRODUCTEN JEUGD PER THEMA

Thema	Instelling	Product	Leeftijd	
Voorschoolse periode	<i>De Garve Lochem</i>	Peuterspeelzaalwerk in Lochem, Barchem en Laren	0-4 jaar	
		Kaleidoscoop methode (2 ^e leidster)	0-4 jaar	
		Derde dagdeel peuterspeelzaal in Zuiderenk Lochem	0-4 jaar	
		Gastouderbureau Merlijn in Lochem	0-4 jaar	
	<i>De Blokkentoren</i>	Speel-o-theek Simsalabim in Lochem	0-4 jaar	
		Kinderopvang in Lochem en Laren	0-4 jaar	
		Kinderopvang in Gorssel en Eefde	0-4 jaar	
		Gastouderbureau	0-4 jaar	
		Peuterspeelzaalwerk, twee dagdelen in Gorssel, Eefde, Almen, Harfsen en Epse	0-4 jaar	
		Peuterspeelzaalwerk, derde dagdeel in Gorssel en Eefde (via ouderbijdragen)	0-4 jaar	
	<i>Yunio</i>	Consultatiebureau (voorlichting, screening, vaccinatieprogramma's en opvoedingsondersteuning in Lochem, Gorssel, Laren en Harfsen)	0-4 jaar	
	Onderwijs	<i>Basisonderwijs</i>	12 openbare scholen	4-12 jaar
			2 katholieke scholen	4-12 jaar
4 christelijke scholen			4-12 jaar	
Permanente Commissie Leerlingenzorg			4-12 jaar	
WSNS Berkeldal en Zutphen			4-12 jaar	
Brede school door Openbaar Onderwijs			4-12 jaar	
Kaleidoscoop door Openbaar Onderwijs			4-6 jaar	
<i>De Garve Lochem</i>		Kinderopvang en buitenschoolse opvang in Lochem en Laren	4-12 jaar	
		Speel-o-theek Simsalabim in Lochem	4-12 jaar	
		Gastouderbureau Merlijn in Lochem	4-12 jaar	
<i>De Blokkentoren</i>		Kinderopvang, tussenschoolse en buitenschoolse opvang in Gorssel en Eefde	4-12 jaar	
<i>Gemeente Lochem</i>		Leerlingenvervoer	5-20 jaar	
		Leerplicht	5-17 jaar	
		Scholenfolder	4-12 jaar	
		Onderwijshuisvesting	4-17 jaar	
		Spreadingsbeleid	4-12 jaar	
		Regionaal Meld en Coördinatiefunctie	17-23 jaar	
<i>Ijsselgroep</i>		Systeembegeleiding	4-12 jaar	
		Leerlingbegeleiding	4-12 jaar	
		Remedial Teaching	4-12 jaar	
<i>Pactum</i>		Educatie	0-18 jaar	
<i>Regionaal Expertise Centrum</i>		Indicatie voor Speciaal Onderwijs		
		REC Oost-Nederland, REC Groot Gelre		
<i>Regionaal Opleidingscentrum</i>	Trajectklas	16+		
	Volwasseneducatie	16+		

Thema	Instelling	Product	Leeftijd	
		Sociale redzaamheid	16+	
		BMF	16+	
		Nederlandse Taal 2	16+	
		Voortgezet Algemeen Volwassenen Onderwijs	16+	
	<i>Rentray Lochem</i>		Speciaal Voortgezet Onderwijs	12-18 jaar
			Trajectklassen	
	<i>Speciaal Basisonderwijs</i>		Diekmaat, Neede	4-12 jaar
			Mozaiek, Zutphen	4-12 jaar
	<i>Speciaal Voortgezet Onderwijs</i>		Bartimeus, nevenvestiging Lochem	12+
			Klein Borculo, Borculo	4-20 jaar
			Leeuwerikschool, Neede	
			Mariendael, Arnhem	
			Ambelt, Deventer	
			Isselborgh, Doetinchem	
	<i>Voortgezet Onderwijs</i>		Staring College in Lochem en Borculo	12-19 jaar
			Meerdere scholengemeenschappen in Zutphen en Warnsveld	
			Onderwijs Zorg Centrum, Zutphen	12-18 jaar
			Samenwerkingsverband Voortgezet Onderwijs	
			Zorg Advies Teams (ZAT) op alle VO scholen	12-19 jaar
			Scholierenraad en oorlogsmonument jongerenactiviteiten door Staring College	
<i>De Blokkentoren</i>		Tussen schoolse en buitenschoolse opvang in Gorssel en Eefde	4-12 jaar	
Gezondheid en leefstijl	<i>Algemeen Maatschappelijk Werk</i>	Algemeen Maatschappelijk Werk in Lochem en Gorssel	0-90 + jaar	
	<i>Bureau Jeugdzorg</i>	Jeugdhulpverlening	0-18 jaar	
		Spoedeisende hulpverlening	0-18 jaar	
		Jeugdbescherming	0-18 jaar	
		Jeugdreclassering	0-18 jaar	
		Advies- en Meldpunt Kindermishandeling	0-18 jaar	
	<i>De Garve Lochem</i>	Jongeren met een beperking (zicht krijgen op doelgroep is opgenomen in werkplan 2007)	0-23 jaar	
		Jeugdnetwerk Pluspuntje	0-12 jaar	
		Jeugdnetwerk Pluspunt	12+	
		Rugzak opvoedingsondersteuning in Lochem	4-6 jaar	
	<i>GGD</i>		Schoolarts (JGZ)	4-19 jaar
			Schoolverpleegkundige (JGZ)	4-19 jaar
			Opvoedings adviezen / ondersteuning (JGZ)	4-19 jaar
Voorlichting			4-19 jaar	
Logopedie			4-19 jaar	
<i>Yunio</i>		Consultatiebureau (voorlichting, screening, vaccinatieprogramma's en opvoedingsondersteuning in Lochem, Gorssel, Laren en Harfsen)	0-4 jaar	

Thema	Instelling	Product	Leeftijd	
	<i>Yunio & GGD</i>	Maatwerk projecten Jeugdgezondheidszorg	0-19 jaar	
	<i>MEE</i>	Integrale vroeghulp	0-4 jaar	
		Informatie, signalering, advies en ondersteuning	0-90+ jaar	
		Groepsvoorlichting, groepswork en cursussen	0-90+ jaar	
	<i>Pactum</i>	Jeugdzorg	0-18 jaar	
	<i>Renray Lochem</i>	Moeder-kind huis voor tienermoeders	12-18 jaar	
		Ambulatorium		
		Crisisopvang		
	<i>Tactus</i>	Verslavingszorg	0-90+ jaar	
	<i>ASHG Apeldoorn</i>	Advies en Steunpunt Huiselijk geweld	0-90+ jaar	
	<i>Eerste lijnsvoorzieningen:</i>			
	<i>Huisartsen</i>	Lochem, Laren, Gorssel, Epse, Eefde, Almen	0-90+ jaar	
	<i>Tandartsen</i>	Lochem, Gorssel, Laren, Eefde	0-90+ jaar	
	<i>Polikliniek</i>	kern Lochem	0-90+ jaar	
	<i>Fysiotherapie</i>	alle kernen	0-90+ jaar	
	<i>Ziekenhuizen</i>	Deventer en Zutphen	0-90+ jaar	
Vrije tijd	<i>Bibliotheek</i>	Nationale voorleesdagen	0-90+ jaar	
		Nationale voorleeswedstrijd	11-12 jaar	
		Kinderjury	6-12 jaar	
		Specifieke Toermalijn	9-12 jaar	
		Kinderboekenweek (i.s.m. SKW, scholen, boekhandel)	4-12 jaar	
		Klassenbezoeken	6 & 12 jaar	
		50+ leest voor	3-9 jaar	
		Gamen in de bieb (i.s.m. SKW)	11-15 jaar	
		Tentoonstellingsruimte voor jeugd	4-20 jaar	
		Leesprogramma	6-8 jaar	
		Voorleesproject ouders/kinderen	4-8 jaar	
		Schrijversbezoeken	4-12 jaar	
		Makkelijk lezen plein	4-90 jaar	
		Themakisten	3-12 jaar	
		Cultuurcoördinator	4-12 jaar	
	Vestigingen in Lochem, Eefde en Gorssel			
		<i>De Garve Lochem</i>	Kinderactiviteiten in Lochem	
			Naschoolse activiteiten, Zuiderenk Lochem	
			Vakantieactiviteiten in Lochem	
		Kinderboekenweek (i.s.m. bibliotheek)		
		Sportactiviteiten breedtesport		
		Tienersoos in Zuiderenk Lochem	12-14 jaar	
		Straathoekwerk in Lochem	15+	
		Wekelijkse soosavond m.i.v. januari 2007 in Marokkaans centrum in Lochem	15+	
		Spel aan huis in Lochem	2-4 jaar	
		Spelen met vrije tijd: project voor mensen met een verstandelijke handicap		

Thema	Instelling	Product	Leeftijd
		Wijkkrant brede school activiteit	
	<i>SCW Gorssel</i>	Kinderactiviteiten in Gorssel, Eefde, Harfsen, Epse en Almen	
		Kinderboekenweek i.s.m. bibliotheek	15+
		Tienerwerk in Gorssel, Eefde, Harfsen en Epse	11-12 & 13-14 jarigen
		Teens-inn (één dag in de herfstvakantie met trends voor tieners)	
		Soosavond in Gorssel en Eefde.	15+
		Jeugdnetwerk	0-12 en ouder
		Vakantieactiviteiten Gorssel	
		Straathoekwerk in Eefde	15+
	<i>Sportverenigingen</i>	Sportactiviteiten	0-90+ jaar
		G-sport activiteiten (voor gehandicapten)	
	<i>Allerlei particuliere initiatieven en opdrachtnemers zoals bijvoorbeeld Dick Aukes</i>	Kunst- en cultuurprojecten	0-90+ jaar
	<i>Muzehof</i>	Muziekschool	
	<i>Witkamp Uitgaancentrum</i>	Tienerdisco's	
Veiligheid	<i>HALT</i>	Voorlichting Primair Onderwijs	4-12 jaar
		Uitvoering HALT straffen	11-12 jaar
		Voorlichting Voortgezet Onderwijs	12-19 jaar
		Diverse projecten	
	<i>Justitie / OM</i>	Link overleg	
		Kerntaken OM	
		Leerplicht	
		JCO	
	<i>Politie</i>	Wijkagent Lochem, Gorssel	0-90+ jaar
		Kerntaken politie	
		Schoolagent	4-12 jaar
	<i>Raad voor de Kinderbescherming</i>	Bescherming	0-18 jaar
		Scheiding en omgang	0-18 jaar
		Straf (minderjarigen)	0-18 jaar
		Adoptie, afstand en afstammingsvragen	0-18 jaar
	Advies- en Meldpunt Kindermishandeling	Advies- en Meldpunt Kindermishandeling	0-18 jaar
	<i>Rentray Lochem</i>	Justitiële jeugdinrichting	
Arbeid en Inkomen	<i>De Garve Lochem</i>	BOB Werk en Inkomen	
	<i>CWI</i>	Samen met uitvoeringsinstituut, werknemersverzekeringen en gemeente vormgeven aan Centrum voor Werk en Inkomen	18+
	<i>Maecon (St. de Graafschap)</i>	Re-integratie	18+
	<i>Rentray Lochem</i>	Arbeidstrainingcentrum	
		Arbeidstoeleiding, Work-Wise	

2 INTERACTIEVE PROCES

2.1 WERKCONFERENTIE MET PROFESSIONELE ORGANISATIES 15 FEBRUARI 2007

2.2 ENQUETE

2.3 BIJEENKOMST JEUGD 10 MEI 2007

2.4 JONGERENPARTICIPATIE

Eefde	12-14 jarigen
Gorssel	15 jaar en ouder
Gorssel	12-14 jarigen
Staring College	5 VWO
Staring College	1 Havo / Vwo
Staring College	3 VMBO

2.1 WERKCONFERENTIE MET PROFESSIONELE ORGANISATIES 15 FEBRUARI 2007

Verslag plenair gedeelte I

Welkom voorzitter

De middag wordt begonnen met een woord van de dagvoorzitter Chris van Hoeve. Hij begint met een krantenknipsel uit de Volkskrant: 'Nergens zijn kinderen zo gelukkig als in Nederland'. Met dit bericht kan men zich natuurlijk afvragen of deze conferentie Jeugd wel nodig is. Het kan echter ook inspiratie geven om de goede kanten van het jeugdbeleid te bekijken. We moeten niet alleen kijken naar wat er allemaal slecht gaat, maar juist wat er al goed gaat en wat er eventueel beter kan.

Vervolgens leest Chris van Hoeve een stukje voor uit het regeerakkoord waar het gezin en de jeugd een prominente rol toebedeeld krijgen. Deze werkconferentie is voor het nieuwe kabinet eigenlijk een goede start. Wij gaan hier vandaag van start om het nieuwe jeugdbeleid van de gemeente Lochem handen en voeten te geven. Onder Jeugd verstaan we hier 0 tot 23 jarigen en we hebben het over maar liefst 25 % van de inwoners van de gemeente Lochem.

Dit is geen conferentie waar je lekker onderuit kan gaan zitten. We gaan vanmiddag echt aan de slag om over het jeugdbeleid van deze gemeente te hebben. Het uiteindelijke doel is om tot een concreet actiepuntenprogramma te komen waar we ons op kunnen focussen. We hebben een interessant programma vandaag met verschillende werkgroepen. Voor die tijd komt er een inhoudelijke inleiding van Bart van Kessel en daarvoor is het aan wethouder Kreeft om iets te zeggen.

Inleiding Wethouder

Als eerste van harte welkom. Ik ben zelf erg onder de indruk dat er zoveel mensen naar deze conferentie zijn gekomen. We kunnen nu al blij zijn met de opkomst. Deze werkconferentie is bedoeld als een progressieve en positieve bijeenkomst. We gaan niet achteroverleunen, maar actief met verschillende werkgroepen bezig.

Ik ben blij dat ik nu een praatje kan houden als wethouder. Ik wil beginnen met het gegeven dat we vorig jaar een andere discussie hadden omtrent het Lokaal Sociaal Beleid. Dit had meer te maken met een bezuinigingsregel. Dat is vandaag niet de bedoeling. We willen niet meer op het financieel vlak gaan kijken, maar op een positieve manier bezig met het jeugdbeleid in de gemeente Lochem. Dit willen we integraal gaan opbouwen. Dat ziet u ook aan de opbouw van vanmiddag. We pakken verschillende thema's bij de kop, zoals onderwijs, vrije tijd en veiligheid.

Op dit moment is er een visiedocument aanwezig en met behulp van onder andere de input van vanmiddag kunnen we met zijn allen bezig gaan met het jeugdbeleid. Hierbij streven we naar een concreet actieprogramma. Zelf vind ik het van groot belang dat we niet alleen focussen op problemen, maar ook kijken naar de dingen die wel goed gaan.

De dagvoorzitter sprak over de uitkomst van het onderzoek van Unicef waarin is vermeld dat het goed gaat met de kinderen in Nederland. Vandaag hebben we zes leerlingen van het Staring College uitgenodigd. We willen de doelgroep hiermee ook een stem geven. Ze zijn onderverdeeld in werkgroepen en zullen hun bijdrage vandaag leveren in de discussie rondom het jeugdbeleid.

Wat willen we nu voor de jeugd? We willen ervoor zorgen dat er optimale kansen zijn voor jongeren in Lochem. Dat ze goed kunnen opgroeien en zichzelf kunnen ontplooien. Dat ze mee kunnen doen met de samenleving. Belangrijk hierbij is een positieve betrokkenheid van jongeren bij hun eigen omgeving. We hebben enkele speerpunten: zoals ontplooiing van de jongeren, geen uitval op school, betrokkenheid van jeugd benadrukken en ervoor zorgen dat de jeugd in een prettig klimaat woont qua wonen, werken en vrije tijd. De gemeente heeft hierin de regierol. Daarom zitten we hier ook. Vandaag willen we kijken hoe we dat samen kunnen doen en hoe we zo goed mogelijk samen kunnen werken.

Hoe kunnen we samen komen tot een goed klimaat voor de kinderen? Bovendien willen we streven naar een keten waar partijen elkaar vroeg kunnen vinden en elkaar kunnen versterken.

Ik las ergens. Als we wereldkampioen willen worden dan moet je als 1 team optrekken en op het veld staan. Als je dat niet doet kan je nooit kampioen worden. Ik denk dat dit ook geldt voor het jeugdbeleid in Lochem.

Kinderen moeten centraal staan. Financiële stromen zorgen er soms voor dat er geen creatieve ideeën meer zijn die ervoor kunnen zorgen dat de problemen gewoon opgelost worden. Ik wil graag dat we vandaag gaan samen werken en meedenken. Zo kunnen we samen komen tot een concreet actieplan voor de jeugd in Lochem. Denken in mogelijkheden en niet denken in problemen. Ik kom aan het eind van de dag bij u terug. En dan hoop ik dat de punten die besproken worden vandaag kunnen bijdragen aan het nieuwe jeugdbeleid van onze gemeente.

Voordracht Bart van Kessel

Collega's goede middag. Ze hebben me gevraagd om te vertellen wat de problemen zijn met de jeugd en hoe het nu gaat met de jeugd in Nederland. Ik kan in een kwartier helaas niet alles vertellen, dus heb ik mijn presentatie uitgeprint en deel ik de informatie uit.

Als er problemen zijn met een kind zijn er heel veel organisaties en regelingen die ervoor zorgen dat we dat kind kunnen helpen. Het is eigenlijk schrikken hoeveel organisaties en regelingen er bestaan in Nederland. Maar het hoofddoel is in feite dat we willen dat kinderen op een school zitten of werk hebben.

Maar over welke actoren hebben we het hier? In het algemeen kunnen we de volgende actoren onderscheiden: beleid en bestuur, onderwijs organisaties, leerlingen, ouders, leerkrachten en de jeugdvoorzieningen.

In ons onderwijsstelsel hebben we de zorgplicht: wat wil zeggen passend onderwijs. Als een kind aangemeld is dan moet de school ervoor zorgen dat ze altijd onderwijs hebben. Dat vraagt samenwerking van verschillende partijen. Het gaat hier om samenwerking in het onderwijs en tussen alle andere organisaties.

Laten we beginnen met het feit dat het met 85 % van de kinderen goed gaat. Dus dat scheelt weer. Het is slecht 15 % van de jeugd waar het niet goed mee gaat. Waarvan weer 5 % van deze kinderen dusdanige steun nodig hebben, dat ze niet op een gewone school opgenomen kunnen worden. Dat is vast 90 % minder problemen.

Er is landelijk een ontwikkeling gaande om alle partijen uit te nodigen om het onderwijs te ondersteunen. Er moet dus nog van alles geregeld worden. Iemand moet de regie nemen dat zei de wethouder al. Daar zijn afspraken over gemaakt dus dat is geregeld. Belangrijk is dat je weet wie het regelt en wat ze regelen. Partijen kunnen pas wat voor elkaar betekenen als je weet wat je aan elkaar hebt en weet wat je voor elkaar kan betekenen.

Bij samenwerking moet er één kapitein zijn en men moet weten wat urgent is. Maak duidelijk waarom je met elkaar aan de slag gaat. Voorstel van mij is om bestuur en beleid naar beneden te halen. Bij de andere partijen kun je veel meer winst halen. Daar gaat het tenslotte om. We moeten dit zien als een uitdaging.

Tenslotte hebben we hier 6 leerlingen van het Staring College. Jullie zijn hier vandaag om de stem van de kinderen te vertegenwoordigen. Denk daarbij aan kinderen die het niet zo makkelijk hebben. Jullie kennen de kinderen die geholpen moeten worden. Jullie moeten vandaag de mensen aan de slag zetten. Stel gerust kritische vragen en vraag vooral waarom.

Slotwoord Dagvoorzitter

Ik wil een citaat voordragen uit de talmoed: 'We zien de dingen niet zoals ze zijn maar zoals we zien.'

Uitdaging voor vanmiddag is dat we allerlei verschillende aspecten gaan zien. We moeten proberen door andere brillen te kijken. Misschien zien we dan meer dingen zoals ze zijn. Succes!

Verslag Werkgroep Voorschoolse periode

Wat gaat er goed?

Informatieoverdracht tussen de peuterspeelzaal en de onderbouw van de basisschool

Waar dit van toepassing is (o.a. kern Lochem), bevat de intake lijst bruikbare informatie en respecteert het de privacy van de ouders. De Blokkentoren maakt gebruik van een overdrachtsboekje.

Multidisciplinair overleg in Het Pluspuntje in Lochem en het zorgnetwerk in Gorsseel

Dit leidt onder andere tot:

- Signaleren en bespreking van complexe gezinnen;
- contact tussen het consultatiebureau en de peuterspeelzaal.

De toegang tot de peuterspeelzaal

Deze is laagdrempelig, ook voor allochtone gezinnen. Dit mede dankzij:

- goede doorverwijzing door het consultatiebureau;
- opvoedingsondersteuning door De Garve aan allochtone gezinnen;
- aanschrijven van alle ouders van aanstaande peuters door De Blokkentoren.

Samenwerking tussen bibliotheek, instellingen en bevolking

Er wordt gebruik gemaakt van elkaars expertise, met als gevolg bijvoorbeeld de themakisten op maat van de bibliotheek voor De Blokkentoren.

De sportpas

Hiermee kunnen kinderen gratis twee verschillende sporten 'uitproberen'. (NB: bestemd voor leerlingen vanaf groep 3, dus niet van toepassing op kinderen in voorschoolse periode)

Waar lopen we tegenaan?

(Tevens: wat moet er opgepakt worden, wat is de oplossingsrichting en wie zijn daarvoor nodig)

Informatieoverdracht tussen peuterspeelzaal en basisschool vindt niet overal plaats

Standaardisering van overlegstructuren waarbij aandacht is voor informatieoverdracht is van belang. De afstemming tussen peuterspeelzalen en basisscholen kan bijvoorbeeld plaatsvinden in wijkoverleg.

Weinig informatieoverdracht tussen het consultatiebureau en de peuterspeelzaal

Deze kan beter. Zodoende kunnen problemen eerder gesignaleerd en aangepakt worden.

Wenselijk is dat:

- verschillende partijen (consultatiebureau, Garve, Blokkentoren) goed samenwerken en eenduidig beleid voeren, met de gemeente mogelijk als regisseur;
- ouders bij de intake bij een peuterspeelzaal middels een handtekening toestemming geven dat hun kind, indien nodig, multidisciplinair besproken wordt;
- ouders op de hoogte worden gehouden wanneer hun kind multidisciplinair besproken wordt.

Beperkte capaciteit om een probleemgeval aan te pakken

De input van probleemgevallen (in de leeftijd tot 4 jaar) in het pluspuntje / zorgnetwerk is minimaal. Onduidelijk is hoe dat komt, aangenomen wordt dat de drempel te hoog is. In plaats van 'zware' hulpverlening door bijvoorbeeld BIZ of AMW, zou hulpverlening op de werkvloer wellicht effectiever en preventiever zijn. Hoge kosten bij latere signalering (en daardoor een langer (curatief) hulpverleningstraject) wordt hiermee voorkomen.

Wenselijk is dat: er op de peuterspeelzaal intern expertise in huis is om problemen te signaleren en hierop te anticiperen.

- er twee gekwalificeerde leidsters per groep werken, in ieder geval voor een deel van het totaal aantal dagdelen. Hierdoor wordt zorg op maat mogelijk terwijl de rest van de groep doordraait.
- een derde dagdeel peuterspeelzaal geen uitzondering maar regel wordt. Bijvoorbeeld kinderen met een medische indicatie hebben hier baat bij.
- er goede samenwerking is (korte lijnen!) tussen basisscholen, peuterspeelzalen en Bureau Jeugdzorg.
- Bureau Jeugdzorg op afroep op de werkvloer zorg verleent.
- De gemeente, waar nodig op bovenstaande punten, het beleid (en de subsidie) afstemt. Verschillen tussen oud-Lochem en oud-Gorssel zullen hiermee aangepakt kunnen worden. Een pakket van eisen moet echter vanuit het veld komen.

Verslag Werkgroep Onderwijs

Wat gaat er goed?

De volgende punten werden door de werkgroep Onderwijs aangedragen als punten die op dit moment goed gaan in de gemeente Lochem:

- We kennen elkaar goed.
- Met de zorgstructuur in het basisonderwijs gaat het goed. We weten veel dingen van elkaar en we volgen goed de ontwikkeling van de kinderen.

Aan de leerlingen van het Staring College werd vervolgens de vraag gesteld of zij denken dat de zorgstructuur in het voortgezet onderwijs ook goed is geregeld. Zij gaven aan dat dit het geval is, maar ze denken dat wanneer je een probleem hebt je daar zelf achteraan zal moeten gaan. Je moet zelf je probleem melden, anders wordt er naar hun zeggen niks gedaan door de school.

Andere goede punten:

- Het pluspunt en pluspuntje (Lochem) overleg gaan goed. Beide netwerken kunnen op sommige vlakken nog verbeterd worden.
- Jeugdhulpverlening netwerk (Gorssel) loopt goed.
- Samenwerking tussen basisscholen is erg goed.
- Vanuit Jeugdzorg is aangegeven dat ze blij zijn dat ze participeren in de pluspunten en één lijn met het Staring college hebben.
- Contact tussen het onderwijs en de sportverenigingen verloopt goed. Er worden gezamenlijk toernooien georganiseerd.

Leerlingen geven aan dat ze de Gemeente Lochem lekker rustiger vinden. Het is niet te groot, waardoor je makkelijk kunt samenwerken en makkelijker contact kan maken. Als je een probleem hebt is er wel hulp maar je moet het zelf opzoeken.

Waar lopen we tegen aan?

Er werd aangegeven dat we elkaar goed kennen. Dat is een feit, alleen kunnen we nog beter met elkaar communiceren en samenwerken, zodat er meer uitgehaald kan worden.

De netwerken (pluspuntje etc) staan te ver van het onderwijs. Het is niet iedereen even helder wat de rol van het netwerk is binnen de jeugdhulpverlening. Sommige zien het netwerk als een vertragende factor.

De samenwerking tussen organisaties is goed, maar te incidenteel bijvoorbeeld: in het bibliotheekwerk is er wel samenwerking met het onderwijs, alleen gebeurt dit meestal ad hoc. Dit zou beter gestructureerd kunnen worden.

We lopen nog steeds tegen wachtlijsten aan voor ambulante begeleiding en voor plaatsing in de clusterscholen.

Verder vind ik de bureaucratie er om heen een ellende. Er is zoveel papieren rompslomp. De hulpverlening gaat over veel te veel schrijven, waardoor we niet weten wie waarvoor verantwoordelijk is.

Bij het voortgezet onderwijs mist men een reboundvoorziening.

Verder wordt aangegeven dat er geen of nauwelijks afstemming of opvang bij drop outs en uitvallers van 13 jaar en ouder is.

Er mist een structureel aanbod van voorzieningen, te veel afhankelijk van potjes en of daar nog ruimte binnen is, bijvoorbeeld: de sociale vaardigheidstraining worden niet structureel aangeboden. Op sommige momenten heb je het voor bepaalde kinderen nodig en dan is het niet beschikbaar.

Bovendien wordt aangegeven dat er nog grote verschillen bestaan tussen oud Gorssel en oud Lochem. Dit zou ook een keer opgelost moeten worden.

Er is weinig subsidie voor kunsteducatie, hierdoor hoge tarieven waardoor kunsteducatie de stempel krijgt als elite voorziening

De zichtbaarheid van vraagstukken is onduidelijk, er moet beter gemonitored worden.

Wat moet er opgepakt worden?

(ook bij punt 2 worden zaken genoemd die aangepakt moeten worden)

Vanuit het Muzehof wordt aangegeven dat ze ervoor willen pleiten dat muziek in het onderwijs wordt geïntegreerd: Kunstzinnige vorming kan innerlijke verrijking voor kinderen zijn. We zouden graag meer interactie en afstemming met het voortgezet onderwijs willen hierover.

Het contact tussen regulier en speciaal onderwijs en speciaal basisonderwijs kan verbeterd worden. Er kan een slag gehaald worden wanneer er meer terugkoppeling en afstemming is over beleidsmatige aspecten. Ook kunnen we van elkaars expertise leren, dus die uitwisseling kan verbeterd worden.

We zouden er voor willen pleiten dat de sociale vaardigheidstraining structureel kan worden aangeboden op de scholen.

In de Gemeente Lochem zijn veel netwerken, maar die kunnen nog wel een kwaliteitslag maken. De netwerken zouden wat effectiever kunnen werken. Ook is er nog wat onduidelijkheid over wat wel en wat niet in het pluspunt en pluspuntje behandeld moeten worden.

Hulpverleners moeten resultaten beter terugkoppelen met melders.

De gemeente moet ophouden met het afbreken van goede voorzieningen (zoals gymnastiekonderwijs).

Wat is de oplossingsrichting?

Vanuit het bovenschools management wordt aangegeven dat we het simpel moeten houden. Het gaat er bij jongeren die problemen hebben om dat ze zo snel mogelijk hulp krijgen. Maar zorg er wel voor dat je resultaatgerichte afspraken maakt.

Belangrijk is dat we doelen stellen en dan achter af kijken of ze ook daadwerkelijk gehaald zijn. Deze evaluatie biedt ons kansen om te kijken wat en hoe het goed gaat en wat we nog kunnen verbeteren om in het vervolg het zorgtraject beter uit te zetten.

De hulpverlening gaat over vele schijven en verschillende mensen. Belangrijk is om helder in beeld te krijgen wie waarvoor verantwoordelijk is en tot wanneer. Wanneer we iemand doorsturen, moeten we goede afspraken maken wat de verwachtingen zijn naar elkaar toe. Meer terugkoppeling tussen de partijen kan het traject helder maken.

Bart van Kessel constateert dat er drie niveaus zijn waarover we praten:

1. Beleid
2. Organisatie
3. Uitvoering

Samenvattend geeft hij aan dat men elkaar in Lochem kent en dat is stap 1, maar er zou op kwaliteit nog verbeterd kunnen worden (betere afstemming, communicatie, duidelijkheid scheppen over wat iedereen doet) . Er gebeurt al heel veel, maar het is niet voor iedereen duidelijk wat er gebeurt.

Er wordt door de Muzehof een andere oplossingsrichting aangeboden die betrekking heeft op het aanbieden van muziek. Mogelijkheden om alternatieve hulpverlening aan te bieden. Voorbeeld hiervan is dat sommige jongeren hun agressie kwijt kunnen in het beoefenen van muziek.

Dit geeft aan dat er altijd alternatieve oplossingsrichtingen zijn en we niet alleen moeten kijken naar wat er al is.

De jongeren geven aan dat het goed is als er iets als een band (muziek) komt.

Bovendien wordt aangegeven dat er meestal gekeken wordt naar wat zijn de problemen van kinderen. maar zoek vooral naar de talenten van kinderen. Focus daar de hulpverlening op.

In het zorgtraject is het belangrijk om ook vooral de ouders en de kinderen zelf te betrekken.

Er kan ook gedacht worden aan meer opvoedingsondersteuning voor ouders. Ouders hebben soms moeite met opvoeden en met behulp van opvoedingsondersteuning kan ook preventief gewerkt worden.

Er moet een behoefteanalyse gemaakt worden bij de jeugd, hier moet ook de 15% probleemjeugd bij betrokken worden.

Een zorgkloket waar ouders en de jeugd terecht kunnen met gerichte vragen.

De gemeente moet structurele middelen beschikbaar stellen voor het jeugdbeleid.

Door Bart van Kessel werd vervolgens de volgende vraag gesteld:

-> Wat moet het resultaat zijn van de verbetering?

Samenvattend kan gezegd worden dat de hulpverlening efficiënter en inzichtelijker gemaakt moet worden. We moeten van elkaar weten wie waarvoor verantwoordelijk is en wie wat doet.

Wie zijn daarvoor nodig?

De gemeente wordt als eerste naar voren geschoven om die taak op zich te nemen. Door Bart van Kessel wordt aangegeven dat we er niet vanuit kunnen gaan dat de gemeentes dit allemaal zo gaan oppakken. We moeten zelf ideeën aandragen en met een concreet plan bij de gemeente aankomen. De gemeente zal de regiefunctie op zich nemen, dat heeft wethouder Kreeft vanmiddag ook aangegeven.

We moeten zelf een oplossingsrichting bedenken. Dat heeft Het Kabinet Balkenende zo geregeld. Jullie moeten naar de gemeente met een goed en eenduidig plan. Dan kunnen ze pas de middelen aanbieden. Niet meteen zeggen dat er geen middelen zijn. We kunnen met zijn allen niet achterover leunen en wachten tot de gemeente wat gaat doen.

Het is dus belangrijk dat we samen met zijn allen: gemeente, zorgorganisaties, ouders, jeugd en onderwijsinstellingen ervoor gaan. We moeten gezamenlijk voor een sterk netwerk zorgen.

Samenvatting

In Lochem is er een boel gaande en is van alles goed geregeld, maar er kan nog een kwaliteitsslag gemaakt worden. Belangrijk is inzichtelijk te maken wie wat doet en wanneer.

Een leerling van het Staring College vatte de werkgroepsessie als volgt samen: Er is van alles in de Gemeente Lochem, maar de samenwerking loopt nog niet zo goed. De mogelijkheden zijn er maar ze worden nog niet goed benut. De stap over wie doet wat ontbreekt. Wat is de volgende stap?

Verslag Werkgroep Veiligheid

Wat gaat er goed?

- Er zijn twee goede netwerken. (Pluspunt 12- en Pluspunt 12+);
- Er is een goede school op het gebied van Voortgezet Onderwijs;
- Er zijn basisscholen in iedere kern (twaalf in totaal);
- Goed Verenigingsleven;
- De mooie natuur;
- Een veilig milieu, weinig criminaliteit (?) → politie nuanceert dit wat;
- Goede Maatschappelijke Ondersteuning (WMO);
- Sociale samenhang/ korte lijnen.

Waar lopen we tegen aan?

- Verandering van normen en waarden (storend gedrag/ vernielingen/ criminaliteit).
 - Oorzaken:
 - Opvoeding
 - Ouders
 - Grenzen stellen
 - Vrij laten jongeren
 - Groepsvorming
 - Rol voor:
 - Jongerenwerker
 - Politie
 - Ouders
- Respect
- Alcohol/ drugs (met name de kwetsbare groepen)
- Meer gedragsproblemen
 - Oorzaak:
 - Waarden en normen
 - Cultuurverschil
 - Rol voor:
 - Ouders (verantwoordelijk)
 - Sociaal Maatschappelijk werk
- Op het VMBO zijn meer problemen dan op bijvoorbeeld het VWO.
- Overlastgevende groepen

Een goed jeugdbeleid richt zich op de probleemgroepen en de andere jeugd.

2. Wat moet er worden aangepakt?

- Bij de inrichting van de gemeente (bijvoorbeeld woningbouw) dient er rekening gehouden te worden met voorzieningen voor jongeren;
- Jeugdparticipatie;
- “Bestemmingsplan” jeugdvoorzieningen. → mee in laten vullen door de jeugd;
- Duidelijkheid/budget → communicatie is belangrijk;

3. Oplossingen:

- Een taakgroep met bevoegdheden;
- Werkbijeenkomsten op uitvoerend-/ kennisniveau (kleinschalig);
- Ambulante jeugdhulpverlening;
- Recht van kind op gezag, opvoeding;

- Groepsouderschap → sociale verantwoordelijkheid:
 - Buurtmoeders/ vaders;
 - Buurt-/ jongerenbemiddeling;
 - Jongeren-/ straathoekwerker.
- Alcohol-/drugsproblematiek:
 - Schoolmaatschappelijk werk/ ZAT;
 - Vroegsignalering (ouders erbij, leefomgeving);
 - Versterking scholen;
 - PG-behandelplan;
 - Plaatselijke begeleiding/ ondersteuning;
 - Vroegsignalering vanaf 0 jaar → integrale vroeghulp MEE. (ga een keer met alle partijen om de tafel om te zien wat er allemaal al aan vroegsignalering is, uitwisselbijeenkomsten.);
- Jongerenwerker → meer aanwezig op straat. De jongerenwerker zelf wil graag meer uren/ mogelijkheden. Bijvoorbeeld voor één op één gesprekken, daar waar het momenteel alleen groepsbijeenkomsten betreft.

Verslag Werkgroep Jeugd en Vrije Tijd

Wat gaat er goed met jeugd en vrije tijd?

- Lochem kent een breed cultuuraanbod voor kinderen van 8 tot 12 jaar
- Schouwborg kent theater met jeugdprogramma STAR voor scholieren uit het voortgezet onderwijs.
- Binnen de gemeente zijn voldoende mogelijkheden tot sport- en cultuurbeoefening bij een rijk verenigingsleven.
- Het Sociaal Cultureel Werk (SKW) biedt activiteiten aan voor verschillende jeugdgroepen zoals kinderwerk, tienersociaal en jeugdcafé (ontmoeting).
- Sociale binding in de verschillende kernen is sterk aanwezig waardoor ook betrokkenheid vanuit de jeugd bij de activiteiten in het dorp aanwezig is.
- 90% van de jeugd vindt zijn weg in vrijetijdsbesteding in georganiseerd - en ongeorganiseerd verband. Met veel kinderen gaat het goed in Lochem. Binnen de vrije tijd sector speelt de marktwerking ook een belangrijke rol.

Wat gaat er mis met jeugd en vrije tijd?

- De jeugd in de leeftijdscategorie 12 tot 15 jaar laat zich moeilijk organiseren en aanspreken op activiteiten omdat deze jongeren hun eigen weg naar verantwoordelijkheid en zelfstandigheid aan het zoeken zijn. Vrijetijdsbesteding invullen voor jongeren werkt in de praktijk niet. Organisaties kunnen niet de kwaliteit van de vrijetijdsbesteding bepalen. Vrije tijd moet ook van binnenuit komen.
- Vanaf 14 jaar is er minder aanbod van activiteiten voor de jeugd.
- De “uitgaanscentra” bevinden zich vooral buiten Lochem in de grotere steden zoals Zutphen en Deventer of elders op het platteland.
- Bepaalde groepen laten zich moeilijker aanspreken en organiseren op activiteiten:
 - Een bepaalde categorie jongeren maakt zelf wel uit wat zij met hun vrije tijd doen (b.v. hangjongeren).
 - Cultuurverschillen tussen groepen onderling spelen ook een rol.
 - De jeugd is zijn verantwoordelijkheidgevoel nog aan het ontwikkelen.
 - Gebrek aan geld is in bepaalde gevallen ook een drempel om aan activiteiten deel te nemen.
- 10% van de jeugd is moeilijk bereikbaar en conformeert zich niet aan de gangbare vrijetijdsbesteding. Tot op zekere hoogte is dit aanvaardbaar tot het moment dat problemen ontstaan met orde en veiligheid. Het overmatig alcoholgebruik is hierin een katalysator vanwege onveiligheid en vandalisme. Ook brengt een bepaalde leefstijl een groot gezondheidsrisico met zich mee voor deze groep jongeren.

Wat gaan wij oppakken met jeugd en vrije tijd?

- Initiatieven vanuit de jeugd zelf stimuleren en faciliteren.
- De jongeren in de categorie 12 tot 18 jaar zitten in een bepaalde ontwikkeling. Behoeften hebben een sterk wisselend karakter. Jongeren moeten nog leren om keuzes te maken in het leven en verantwoordelijkheid te nemen. Jongeren nemen vaak vrijblijvend deel aan activiteiten want morgen ziet hun wereld er weer anders uit. Bepaalde groepen jongeren leven in subculturen met eigen informele leiders.
- Komen tot actieve vormen van cultuur waarbij jongeren een voorstelling bezoeken en deelnemen aan een workshop (cultuurpakket). Het theatergezelschap “Jongens van de straat” is een multiculturele groep in Amsterdam die in hun voorstelling half pipe scaten combineert met muziek en dance.
- Organisaties moeten in gesprek met de doelgroep jeugd die moeilijk bereikbaar is:
- Wat zijn de behoeften van deze doelgroep (onderzoeken).
- Via straathoekwerk in contact komen met jongeren. Straathoekwerker is vaak een bindend element naar deze doelgroep (voorbeeld Eefde).
- Vervolgtrajecten uitzetten naar het jongerenwerk, jeugdhulpverlening en jeugdzorg. Jongenontmoetingsplek biedt mogelijkheid voor jongeren elkaar op te zoeken binnen bepaalde randvoorwaarden en gedragsregels

- Onderwijs is een prima middel om de jeugd kennis te laten maken met verschillende vormen van cultuur en sport
- Kinderen met verstandelijke beperkingen vragen van verenigingen extra faciliteiten en begeleiding. Nagaan in hoeverre verenigingen hiervoor open staan

Verslag Werkgroep Gezondheid en Leefstijl

De voorzitter Marijke Visschedijk opent de vergadering. Zij stelt voor om het onderwerp te behandelen aan de hand van positieve en negatieve punten die iedereen op een briefje schrijft en dan plenair inbrengt. Vervolgens geeft iedereen plenair aan waarop men met name nog wil doorpraten (de punten staan vermeld in de bijlage op de volgende baldzijde).

In de plenaire vergadering wordt het volgende naar voren gebracht:

1. Mee Oost Gelderland. Wat goed gaat is de lage drempel. Belangrijk is dat problemen vroegtijdig worden gesignaleerd. Als er problemen zijn krijgt het aanpakken ervan geen snel vervolg.
2. Raadslid. Er spelen problemen bij verslaving, met name eetproblemen en slechte voeding.
3. De Garve. Het peuterspeelzaalwerk moet door de ouders zelf betaald worden. Dat geeft een drempel waardoor de kinderen die het het hardst nodig hebben het niet krijgen.
4. Tactus. Het is belangrijk dat er op alle basisscholen in de hele gemeente Lochem preventieprojecten komen over roken, drugs en alcohol.
5. Tactus. Jongeren komen weinig bij Tactus
6. Wilhelminaschool. Hoe te voorkomen dat jongeren tussen het wal en schip vallen tussen alle instellingen.
7. Van der Hoevenschool. Aandacht schenken aan preventie van problemen.
8. Consultatiebureau. Homestart komt niet van de grond. Video hometraining wordt niet betaald door de gemeente Lochem.
9. Politie. Alcoholmisbruik door de jeugd en doorverwijzing naar de hulpverlening.
10. Politie. Doorverwijzing is een moeizaam proces. Terugkoppeling door andere instanties gebeurt ook niet goed. Er zouden mogelijkheden moeten zijn om eerder in te grijpen bij probleemsituaties.
11. Prins Willem Alexanderschool te Laren. Wanneer moet de school iets oplossen en wanneer moet worden doorverwezen.
12. Schoolarts. Aandacht voor video hometraining. Sociale vaardigheidstraining geven vanaf 4 jaar.
13. Raadslid. Bestrijding van de armoede onder jongeren.
14. Predikant PKN. Vrije plek creëren voor jongeren.
15. Pactum. Wat hebben zorgaanbieders in huis. Maak gebruik van elkaars mogelijkheden.
16. Leerling Staring college. Alcoholproblemen bij de jeugd.

In de plenaire bespreking wordt als eerste gesproken over de alcoholproblematiek. Het is belangrijk dat er aandacht wordt geschonken aan preventie op dit gebied. Het begint al bij de ouders die vaak niet eens (willen) zien dat er een probleem is. Voorlichting geven op school hierover en ook de ouders erbij betrekken.

Hoe kan het voorkomen worden. Ouders moeten grenzen stellen. Er moet een cultuuromslag komen ten aanzien van het alcoholgebruik. Ouders hebben vaak zelf ook een alcoholprobleem. Grootschalige party's waarbij veel drank kan worden gedronken, zouden verboden moeten worden.

Vanuit de hulpverlening is er vaak geen goede aansluiting. Voordat gebruik gemaakt kan worden van hulpverlening moeten er veel formulieren worden ingevuld. Daardoor is hulpverlening niet laagdrempelig.

Het tweede onderwerp is de onderlinge afstemming van de hulpverlening. Het gaat daarbij met name om die gevallen in het grijze gebied waarbij niet duidelijk is wie actie moet ondernemen. Het voorstel wordt gedaan om een casemanager in te stellen. Die persoon kan het proces in de gaten houden.

Er wordt opgemerkt dat het belangrijk is vertrouwen te hebben in het doorverwijzen naar elkaar. Er is vaak meer mogelijk dat je denkt. Er moet wel de houding zijn om een zaak niet eerder los te laten dan dat zeker is dat het op de goede plek is. Wat betreft de casemanager wordt geconcludeerd dat het beter is dat de bestaande instellingen hun werk goed doen, het goed op elkaar afstemmen en goed naar elkaar doorverwijzen.

Bijlage bij verslag Werkgroep Gezondheid en Leefstijl

1. *Yunio-JGZ*

Negatief

- Homestart niet in de gemeente aanwezig.
- Video Home Training: geen geld vanuit de gemeente.
- Een ieder in JGZ op een eigen eiland (eigen toko)

Positief

- 98 % van de klanten is tevreden
- Pluspuntje/pluspunt aanwezig

2. *Wilhelminaschool*

- Betrokkenheid/deskundigheid instellingen
- Elke instantie heeft eigen kaders (eigen bordje). Wat als een kind tussen 2 bordjes komt.
- Case manager?

3. *Tactus*

- Twee jaar heeft Tactus samen met de GGD een preventie project t.a.v. genotmiddelen uitgevoerd in de toenmalige gemeente Gorssel. Bij de gemeentelijke fusie heeft de gemeente Lochem dit project wegbezuinigd.
- Jongeren drinken steeds meer en jonger. Belangrijk is om op jonge leeftijd met preventie te beginnen en ouders hierbij te betrekken. Uit onderzoek is gebleken dat ouders invloed hebben op het middelen gebruik van hun kinderen. Vooral als die kinderen nog geen gebruikspatroon hebben.

4. ?

- Duidelijke stap gezet vanuit de gemeente om tot actie over te gaan.

5. *Tactus*

- Jongeren die experimenteren met verschillende middelen komen minimaal bij de verslavingshulpverlening terecht. Oppakken vanuit de verslavingszorg. Laagdrempelige hulpverlening bieden.
- Leeftijd jongeren wordt vaak gezien tot 18 jaar. Dit zou breder getrokken moeten worden b.v. 23 jaar. Ook qua financiering.
- Minimale samenwerking tussen de instellingen. Geen bundeling van de krachten.
- Oplossing vanuit Tactus hulpverlening. Laagdrempelige verslavingshulpverlening die gefinancierd wordt buiten de AWBZ om.

6. *SKW De Garve*

Positief

- Groot bereik van allochtone ouders
- Laagdrempelig. Dus makkelijk contact; veel huisbezoeken.
- Vroege signalering van taalachterstanden.
- Betrokkenheid bij school en pspz wordt vergroot.

Waar loop ik tegenaan.

- Signaalfunctie pspz/ko
- Financiering pspz. Ouders in de bijstand hebben weinig geld.
- Alleen bereik op dit moment van de kern Lochem.
- Ik mis home-start. Met name ook voor jonge allochtone moeders.
- Meer aandacht voor taalachterstand bij peuters.

7. *Raadslid*

Goed

- Preventie

Problemen

- Verslaving aan drugs, drank en roken.
- Eetproblemen/gewicht
- Kindermishandeling

8. ?

Positief

- Jeugdhulpverlening binnen Lochem (pluspuntje).
- Samenwerking onderwijs.

Negatief

- Doorverwijzing BJZ/Raad niet snel genoeg opgepakt
- Gemeente niet snel genoeg met ontwikkelen JOP's
- Onwillege ouders. Mogelijkheid hebben om eerder in te grijpen

9. Politie

Goed

- Communicatie met partners
- Luisteren naar de problemen maar ??
- Pluspunt overleg

Niet goed

- Doorverwijzen problemen. Probleemgevallen in avond, nacht en weekend.
- Alcoholgebruik/misbruik onder de 16 jaar.
- Over wie spreken wij. Jongen x en meisje y. Privacy?

10. Prins Willem Alexanderschool.

Positief

- Enorm veel overleg en dus veel goede contacten.
- Prachtig samenwerkingsverband
- Uitgangspunt de leerling.

Negatief

- Te veel regels en invulwerk
- De zorg van het maatschappelijk werk staat nog te veel buiten de school (drempel te hoog)
- Wij praten veel. Nu de praktijk nog.

11. Raadslid

Goed

- Jongeren hebben ruimte om te ademen, te bewegen, te leven
- Relatief weinig jeugdproblematiek
- Kleinschaligheid

Beter

- Bestrijding armoede onder jongeren
- Preventie alcoholgebruik jongeren

12. MEE

- Samenwerking consultatiebureau. Doorverwijzing integrale vroeghulp
- Doorzetten beginnende samenwerking BJZ. Snelle verwijzing.
- Als signalerende organisatie door onze laagdrempeligheid snel oppakken van zorgsituaties door AMK/RvK
- Onduidelijk wat de gemeente m.b.t. jongeren met een beperking doet/wil/kan/visie

13. GGD

Goed

- Deelname aan PGO > 95%
- Goed buurtnetwerk, laagdrempelig

Wat kan beter

- Licht pedagogische hulp. Ik mis videohometraining in de leeftijd 6 – 12 jaar.
- Ik mis sociale vaardigheidstraining voor jonge kinderen.

14. Kerken Lochem

De jongeren zeggen wij missen een plek waar wij samen kunnen komen, waar het veilig is en interessant. Wie pakt dit op.

15. *Jeugdzorg.*

- Visie: vraaggericht uitgangspunt i.p.v. aanbodgericht.
- Hoe communiceer je over dwarsverbindingen
- Expertise buiten de regio.

Verslag plenair gedeelte II

Per thema zal er door de voorzitters een korte impressie gegeven worden wat er allemaal in de werkgroepen aan de orde is geweest.

Thema Onderwijs

Complimenten voor de gemeente Lochem wat er allemaal is! Maar jammer dat het nog niet optimaal werkt. Het is belangrijk om te werken aan kwaliteit, resultaat en het beschikbaar hebben van data. Verder moet er altijd gezocht worden naar een goede koppeling met de doelgroep. Het beste is nog om het ze zelf te vragen. Barbara één van de leerlingen gaf een mooie samenvatting na afloop van onze werkgroepsessie: Veel mogelijkheden om problemen op te lossen, maar ze worden niet benut. Vooral van stap naar stap. Wie doet wat en wie moet wat doen?

Thema Voorschoolse periode

Er is in Lochem en Gorssel heel veel omtrent voorschoolse periode. Wel kwam duidelijk in onze werkgroep naar voren dat er nog een groot verschil is tussen het oud Gorsselse en het oud Lochemse deel. In één gebied is er VVE en in het andere niet. Ik zou zeggen Lochem ga eens fuseren. Daarnaast moet je zorgen voor een goede overdracht. Dit houdt in goede overdracht van consultatie bureau naar peuterschool en van peuterschool naar basisschool. Er zijn wel netwerken, maar men moet nog beter communiceren met de netwerken. Er moeten mensen zijn die er tijd in kunnen investeren. Dan kan er betere en effectievere overdracht plaats vinden.

Thema Veiligheid en wonen

We hebben veel aspecten besproken. Ik heb er een paar uitgepakt. Complimenten aan Lochem goed netwerk en voorzieningen en een goede sociale samenhang. Er is een basis en die we moeten proberen uit te bouwen. In Jongerenwerk moet je investeren. Jeugdhulpverlening en de politie komen tijd te kort. Wat er eigenlijk zou moeten veranderen is de opvoedingsmentaliteit. We moeten streven naar gezamenlijke verantwoordelijkheid van opvoeding. Buurthouders, jongerenwerken, ouders etc. Probeer te zorgen voor tolerantie in de buurt.

Kinderen hebben het recht op goede opvoeding. Wanneer daar gevaar in komt dan moeten er oplossingen bedacht worden. Wanneer van jongs af aan problemen geconstateerd worden, moet daar wat aan gedaan worden, anders wordt dat in het latere leven wellicht nog erger. Er zou een soort bestemmingsplan voor jeugd moeten komen. Een taakgroep en budget om op korte termijn beslissingen te nemen. Betrek de jongeren er vooral bij, anders haken jongeren, die zo graag mee willen praten, af.

Thema Vrije tijd

We vonden het in onze groep belangrijk dat we kijken naar de jeugd zelf. Wat vind de Jeugd nu? We hebben geprobeerd ons zelf in te leven in de jeugd. Doordat we dit beseften in onze werkgroep sprak iedereen met een vernieuwde blik.

Er is veel beschikbaar in de Gemeente Lochem. Een kleine categorie kan alleen niet deelnemen aan bepaalde vrije tijd activiteiten. Sommige jongeren willen alleen hangen onder een boom. Financiële middelen kunnen voor sommige jongeren soms beperkend zijn om ergens aan deel te nemen.

We kunnen het onderwijs gebruiken om de jeugd kennis te laten maken met alles wat er in Lochem aanwezig is voor de jeugd.

Waar we wel voor moeten oppassen is dat er een groep is die geen georganiseerd leven wil lijden. Voor deze groep schuilt het gevaar dat ze in aanraking komen met de verkeerde dingen en wellicht op het slechte pad komen. Dat moeten we proberen te voorkomen. Problemen komen vaak voort uit alcoholgebruik. Dat is volgens ons een aandachtspunt voor de Gemeente.

Verder kwam er in de werkgroep naar voren dat jongeren ook gewoon mensen zijn, maar dat het voor volwassen moeilijk is om zich in te beelden in wat jongeren nu echt willen. Verder zijn er ook verschillende leeftijdscategorieën binnen de jongerengroep die er ook voor zorgen dat daar een verdeling in interesses zijn.

Gezondheid en leefstijl

Alcohol en drugs zijn een erg belangrijk thema. Dat is een probleem waar we mee aan de slag moeten. Oplossing is volgens ons preventie. Preventie breed inzetten op basisscholen en in het voortgezet onderwijs. Ook de ouders kunnen beter worden voorgelicht.

Ander thema dat aan de orde kwam in de werkgroep is de ketensamenwerking. Het gaat niet om ouders of kinderen die bewust zijn van het probleem. Het gaat juist om de doelgroep die niet gemotiveerd is om hulp te zoeken. De instellingen moeten hun verwijzingen en indicaties van andere instellingen serieus nemen. En dan ook verantwoordelijkheden overdragen en tot goede afspraken komen. Uiteindelijk werd de werkgroepsessie afgesloten door een opmerking van een leerling van het Staring College: Leidt dit ook ergens toe?

Wethouder Kreeft

Als doel werd gesteld om tot een actiepuntenlijst te komen. Ik denk dat we nu naar aanleiding van deze afzonderlijke discussies kunnen beginnen met actiepunten te formuleren. Het doel van deze middag was om kennis te generen en met elkaar te bekijken aan welke oplossingsrichtingen we moeten denken. Bij de volgende conferentie in maart zullen ook meer ouders en jongeren worden uitgenodigd. Dan kunnen we echt aan de slag gaan met de actiepunten.

De jongeren van het Staring College Borculo hebben voor vanmiddag heerlijke koeken gebakken. De koeken zijn lekker en de koek is voor vanmiddag bijna op. Maar ik hoop dat we kunnen zeggen dat de grote koek niet op is, maar smaakt naar meer. Uiteindelijk hoop ik dat er op een gegeven moment een concreet actiepuntenprogramma ligt waar iedereen tevreden mee is en het idee heeft dat er naar hen geluisterd is.

Bart van Kessel

Opvallend aan onze groep was dat we denken in oplossingen vanuit onze eigen perspectieven. Misschien is het juist goed om daar door andere mensen naar te laten kijken. Die kunnen een verfrissende kijk hebben. Wellicht ook buiten de structuren en netwerken om die nu bestaan. Ik legde vroeger vaak problemen voor aan de conciërge van de school. Die had vaak een hele andere blik en die kwam soms met de meest vindingrijke ideeën.

Bart van Kessel stelde vervolgens de volgende vraag aan het publiek:

Heeft deze middag je energie gegeven om morgen dingen anders te doen?

Antwoorden:

- Ik ben heel blij dat ik mensen heb gesproken die hetzelfde over zaken denken en dat we afspraken hebben gemaakt.
- Ik vond de rol van de 6 jongeren erg inspirerend. Er wordt niet vaak geluisterd naar de jongeren.
- Ik denk dat het belangrijk is om een behoefte analyse uit te voeren onder de jongeren, vanuit daaruit kunnen we dan gaan werken. Niet vanuit je organisatie denken, maar vanuit de jeugd.
- Interessant vond ik de regiefunctie. Die vind ik erg essentieel. Er zijn een aantal actoren in dit samenspel. We kunnen keurig kennis uitwisselen, maar we moeten proberen effectief te worden.
- Als je als gemeente de regie neemt moet de gemeente de expertises van de organisaties goed benutten.
- Leerling van het Staring College geeft aan dat het wellicht verstandig is om ook jongeren uit te nodigen die onder de doelgroep vallen. Niet alleen wij, want wij horen bij de 85% die geen problemen heeft.
- Ik heb wel het gevoel dat de intentie er is om naar ons te luisteren en daar ben ik heel blij om.

Slotwoord Wethouder Kreeft

Ik heb vandaag rondgelopen met de beleidsmedewerker jeugd en ik heb mooie dingen gehoord.

Het kind moet centraal staan. Ik vond het mooi wat Bart van Kessel in zijn werkgroep zei: We hebben de randen van het zwembad verkend, maar we moeten ook naar de bodem.

Dat is belangrijk, we moeten elkaar beter kunnen vinden in de keten en dan ook vroegtijdig en niet wanneer het te laat is.

In een andere werkgroep werd verteld dat de meest succesvolste projecten de projecten waren waar jongeren zelf bij betrokken waren en serieus genomen worden. In maart zullen we de jongeren weer actief betrekken.

Belangrijke speerpunten zijn voor mij

- Het lijkt er een beetje op dat iedereen zijn bordje van de afwas doet maar dat niemand zich verantwoordelijk voelt voor de bende op de tafel. Ik denk dat we daarnaar moeten gaan kijken. We moeten jongeren niet loslaten, tot ze bij de volgende keten achter de deur is.
- Ook denk ik dat het belangrijk is dat we ons gaan richten op alcohol en drugs preventie en wellicht ook op opvoedingscursussen. Er moet bovendien één benadering zijn in plaats van twee zoals dat bij sommige thema's nog is.

- Goede resultaat afspraken maken hoorde ik bij onderwijs. Dat lijkt me een belangrijk aandachtspunt.
- De leerlingen van het Staring College zeiden dat jongeren zelf actief op zoek moeten naar hulp. Als dat het gevoel is dat ze hebben is dat iets is waar we mee aan de slag moeten. Daar moeten we een instrument voor aanbieden.

In het algemeen moeten we streven dat we het voor en door jongeren doen.

Ik hoop dat we in maart kunnen verder praten over dit onderwerp om zo tot een algemeen jeugdbeleid te komen waar iedereen zich in kan vinden.

Slotwoord Voorzitter

Ik ben blij met de opkomst en ik denk dat dit een goed uitgangspunt is. Als laatste van deze middag wil ik jullie bedanken voor de komst en inbreng en ik wil benadrukken dat we trots moeten zijn op wat goed is en dat we moeten kijken naar verbetering.

2.2 ENQUETE

<Organisatie>
<Naam>
<Adres>
<Postcode> <Plaats>

uw kenmerk:	Lochem,	18 april 2007
	behandeld	
ons kenmerk: WO/2007-004487	door:	M. te Rietmole
onderwerp: Enquête en bijeenkomst over jeugdbeleid	telefoonnumme	(0573) 28 93 85

Geachte ouders, andere belangstellenden en betrokkenen bij de jeugd,

Als gemeente Lochem staan we voor de uitdaging om een nieuwe Nota Jeugd te ontwikkelen. Graag willen we deze nota vormgeven samen met allen die direct betrokken zijn bij jeugd en jongeren. Deze brief is een uitnodiging aan u om via een enquête en een bijeenkomst met ons mee te denken.

Ontwikkeling Nota Jeugd en actiepuntenprogramma

Om duidelijke richtlijnen aan te geven voor de inhoud van de Nota Jeugd, zijn er twee documenten ontwikkeld: een visiedocument en een plan van aanpak. Deze kunt u zien als achtergrondinformatie. Indien uw belangstelling daar naar uitgaat, kunt u de documenten terugvinden op de website van de gemeente Lochem (www.lochem.nl, zoeken onder jeugdbeleid)

De daadwerkelijke totstandkoming van de Nota Jeugd willen wij graag samen met u vormgeven. Dit interactieve proces is op 15 februari 2007 van start gegaan met een werkconferentie, waarin samen met vertegenwoordigers van professionele organisaties van gedachten is gewisseld.

Ook uw deskundigheid en ervaring zijn van groot belang voor de totstandkoming van de nota en het bijbehorende actieprogramma. Graag zouden wij met u in discussie gaan over het jeugdbeleid binnen onze gemeente en de belangrijkste actiepunten die u daarbij ziet. Wij willen dan ook de mogelijkheid aangrijpen om op effectieve wijze uw praktijkervaringen te verzamelen door middel van een enquête.

De bijeenkomst

Er is gekozen om de reacties op de enquête te verzamelen en de resultaten daarvan te presenteren tijdens een bijeenkomst waarbij u van harte wordt uitgenodigd. Ook wordt op deze avond de uitkomst bekend gemaakt van het onderzoek, over de ontwikkeling van het jeugdbeleid, dat is uitgevoerd door de Vrije Universiteit in Amsterdam (VU) in opdracht van de gemeente Lochem. **De bijeenkomst vindt plaats op donderdag 10 mei 2007 van 19.30 uur tot 22.30 uur in de raadszaal van het gemeentehuis Lochem, Markt 3. Vanaf 19.00 staat de koffie voor u klaar.**

Het voorlopige programma ziet er als volgt uit:

1. Resultaten enquête + discussie
2. Presentatie VU-rapport over de situatie in de gemeente Lochem
3. Toelichting VU op integraal jeugdbeleid

Om een beeld te krijgen op hoeveel mensen we kunnen rekenen, verzoeken wij u uw komst aan ons te melden. U kunt dit mailen aan mevrouw Maaïke te Rietmole (afdeling Welzijn en Onderwijs, m.terietmole@lochem.nl). Telefonisch is zij bereikbaar op (0573) 289385 (werkdagen van 09.00-17.00).

De enquête

Wij hopen dat u of uw organisatie de vragenlijst wil invullen. Hoe meer personen medewerking verlenen, hoe betrouwbaarder de resultaten en hoe beter wij ons jeugdbeleid kunnen laten aansluiten op de behoeften. Om een zo representatief mogelijk beeld te krijgen is besloten de enquête te

structureren aan de hand van dezelfde acht thema's die centraal stonden tijdens de werkconferentie met professionele organisaties.

De thema's zijn: 1. Voorschoolse periode 2. Onderwijs 3. Gezondheid en leefstijl 4. Vrije tijd

5. Veiligheid 6. Wonen en leefomgeving 7. Arbeid en inkomen 8. Jongerenparticipatie.

Voor meer informatie over de enquête verwijs ik u naar de instructie in bijlage 1. De enquête, die voor **2 mei a.s. uiterlijk ingeleverd dient te worden**, vindt u in bijlage 2.

Alvast hartelijk dank voor uw medewerking aan de enquête en wij rekenen op uw komst tijdens de bijeenkomst op 10 mei a.s.

Met vriendelijke groet,
Namens burgemeester en wethouders,

F. Alsemgeest
Hoofd afdeling Welzijn en Onderwijs (waarnemend)

Invulinstructie

Voordat u begint met het invullen van bijgevoegde vragenlijst, vragen wij u onderstaande instructie goed door te lezen.

- *U kunt de bijgevoegde vragenlijst invullen en per post verzenden. Het is echter ook mogelijk de vragenlijst online in te vullen en via onze website te versturen. www.lochem.nl, zoeken onder jeugdbeleid.*
 - *Het invullen van de vragenlijst kost ongeveer 30 minuten.*
 - *Onder jeugd worden kinderen, jeugdigen en jong volwassenen van 0 tot 23 verstaan.*
 - *Indien u meer schrijfruimte nodig hebt voor uw antwoord, gebruik dan de achterkant van de pagina.*
 - *De vragenlijst bestaat uit negen onderdelen:*
 - A. *Algemeen*
 - B. *Voorschoolse periode*
 - C. *Onderwijs*
 - D. *Gezondheid en leefstijl*
 - E. *Vrije tijd*
 - F. *Veiligheid*
 - G. *Wonen en leefomgeving*
 - H. *Arbeid en inkomen*
 - I. *Jongerenparticipatie*
 - *De onderdelen B tot en met I zijn opgedeeld in vier open vragen, de zogenaamde W-vragen:*
 - 1. *Wat gaat er in uw ogen goed?*
 - 2. *Wat gaat er volgens u niet goed?*
 - 3. *Wat zouden volgens u oplossingen kunnen zijn?*
 - 4. *Wie zijn daarvoor nodig (welke participanten)?*
- De vier W-vragen zijn gesteld om een algemeen en overzichtelijk beeld te krijgen van de praktijk van het jeugdbeleid binnen de gemeente Lochem. Benoem uw praktijkvoorbeelden zo volledig mogelijk.*
- *Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Maaïke te Rietmole, Beleidsondersteunend Medewerker Jeugd, Afdeling Welzijn en Onderwijs. (m.terietmole@lochem.nl). Ook is zij telefonisch bereikbaar op: (0573) 289385 (werkdagen van 09.00-17.00 uur).*
 - *Stuur of mail de vragenlijst **uiterlijk 2 mei 2007** naar de Gemeente Lochem. Postbus 17, 7240 AA LOCHEM of Hoofdstraat 28, 7213 CW GORSSEL. Ter attentie van Maaïke te Rietmole en onder vermelding van "enquête jeugdbeleid". U kunt hiervoor bijgevoegde retourenvelop gebruiken.*

Alvast bedankt voor het invullen van de vragenlijst!

Enquête jeugdbeleid Gemeente Lochem

A. Algemeen:

Vanuit welke discipline vult u deze vragenlijst in?

- Buurtvereniging
- Geloofsinstantie
- Jeugd / jongeren werk
- Ouderschap of voogdijschap
- Sportvereniging
- Vrijwilligerswerk
- Anders, namelijk

Naam organisatie:

Type organisatie:

Mogen wij eventueel via e-mail contact met u opnemen?

- Nee
- Ja

Wat is uw e-mail adres?

.....
.....

Er volgen nu acht blokken met steeds dezelfde vier open vragen. Alle vragen richten zich op het jeugdbeleid binnen de gemeente Lochem. Wij zouden het bijzonder op prijs stellen als u alle acht blokken zou willen invullen.

B. Voorschoolse periode

De volgende vragen gaan over de voorschoolse periode voor kinderen tot en met 4 jaar.

1. Wat gaat er in uw ogen goed?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. Wat gaat er volgens u minder goed?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

3. Wat zouden volgens u oplossingen kunnen zijn?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

4. Wie zijn daarvoor nodig (welke participanten)?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

C. Onderwijs

De volgende vragen gaan over het primaire en het voortgezet onderwijs binnen de gemeente Lochem.

5. Wat gaat er in uw ogen goed?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

6. Wat gaat er volgens u minder goed?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

7. Wat zouden volgens u oplossingen kunnen zijn?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

8. Wie zijn daarvoor nodig (welke participanten)?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

D. Gezondheid en leefstijl

De volgende vragen gaan over de gezondheid en leefstijl van de jongeren.

9. Wat gaat er in uw ogen goed?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

10. Wat gaat er volgens u minder goed?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

11. Wat zouden volgens u oplossingen kunnen zijn?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

12. Wie zijn daarvoor nodig (welke participanten)?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

E. Vrije tijd

De volgende vragen gaan over de vrije tijdsbesteding van de jongeren binnen onze gemeente.

13. Wat gaat er in uw ogen goed?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

14. Wat gaat er volgens u minder goed?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

15. Wat zouden volgens u oplossingen kunnen zijn?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

16. Wie zijn daarvoor nodig (welke participanten)?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

F. Veiligheid

De volgende vragen gaan over de veiligheid van de jongeren.

17. Wat gaat er in uw ogen goed?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

18. Wat gaat er volgens u minder goed?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

19. Wat zouden volgens u oplossingen kunnen zijn?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

20. Wie zijn daarvoor nodig (welke participanten)?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

G. Wonen en leefomgeving

De volgende vragen gaan over de woon- en leefomgeving van de jongeren.

21. Wat gaat er in uw ogen goed?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

22. Wat gaat er volgens u minder goed?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

23. Wat zouden volgens u oplossingen kunnen zijn?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

24. Wie zijn daarvoor nodig (welke participanten)?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

H. Arbeid en inkomen

De volgende vragen gaan over de arbeids- en inkomenssituatie van de jongeren binnen de gemeente Lochem.

25. Wat gaat er in uw ogen goed?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

26. Wat gaat er volgens u minder goed?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

27. Wat zouden volgens u oplossingen kunnen zijn?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

28. Wie zijn daarvoor nodig (welke participanten)?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

I. Jongerenparticipatie

De volgende, en tevens laatste, vragen gaan over de betrokkenheid van de jongeren bij het jeugdbeleid.

29. Wat gaat er in uw ogen goed?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

30. Wat gaat er volgens u minder goed?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

31. Wat zouden volgens u oplossingen kunnen zijn?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

32. Wie zijn daarvoor nodig (welke participanten)?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

33. Heeft u nog opmerkingen en / of suggesties?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

34. Heeft u bij het invullen van de vragen geredeneerd vanuit een bepaalde (woon) kern?

- Nee
- Ja

Welke kern?

- Almen
- Barchem
- Eefde
- Epse
- Exel
- Gorssel
- Harfsen
- Laren
- Lochem
- Zwiep
- Anders, namelijk

.....
.....

inde enquête

Bedankt voor uw medewerking

2.3 BIJEENKOMST JEUGD 10 MEI 2007

A large, high-contrast, black and white photograph that is heavily blurred. It appears to show a group of people, possibly at a meeting, but the details are indistinct. The text "BIJEENKOMST JEUGD" is overlaid in the center in a large, white, bold, sans-serif font.

**BIJEENKOMST
JEUGD**

PROGRAMMA

19.00 Ontvangst

19.30 Welkom en inleiding

De heer Chris van Hoeve, voorzitter

Resultaten van de werkconferentie en de enquête over jeugdbeleid.

Mevrouw Gudrun Kreeft-Winters, wethouder gemeente Lochem

Open discussie

20.15 Pauze

20.30 Resultaten onderzoek door Vrije Universiteit Amsterdam over jeugdbeleid in de gemeente Lochem

De heer Jaap Noorda, jeugdonderzoeker Vrije Universiteit Amsterdam

Open discussie

Toelichting op 3 thema's aangaande jeugdbeleid:

1. Preventief jeugdbeleid
2. Jeugd- en jongerenwerk
3. Ketenaanpak

De heer Jaap Noorda, jeugdonderzoeker Vrije Universiteit Amsterdam

Open discussie

22.00 Sluiting

De heer Chris van Hoeve

Wethouder mevrouw Gudrun Kreeft-Winters.

Afsluiting met een drankje

Inleiding

Chris van Hoeve

Interactief proces

De gemeente Lochem staat voor de uitdaging een nieuwe nota jeugd te ontwikkelen. Naast bouwstenen voor de nota zoals wetgeving, trends en ontwikkelingen en lokale ontwikkelingen is er in de afgelopen maanden duidelijk gekozen om het beleid **samen** met **u** vorm te geven, oftewel interactief te ontwikkelen.

Wat hebben we gedaan?

Op 15 februari jl hebben we een start gemaakt met het interactieve proces door middel van een werkconferentie met professionele organisaties. De werkconferentie is zeer positief verlopen met een hoge opkomst, evenals een hoge betrokkenheid bij de onderwerpen. Tijdens de werkconferentie is er in kleinere werkgroepen gediscussieerd aan de hand van acht thema's. Centraal stonden de vier W vragen. Wethouder Kreeft-Winters zal later dieper ingaan op de resultaten van deze startbijeenkomst.

VU-rapport

Tijdens de ontwikkeling en het onderzoek ten behoeve van de nota jeugd is er contact gelegd met de Vrije Universiteit Amsterdam en bleek de mogelijkheid te bestaan om een onderzoek te laten uitvoeren. Dit onderzoek is uitgevoerd onder leiding van de heer drs. J.J. Noorda. Het rapport heeft nog niet zijn definitieve versie maar de heer Noorda zal straks een presentatie houden van de resultaten die reeds bekend zijn. Daarnaast zal de heer Noorda een drietal onderwerpen bespreken: preventief jeugdbeleid, jeugd en jongerenwerk en als laatste ketenaanpak. Dit alles zal na de pauze plaatsvinden.

Naast het daadwerkelijke rapport van de VU is informatieoverdracht ook een onderdeel van de afspraak met de heer Noorda. Deze informatieoverdracht kan op verschillende manieren plaatsvinden. Voor een beperkte groep betrokken, specifieke organisaties en dergelijke. Wij hebben gemeend om een ieder die geïnteresseerd is in de nota jeugd en daarmee belangstellend is, de gelegenheid te bieden om aanwezig te zijn bij deze informatiebijeenkomst. Dit heeft geleid tot deze bijeenkomst vanavond. Nogmaals hartelijk welkom!

Enquête

Veel mensen zijn betrokken bij de jeugd. Als je een willekeurig persoon vraagt of hij/zij wat weet over jeugdbeleid is steevast het antwoord: nee. Maar als je vader, moeder, oom, tante, trainer of muziekleraar bent, dan heb je ervaring met de jeugd en daardoor ben je deskundig. Graag willen ook deze ervaringen horen en betrekken bij de ontwikkeling van de nota. We hebben hiervoor een enquête ontwikkeld. De enquête is reeds uitgezet en de resultaten zullen straks worden gepresenteerd door de wethouder.

Jeugdinspraak

Ik noem deze groep als laatste maar eigenlijk is het de belangrijkste groep namelijk onze doelgroep, de jeugd. We hebben er voor gekozen om ze zelf op te zoeken, dus naar ze toe te gaan en met hen te discussiëren. Dat zal gebeuren in een drietal klassen in het Staring College Lochem en Borculo. Daarnaast vinden er in samenwerking met het Sociaal Cultureel Werk in Gorssel een aantal bijeenkomst plaats in de kernen en Gorssel zelf. Dit alles zal eind mei / begin juni plaatsvinden.

Hoe hebben we het interactieve proces vorm gegeven?

Bij alle bijeenkomsten en inspraakmomenten hebben een tweetal zaken centraal gestaan:

- de 8 thema's
- de 4 W vragen

De 8 thema's:

1. Voorschoolse periode
2. Onderwijs
3. Gezondheid en leefstijl
4. Vrije tijd
5. Veiligheid
6. Wonen en leefomgeving
7. Arbeid en inkomen
8. Jongerenparticipatie

De 4 W vragen

1. Wat gaat er goed?
2. Wat gaat er niet goed?
3. Wat zijn oplossingen?
4. Wie zijn daarvoor nodig?

Resultaten werkconferentie en enquête

Wethouder Gudrun Kreeft-Winters

De wethouder bedankt de aanwezigen van de werkconferentie en de aanwezigen van deze bijeenkomst. Vervolgens geeft zij een indruk van de vorm van de enquête met de 8 thema's en de 4 W-vragen en geeft zij een voorbeeld hoe de enquête er uit heeft gezien.

Algemene gegevens.

De enquête is naar een brede groep van organisaties en belangstellenden gestuurd. Daarnaast is de mogelijk geboden om de enquête via de website van de gemeente in te vullen. De enquête is opgebouwd uit dezelfde 8 thema's in combinatie met de 4 W vragen. Bewust is gekozen om een open vragenlijst op te stellen om zodoende meer informatie te verzamelen. We nemen de organisaties en betrokkenen serieus en stellen hun ervaring en deskundigheid zeer op prijs. Om deze reden hebben we de vragen echt open gelaten en niet al voor een deel richting gevend geformuleerd. We begrijpen dat het behoorlijk veel tijd en energie kost om de enquête in te vullen. Wij zijn dan ook zeer enthousiast over de respons en de wijze van invullen door de organisaties of burgers.

Omdat de vragen zeer open geformuleerd zijn en de antwoorden ook heel divers zijn geweest is het niet mogelijk om alle ideeën en suggesties één op één te vertalen in nieuw beleid. We proberen nu een totaal beeld te presenteren van de suggesties en ideeën die uit de enquête zijn gekomen. Op een later moment worden alle interactieve resultaten gebundeld en zal er een vertaal gemaakt moeten worden naar nieuwe beleid. We zijn heel tevreden met de resultaten en willen nogmaals een ieder bedanken die mee heeft gewerkt.

Gegevens

Er zijn in totaal 17 enquêtes ingevuld. Diverse organisaties en ook burgers hebben aan de enquête meegewerkt. Als men kijkt naar de achtergrond van de organisaties is er een goede verdeling geweest naar herkomst in de verschillende kernen. Om u een indruk te geven van de mensen die gereageerd hebben: 5 buurt- en belangenverenigingen, 4 sportverenigingen, 3 burgers, 3 scouting verenigingen 1 studiecentrum en 1 jeugdwerk organisatie.

5 mensen hebben bij het invullen van de vragenlijst NIET geredeneerd vanuit een bepaalde woonkern, dus hebben bij het invullen de gehele gemeente in gedachten gehouden. 12 mensen hebben WEL geredeneerd vanuit een bepaalde woonkern. Uit de kernen Almen, Barchem, Eefde, Exel, Gorssel, Harfsen, Lochem en Laren hebben wij enquêtes mogen ontvangen. Doordat alle kernen vertegenwoordigd zijn en veel organisaties met een grote achterban de enquête hebben ingevuld geeft de enquête een goed beeld van wat er leeft in de gemeente.

Tweegesprek

Voorzitter Chris van Hoeve met Wethouder Gudrun Kreeft

Chris: Wat is u het meest opgevallen uit de enquête?

Wethouder: Opvallend is dat de gemeente telken male als eerste werd genoemd bij de personen / instellingen die nodig zijn voor de oplossing. Slechts door 2 mensen werd de jeugd zelf betrekken als oplossing aangedragen.

Chris: Wat zijn de belangrijkste verschillen tussen de uitkomsten van de werkconferentie en de enquête?

Wethouder: Veel overeenkomsten, enkele verschillen.

Chris: Wat viel het meeste op?

Wethouder:: Allemaal geven ze aan dat communicatie en samenwerking tussen instellingen verbeterd moet worden.

Chris: Wat gaat er goed?

Wethouder:

1. Breed voorzieningen aanbod.
2. Peuterspeelzaal mogelijkheden.
3. In elke kern Primair Onderwijs, zelfs Voortgezet Onderwijs op acceptabele afstand.
4. Leefomgeving wordt door jongeren als prettig ervaren, is kleinschalig, veilig en biedt veel mogelijkheden.
5. Rijk verenigingsleven met activiteiten en een hoge graad van georganiseerdheid bij de jeugd.
6. Goede sportverenigingen en sportfaciliteiten.
7. Betrokkenheid van de jeugd bij activiteiten.
8. Waardering voor gemeente Lochem voor deze vorm van beleidsontwikkeling.

Vraag uit publiek:

Er gaat dan wel een heleboel goed, maar wat niet goed gaat is dat er bezuinigd is op veel voorzieningen en faciliteiten. Ik vind dat de gemeente deze bezuinigingen moet terug draaien.

Wethouder: Deze constatering doen wij ook, evenals de organisaties die aanwezig waren op de werkconferentie van 15 februari 2007. De uitwerking daarvan zult u kunnen terug vinden in het actieprogramma, bijgevoegd in de nota jeugd.

Chris: Wethouder, wat gaat er nou minder goed met betrekking tot de jeugd en het jeugdbeleid in de gemeente Lochem?

Wethouder:

1. Samenwerking en communicatie tussen betrokken instellingen
2. Beperkte capaciteit van voorzieningen en bijbehorende wachtlijsten
3. Betaalbaarheid van voorzieningen
4. Bureaucratie of top-down benadering.
5. Jongeren moeten zelf te veel actief naar hulp. Deze hulp is moeilijk te vinden op de plekken waar zij aanwezig zijn.

6. Jongeren zijn te weinig betrokken bij de maatschappij
7. Zorg voor individuele leerlingen / jeugdigen.
8. Gedragsproblemen en toenemende agressiviteit
9. Toename van het gebruik van genotsmiddelen, met name alcohol.
10. Hangjongeren en jeugdhonken
11. Zap-cultuur: jongeren zijn maar kort geïnteresseerd.
12. Uitgaansmogelijkheden beperkt, waarbij ook overmatig alcoholgebruik een rol speelt.

Chris aan publiek: Wat heeft u gehoord dat niet is genoemd?

Antwoorden publiek: De jeugd in Almen: In Almen gaat het allemaal niet zo negatief als hier wordt weerspiegeld.

De sociale controle is groter in de kleine kernen, daarom zijn daar opvallend minder negatieve punten te bespeuren.

Sociale betrokkenheid is een beter woord als sociale controle.

Verschilt per kern, ligt aan de plekken waar ze terecht kunnen.

We moeten zorgen dat de voorzieningen die er al zijn interessanter worden. Denk aan sport- en toneelverenigingen.

In Epse moeten jongeren zich vermaken in een kaal lokaal. Wij van het Sociaal Cultureel Werk streven ernaar dat interessanter te maken. 1 dag in de week kunnen ze bij ons terecht. 30 tot 40 jongeren komen daar op af. 20 jongeren zwerven echter regelmatig over straat. Die ene dag in de week is dus niet genoeg. Dat moet worden uitgebreid.

De kelder is bijvoorbeeld in orde gemaakt door de jeugd zelf. Dat hebben ze zelf gedaan. Het is daarom meer hun eigen plek geworden en daarom voelen ze zich meer betrokken.

Opvallend is dat er bij de werkconferentie een kant en klaar product werd bedacht dat de jongeren door de strot wordt gedrukt. De jeugd zelf is veel belangrijker. Laat jongeren het zelf doen en zo wordt het veel meer van hun zelf. Jongeren moeten het gevoel hebben dat ze het zelf veroverd hebben.

Wethouder: De jongeren zelf verantwoordelijk maken is ook ons uitgangspunt. De jongeren doen aan consumentisme. Ze zeggen het wel als het niet goed is en laten ons het beleid bepalen. Onze insteek is het ze meer zelf te laten doen. Geef ze meer verantwoordelijkheid. Ik vind het dan ook een terechte opmerking vanuit het publiek.

Chris: Als je jong bent hoort het erbij de grenzen op te zoeken.

Publiek: Jongeren krijgen ook vaak het verkeerde voorbeeld. Ze hebben vaak ouders die nog veel meer zappen.

Chris: Wethouder, wat zijn dan oplossingen voor de minder goede punten die zijn genoemd?

- Wethouder:*
1. Meer samenwerken en communiceren.
 2. Jongeren niet loslaten totdat ze een andere opvolger in de keten van zorg hebben gevonden
 3. Kind / jeugd moet veel meer centraal staan.
 4. Inrichting ruimte: meer rekening houden met jeugdvoorzieningen
 5. Veel meer betaalbare starterswoningen.

6. Veel meer taken MET jongeren ontplooiën.
7. Voorzieningen laagdrempeliger en meer vindplaatsgericht.
8. Voorlichting over alcohol en drugs.
9. Veel meer geld en middelen.
10. Voorzieningen beter over de kernen verdelen.

Publiek: Epse als voorbeeld met betrekking tot starterswoningen. Er zijn daar veel jonge gezinnen, maar weinig voorzieningen voor de jeugd. Zo blijf je in een vicieuze cirkel hangen van hangjongeren. Voorzieningen daarom inderdaad vooraf treffen. Dus vooruit kijken als gemeente en gemeenschap.

Er zijn te weinig voorzieningen voor de jeugd in de Leeftijd van 0 tot 14 jaar. Een brede school kan de voorzieningen levendiger houden. Welzijnswerk, bibliotheek en muziekschool kunnen zo veel meer betrekken worden bij onderwijs en zorg. Kinderen worden daardoor eerder geconfronteerd met meerdere keuzemogelijkheden.

Wethouder: Het lijkt inderdaad alsof de jongste groep jeugdigen is ondergesneeuwd. We moeten preventief bezig zijn, dus feitelijk al vanaf - 9 maanden beginnen. Hoeveel voorzieningen zijn er, waar ligt de behoefte en wat hebben we dan nodig? Binnen de gemeente is dan ook al gesproken over een Centrum Jeugd en Gezin, zodat we preventief aan de slag kunnen. Indien de mogelijkheden en financiën dat natuurlijk toelaten.

Voorstel uit het publiek: iedereen die vragen stelt dient zich eerst voor te stellen.

Sensire / AMW Lochem: *Wat ik mis is armoedebeleid. Dit hangt immers weer nauw samen met jeugdproblematiek.*

Vereniging Epse:

Harmonisatie tussen Lochem, en Gorssel is nodig. Armoedebeleid heeft ook weer iets te maken met het feit dat leden afhaken omdat ze de contributie niet meer kunnen betalen, omdat subsidies verminderen. Kinderen staan zo langs de zijlijn en kunnen niet meer mee komen in het verenigingsleven om reden dat ouders het financieel moeilijk hebben.

Wethouder: Harmonisatiebeleid komt in juni voor in de Gemeenteraad. Vooruit kijken naar de toekomst op het gebied van sport en cultuur. Ik ben van mening dat de Raad dat ook beslist. We zouden dan kunnen denken aan jeugdsportfondsen. Sociaal Cultureel Werk en ook ouders en individuele kinderen kunnen in aanraking kunnen maken voor een jeugdsportfonds. Kinderen waarvan ouders het niet kunnen veroorloven zouden een bijdrage kunnen ontvangen voor contributie en attributen die kinderen normaal niet zouden kunnen betalen. Zo tref je een doelgroep die het echt nodig heeft en zo creëer je eveneens een breed verenigingsleven. Een wezenlijk punt om in gedachten te houden. Een rijk verenigingsleven en vrijwilligerswerk is voor ons van belang en natuurlijk dat burgers elkaar op een positieve manier ontmoeten.

Publiek: *Barbara Deus, Graafschap bibliotheken. Harmonisatie tussen gemeente Gorssel en Lochem is nodig. Er moet beter gecommuniceerd worden.*

Wethouder: Harmonisatie is wettelijk bepaald na de herindeling. Ik ben echter van mening dat je moet beginnen met een nieuwe gemeente, een nieuwe setting en nieuw goed beleid. Dat is veel belangrijker als harmonisering. Gelijktrekken is namelijk niet hetzelfde als beleid maken.

Chris: Kortom: harmoniseren duurt twee jaar, beleid maken duurt jaren

Publiek: Vormen de 17 enquêtes wel een representatief beeld?

Wethouder: De enquêtes zijn breed verstuurd en via kranten en website is het extra onder de aandacht gebracht. Van belang is dat uit alle kernen een reactie is gekomen en veel sportverenigingen, belangenverenigingen en scoutingverenigingen de enquête hebben ingevuld. Natuurlijk vormt het geen directe afspiegeling van de complete gemeente, maar deze organisaties hebben weldegelijk een grote achterban, dus indirect bereik je zo toch een groot publiek. Het hadden er natuurlijk veel meer kunnen zijn, maar het is logisch dat er maar 1 reactie per vereniging komt.

Chris: De intentie om een enquête uit te zetten met open vragen was zeker gedurfd.

Presentatie VU-rapport

Jaap Noorda, onderzoeker Vrije Universiteit Amsterdam

Allereerst stelde de heer Noorda zich voor als jeugdonderzoeker aan de Vrije Universiteit Amsterdam. Vervolgens gaf hij aan dat hij weliswaar in Amsterdam woont, maar oorspronkelijk afkomstig is uit de polder. Hierdoor kan hij zich dus goed verplaatsen in de omstandigheden op het platteland en de bijbehorende problematiek. Verder voegde hij er aan toe: *'Alles wat ik zeg is gebaseerd op onderzoek. Dat wil natuurlijk niet altijd zeggen dat het waar is'* (gelach uit de zaal).

Het eerste deel van zijn presentatie bestond uit algemene trends en ontwikkelingen aangaande de jeugdige generatie in de Westerse wereld na de jaren '70. Daarna richtte hij zich specifiek op het cijfermatige gedeelte uit zijn onderzoek over integraal jeugdbeleid in opdracht van de gemeente Lochem. De jeugd uit Lochem stond daarbij centraal in vergelijking met het Nederlands gemiddelde.

Algemene trends en ontwikkelingen

- Jongeren zijn tegenwoordig jong zelfstandig. Een ontwikkeling die in de jaren '60 is opgetreden.
- De gezinssituatie wordt steeds minder stabiel. De veilige omgeving van het gezin kent tegenwoordig steeds meer onrust. Het aantal echtscheidingen neemt zienderogen toe. Een trend die zeker zal blijven toenemen, de cijfers uit Amerika in ogenschouw nemende.

Vraag uit het publiek: Vroeger was er veel meer armoede en alcoholproblematiek. Toen was het moeilijker.

Antwoord Jaap Noorda: Ik geef slechts veranderingen aan. Nu is het anders, niet zozeer slechter. De situatie is gewoon veranderd.

- De jeugd is een schaars goed geworden door de ontgroening en vergrijzing. Dit brengt grote consequenties met zich mee voor de economie.
- De jongeren van tegenwoordig volgen langer onderwijs en zijn vroeger wijs. Dit heeft invloed op
De relatie tussen ouder en kind. Aan de opvoeding komt tegenwoordig minder snel een eind.
De
middenklasse blijft zijn kroost dan ook veel langer pemperen.
- Tegenwoordig heerst er grote ideologische onzekerheid. Er is minder religieuze houvast in tegenstelling tot vroeger met de verzuiling.
- Jongeren moeten tegenwoordig hun identiteit zelf uitvinden onder een bombardement van informatie.
- Meer geografische en sociale mobiliteit onder de jongeren.
- Steeds meer jeugd is hoog opgeleid en zo ook welvarend.

Statistisch gezien is de jeugd tevreden, maar de belevingskant laat echter andere verschijnselen zien:

- De maatschappij van tegenwoordig wordt gekenmerkt door veel meer stress en onzekerheid.
- Door de economisering en verzakelijking van onze maatschappij is het individu zelf veel belangrijker geworden en is er veel minder gemeenschapszin. De druk om te presteren wordt daardoor veel groter voor jongeren. Niet alleen op het gebied van onderwijs en werk, maar ook op
het gebied van sport. Eigenlijk geldt dit voor het hele leven van de jeugd.
- De westerse suprematie is niet meer vanzelfsprekend. Ook dit brengt onzekerheid en verzakelijking van de maatschappij met zich mee.
- De kansen voor laaggeschoolden worden steeds kleiner. Jongeren hebben daardoor minder vertrouwen in de toekomst.

- Het onzekere levensgevoel zie je ook terugkomen in de cijfers.
 - * jaren '80 tot heden: criminaliteitscijfers zijn verdubbeld en het aantal verslaafden is fors gegroeid.
 - * jaren '70- tot heden: De jeugdwerkloosheid is langduriger geworden en gaat over generaties heen. De gettoachtige omstandigheden zijn daardoor toegenomen.

Kortom: de jeugd heeft het geestelijk steeds moeilijker gekregen. Volwassenen moeten daar rekening mee houden en dus anders met de jeugd omgaan. Door het graadje stress extra moeten wij als volwassenen de jeugd langer aan de hand houden.

De Lochemse jeugd vergeleken

	Lochem	Nederland
Aantal jeugdigen 0-24 NU	26,50%	29,80%
Aantal jeugdigen 0-24 in 2020	25,70%	28,10%

In vergelijking met het Nederlands gemiddelde is de jeugd van 0 tot 24 jaar minder vertegenwoordigd in de gemeente Lochem. Ook in 2020 blijft deze trend zichtbaar. Opvallend is echter dat het bevolkingsaandeel van jongeren van 12-17 jaar sterk overeen komt met Nederlandse gemiddelde. Verhoudingsgewijs is de groep jongeren onder de 12 en boven de 18 daarmee ondervertegenwoordigd in de gemeente Lochem.

	Lochem	Nederland
Leerlingengewicht categorie 1.25 / 1,9	6,70%	22,40%

Leerling gewicht 1,25 betekent afkomstig uit een laaggeschoold autochtoon milieu. Leerling gewicht 1,9 betekent afkomstig uit een laaggeschoold allochtoon milieu. In de basisschool leeftijd heeft circa 6,7% van de leerlingen een leerling gewicht toegewezen gekregen van 1,25 of 1,9 (peildatum 2006). Dit ligt ruim onder het Nederlandse gemiddelde van 22,4%.

	Lochem	Nederland
Niet-Werkende Werkzoekende (NWW)	0,70%	2,90%

Het jeugdwerkloosheidscijfer in termen van niet-werkende werkzoekende (NWW) staat per februari in Lochem op 22 jongeren tussen de 15 en 24 jaar. Dat is ongeveer 0,7% van de potentiële beroepsbevolking van 15 tot 24 jaar in Lochem. Dit is beduidend minder dan het Nederlands gemiddelde.

	Lochem	Nederland
Minderjarige verdachten	9,60%	5,40%

In totaal zijn 220 jongeren in 2006 in de leeftijd van 12 tot 17 jaar geregistreerd als minderjarige verdachte. Dat komt neer op 9,5% van het totaal aantal jongeren in deze leeftijdscategorie. Het aantal minderjarige verdachten verschilt per kern. Het overgrote deel van de registraties hebben plaats gevonden in Lochem en Eefde. Het Nederlandse cijfer voor jeugdcriminaliteit van minderjarigen

bedraagt circa 5,4%. In vergelijking met het Nederlands gemiddelde zit de gemeente Lochem dus hoog. Schrik hier niet teveel van, want het percentage van 9,5% zijn verdachten. Dit wil niet zeggen dat ze ook daadwerkelijk een delict hebben gepleegd. Het percentage van 9,5% valt dan ook niet te vergelijken met het Nederlandse percentage van 5,4% want daar gaat het om veroordeelde criminelen.

Verder worden allerlei kleine incidenten ook meegenomen in de berekening van het percentage, zoals verkeersovertredingen (geen licht op de fiets, door rood licht rijden e.d). Jaap Noorda voegde er aan toe dat er in de gemeente Lochem weldegelijk iets loos is met de jongeren en dat het ernstiger is dan u denkt. Overlast en criminaliteit is echter een algemeen verschijnsel dat we in de loop der jaren overal hebben zien toenemen.

Verder gaat het in vergelijking met het Nederlandse gemiddelde goed hier in Lochem zo blijkt uit het E-MOVO (Elektronische Monitor en Voorlichting) onderzoek dat in 2003 is uitgevoerd door de GGD in Oost Nederland.

	Lochem	Nederland
Behoeftte aan vrije tijdsbesteding	55,00%	20-30%
Psychische problemen	17,00%	17,00%
Overmatig alcoholgebruik	47,00%	minder

De groep van jongeren tussen 12 en 17 jaar is in vergelijking met andere leeftijdsgroepen oververtegenwoordigd hier in Lochem. Juist deze doelgroep geeft aan behoefte te hebben aan meer vrijetijdsbesteding. Er is relatief weinig aanbod voor deze doelgroep in de gemeente Lochem en dat verdient zeker aandacht. Verder constateerde Jaap Noorda dat het alcoholgebruik in deze gemeente aan de hoge kant ligt. Dat is in meerdere streken het geval, zo ook in het Oosten van het land. Alcohol heeft een ernstig effect op de hersenen en verdient een goede aanpak.

Ook is opvallend in Lochem dat het bereik van de sportclubs zeer hoog is met 72% in vergelijking met 60% van het Nederlands gemiddelde. Eveneens is er een hoog bereik van Voorschoolse educatie, zoals peuterspeelzalen, kinderdagverblijven en consultatiebureaus.

	Lochem	Nederland
Sportclubs	72,00%	60,00%
Bereik VVE	Hoog	

Risicograad jeugd

	Lochem	Nederland
Preventiegroep	89%	7%
Risicogroep (licht)	8%	25%
Licht crimineel (nog corrigeerbaar)	2%	4%
Harde kern	1%	1%

Vraag vanuit het publiek:

Eerder gaf u aan dat 9,5% minderjarig verdacht is en nu zegt u dat slecht 2% licht crimineel is?

Antwoord Jaap Noorda:

Ik heb meerdere malen aangegeven dat je geen appels met peren kunt vergelijken. De maatstaf voor crimineel is hier anders.

Conclusie:

- Goed bereik voorschoolse educatie
- Brede school reeds aanwezig. Meer uitbreiding nodig.
- Uitbreiding begeleide vrije tijd en meer aandacht voor positieve activiteiten voor 12-17 jarigen
- 100-200 jongeren lopen behoorlijke risico's en deze jongeren behoeven een specifieke aanpak.
- Aanpak alcoholproblematiek
- Aandacht voor probleemgebieden Zuiderenk Lochem, Eefde en Epse.
- Aanpak criminaliteit door middel van groepsaanpak.
- Aandacht voor veiligheid jeugd in verkeer
- Meer toekomst bieden voor laaggeschoolden door middel van passende arbeid, betere voorlichting over arbeidsmarkt en beroepskeuze en meer aandacht besteden aan sociale vaardigheden op VMBO. Juist deze doelgroep kent meer psychische problemen.
- Betere huisvesting faciliteiten en doorstudeermogelijkheden voor de jongeren boven 18 jaar.

Toelichting op de drie thema's aangaande jeugdbeleid

Gezien het tijdsbestek was er weinig tijd meer voor het tweede gedeelte van de presentatie waarin de heer Noorda in zou gaan op 3 thema's aangaande jeugdbeleid:

1. preventief jeugdbeleid
2. jeugd- en jongerenwerk
3. ketenaanpak

De volgende punten werden daarom slechts kort aangestipt:

Preventief jeugdbeleid:

- Jongeren hebben meer ruimte nodig voor ontmoeting, expressie en uiting.
- Meer individuele begeleidingsmogelijkheden nodig
- Geef risicjongeren een mentor. Dit zal een halvering van uitval in het onderwijs tot gevolg hebben.
- Sport op informele wijze aanbieden
- Samenwerking tussen politie, beroepsonderwijs, jeugdzorg en jongerenwerk

Jeugd- en jongerenwerk:

- Jongerenwerk, sport en jeugdcultuur dienen de basis te zijn voor ontmoeting. Ook dienen deze partijen goed samen te werken bij activering en integratie.
- Jeugdzorg moet meet outreached: thuis, op straat en op school
- Jeugdzorg meer intensief persoonlijk, kortdurend en gezinsgericht
- Jeugdzorg moet meer lichte begeleiding en voorlichting aanbieden
- Jeugd heeft last van onveiligheid op straat

Ketenaanpak:

- Betere samenwerking met politionele jeugdzorg
- Hoge uitval cijfers in het beroepsonderwijs: 20-40%
- Praktijkgericht onderwijs voor bedrijfsleven
- Huiswerk klassen / mentoraat
- ITB risicoleerlingen MBO

2.4 JONGERENPARTICIPATIE

Jongerenparticipatie Eefde 12-14 jarigen

Plaats:	Het Hart, Eefde
Datum:	18 mei 2007
Tijdstip:	18.00-19.00 uur
Doelgroep:	Jongeren 12-13 jaar
Aanwezigen:	Gerard Kok en Marco Oosterbroek (Sociaal Cultureel Werk, Gorssel) en 5 jongeren

Aantal aanwezige jongeren:	5
Jongens:	2
Meisjes:	3
Leeftijd:	Meisjes 13 jaar Jongens 12 jaar

Later in de soos werd de groep aangevuld door 13 jongeren in de leeftijd van 12 jaar (6 meisjes en 7 jongens). Aanvulling en bevestiging kwam bij nummers C en D. Groep van 13 jongeren zitten allemaal op de lagere school.

Men heeft de keuze gemaakt om te praten over

- A. onderwijs
- B. gezondheid en leefstijl
- C. vrije tijd
- D. veiligheid
- E. wonen en leefomgeving

A. Onderwijs

Lagere school periode:	Omgang met elkaar was leuk en gezellig
Middelbare school:	Je wordt vaker gepest, vooral als je een mening hebt. Je kunt het melden bij de mentor. Door de mentor wordt er in de klas dan aandacht aan besteedt.

B. Gezondheid en leefstijl

GOED:

Er wordt door jongeren veel gesport, ook door alle aanwezigen.

MINDER GOED:

- Weinig leeftijdscontrole bij kopen van alcohol
- Twee tieners van 13 jaar mogen van thuis uit iets drinken in het weekend. Dit is in deze leeftijdsgroep gebruikelijk, ouders bieden daartoe vaak de mogelijkheid. Je bent immers thuis en niet op pad, dus maak het gezellig thuis. Ouders kunnen er dan beter zicht op houden.
- Op middelbare school te veel snoep te koop. Snoep wordt zelfs met reclame verkocht, twee voor de prijs van een bijvoorbeeld.
- Voor school gerookt en geblowd
- Brood wordt weggegooid voor snoep en vette hap.

OPLOSSINGEN

- Meer gezonde dingen verkopen op school, broodje gezond en gezamenlijk eten.
- Voorlichting en discussie over voeding (Bv: waar word je dik van, etc.)

C. Vrije tijd**GOED:**

- Veel dingen te doen in vrije tijd, sport, creatieve clubs en tienersocs in het Hart.

NIET GOED

- Geen binnen zwembad
- Ontmoetingsplekken, alleen ingericht voor de ukkies. Niet voor hun leeftijd. Als ze samen komen wordt het gelijk als probleem gezien.

OPLOSSINGEN

- Overdekt zwembad voor de winter en zomer.
- Meer ontmoetingsplekken ook voor leeftijd 12 –17 jaar.

NODIG

- Praten met eventuele buurtvereniging en buurt.
- Luisteren naar jongeren

D. Veiligheid**GOED**

- In het algemeen voelt men zich veilig in Eefde

NIET GOED

- Veel verkeerswegen, verkeer en treinverkeer door Eefde
- Oversteek onder de brug aan de Zutphense kant, hier steekt men over om de wijk in te duiken. Is zeer gevaarlijk.

OPLOSSINGEN

- Omlegging van de weg. Hier wordt al zo lang over gesproken. Men gelooft ondertussen niet meer dat er nog wat zal gebeuren.
- Betere oversteek realiseren.

E. Wonen en leefomgeving**GOED**

- Eefde is heel gezellig, wordt veel georganiseerd, zoals de oranjefeesten etc...

NIET GOED

- Zie C, onderdeel ontmoetingsplekken.

**Jongerenparticipatie Gorssel
Jongeren 15+**

**'Het kan ook anders'
(Credo Sociaal Cultureel Werk Gorssel)**

Plaats: Gorssel, B&W kamer
Datum: 21 mei 2007
Tijdstip: 19.00-21.15
Doelgroep: Jongeren 15 jaar en ouder
Aanwezigen: Wethouder G. Kreeft-Winters, Bela Lubberhuizen, Maaike te Rietmole, Gerard Kok (Sociaal Cultureel Werk), Marco Oosterbroek (SKW), 8 jongeren uit Gorssel

1. Opening

Opening door Wethouder G. Kreeft-Winters. Zij gaf aan zelf ook in Gorssel te wonen en wethouder te zijn sinds de herindeling van 1 januari 2005. Verder is zij lid van de Partij van de Arbeid en in haar portefeuille vallen een aantal interessante zaken als: onderwijs, jeugdbeleid, Wet Maatschappelijke Ondersteuning, cultuur en sport. *'De gemeente vindt het belangrijk te weten wat er onder de jeugd leeft en daarom is een uitgebreid interactief proces gestart ten behoeve van de nota jeugd. De kernpunten van dit interactieve proces zijn: het onderzoek door de Vrije Universiteit Amsterdam, de werkconferentie met professionele organisaties en de enquête onder niet-professionele organisaties. Nu volgt het belangrijkste onderdeel, de gesprekken met de jongeren zelf. We zijn nu bijeen gekomen met jongeren van 15 jaar en ouder uit Gorssel.'*

De groep jongeren uit Gorssel was een gemêleerd gezelschap.:

- 8 jongens allen afkomstig en woonachtig in Gorssel
- Leeftijden: 16, 17, 18, 19, 21, 21, 25, 28.
- 2 jongens van 25 en 28 werken beiden fulltime en zijn daarnaast coördinator bij het jongerencafé 'Down Under'. Zij behoorden vroeger tot de groep hangjongeren in Gorssel. Beiden gaven zij aan dat Sociaal Cultureel Werk een positieve invloed heeft gehad op hun ontwikkeling. Zodoende zijn zij actief vrijwilliger geworden.
- 1 van de jongens studeert nog aan de Middelbare school
- 3 van de jongens studeren aan een Hogeschool
- 1 jongen is tijdelijk gestopt met zijn HBO-opleiding 'Management, Economie en Recht'. Hij is tijdelijk 'Koos Werkloos' en zal in september weer starten met een andere HBO-opleiding (communicatie)
- 1 Jongen werkt 4 dagen per week als schilder en gaat 1 dag in de week naar school (MBO)
- Alle jongens gaven aan graag in Gorssel te willen blijven wonen, ondanks dat een deel van de vriendengroep naar dichtbij gelegen steden zijn getrokken zoals Deventer, Zutphen en Apeldoorn.

2. Het bespreken van de thema's aan de hand van de W-vragen

De thema's:

- Voorschoolse periode
- Onderwijs
- Gezondheid en leefstijl
- Vrije tijd
- Veiligheid
- Wonen en leefomgeving
- Arbeid en inkomen
- Jongerenparticipatie

De W-vragen

- Wat gaat er goed?
- Wat gaat er niet goed?
- Wat zijn oplossingen?
- Wie zijn daarvoor nodig?

Allereerst werd geïnterviewd welke onderwerpen de jongeren het liefst wilden bespreken. De voorkeur ging uit naar de onderwerpen: onderwijs, gezondheid en leefstijl, vrije tijd, veiligheid en wonen en leefomgeving. Toen werd gevraagd of zij ook een mening hadden over de overige onderwerpen was het antwoord steevast ja. Om deze reden is gekozen alle 8 onderwerpen te behandelen.

Voorschoolse periode

Bij de vraag waar de jongeren aan dachten bij de voorschoolse periode werden de peuterspeelzaal en de crèches genoemd. Zij gaven aan het eens te zijn met de wethouder het van belang te vinden dat hier aandacht naar uit ging, omdat het immers al vroeg mis kan gaan met kinderen. Als oorzaken hiervoor werden genoemd: werkende ouders, gescheiden ouders en lage inkomens problematiek.

Onderwijs

Pesten

Alle aanwezige jongeren hebben het Voortgezet Onderwijs gevolgd in Zutphen. Op de vraag of er wel eens werd gepest op school antwoorden ze allen dat er altijd wel een buitenbeentje zat in de klas en dat ze zelf ook etters waren geweest. Op de vraag of dit buitenbeentje wel werd geholpen door de school of de mentor gaven ze aan dat een leerling het dan wel zelf aan moet geven voorat ze de benodigde hulp ontvingen. *'Het is een keer gebeurd',* zo vertelde een van de jongens, *'dat wij er behoorlijk van langs hebben gekregen door de mentor omdat wij iemand hadden gepest.'* *'Wij moesten dan ook in gesprek met degene die we gepest hadden totdat alle problemen waren opgelost. Dit heeft zeker geholpen, want je laat het zo voortaan wel uit je hoofd.'*

Leerplicht

Frederik van 17 die gestopt was met de HBO-opleiding Management, Economie en Recht aan de Saxion Hogeschool Enschede gaf aan het vreemd te vinden dat hij van de leerplichtwet verplicht is fulltime te werken totdat hij weer aan een andere studie begint. *'Ik wil meer vrijheid en wil liever kennissen helpen met schilderen. Vrienden zijn in de zomer vrij en ik moet verplicht werken terwijl ik al wel een Havo diploma op zak heb. Als ik dat niet doe dan loop ik het risico een boete van een paar duizend euro op mijn deurmat te krijgen. Dat vind ik overdreven. Ik ben immers niet laag opgeleid.'* Bela Lubberhuizen antwoordde hierop: *'het doel van de leerplicht is jongeren die nog onvoldoende gekwalificeerd zijn te laten wennen aan werken, omdat men wil voorkomen dat zij gewend raken aan een sociale uitkering. De wet is niet bedoeld om jou te pesten, maar juist om jou te helpen.'* Frederik antwoordde hierop: *'Ja dat snap ik. Omdat ik nu fulltime gewerkt heb ga ik graag weer naar school. Ondanks dat vind ik het nog steeds niet tof dat ik geen vrijheid heb om zelf beslissingen te nemen.'*

Studie keuze

Vraag vanuit de gemeente: *'hoe hebben jullie de keuze van de studie gemaakt?'*

A: Allen waren het er over eens dat het erg gemakkelijk is vrienden te volgen bij de studie keuze. *'Wat de meeste vrienden doen ga ik ook maar doen'.* Verder is er te weinig informatie beschikbaar op het Voortgezet Onderwijs zo luidde de berichten van meerdere kanten. *'De kijkdag op de scholen geeft geen neutraal beeld van de opleiding. Alles wordt die dag mooi gemaakt en je wordt helemaal lekker gemaakt, terwijl het in werkelijkheid altijd minder rooskleurig uitziet.'* Verder werd door slechts een persoon de studietest aangegeven als middel om een studie keuze te bepalen. Tot slot werd geopperd dat er vanuit de studie weinig begeleiding is. *'Je moet je geheel zelfstandig kunnen redden. Als je je niet zelfstandig kunt ontwikkelen is het Nederlandse onderwijssysteem heel lastig voor je en heb je dus een probleem.'*

Gezondheid en Leefstijl

Drugs

'Vroeger was onze groep heel groot en werd er veel gehangen, geblowd en alcohol gedronken. Toen kwamen we gelukkig met Sociaal Cultureel Werk Gorssel in aanraking en zij gaven ons via Tactus voorlichting over alcohol en drugs. Zo werden wij met de neus op de feiten gedrukt. Dit heeft bewustwording gecreëerd. Jullie moeten weten dat veel jongeren blowen en dat is vaak niet zichtbaar voor de buitenwereld. Aangezien er nog steeds een taboe heerst op softdrugs zorg je er wel voor dat anderen het niet kunnen zien. Tot 2 jaar geleden hingen wij allemaal veel op straat en kwamen zo veel in contact met de politie, vraag maar aan Gerard Kok van SKW. Sinds 2 jaar wordt er via SKW echter veel meer voor ons georganiseerd en zo is het met de meesten van ons wel goed gekomen.'

Vraag van Bela: *'gebruiken jullie nog steeds softdrugs?'*

A: *'Een stuk minder. Een aantal van ons sloeg namelijk door en ging aan de hard drugs (coke, speed, pillen en dergelijke). Hierdoor is een scheiding in de groep ontstaan. Wij hebben hen namelijk duidelijk gemaakt dat er voor ons een grens was. De rol van ouders is ook heel belangrijk geweest in dit besef. Een aantal van de groep mocht namelijk alles. De ouders waren vaak nog erger dan de jongeren zelf.'*

Alcohol

Vraag vanuit de gemeente: *drinken jullie veel alcohol?'*

A: *'Tsjja, wat is veel. Eigenlijk drinken we zo veel als we kunnen hebben en dat verschilt per persoon natuurlijk. Voor 17,18,19 jarigen is het redelijk normaal 15 biertjes te drinken. Het verschilt per persoon, maar tussen de 10 en 20 biertjes drinken is redelijk normaal.'*

Vraag van de wethouder: *'wat vinden jullie dat wij als gemeente aan oplossingen kunnen aanbieden. Is het bijvoorbeeld een idee om de sportkantines droog te leggen?'*

A: *'Wat met name werkt is de trainer van bijvoorbeeld het voetbalteam er op aanspreken. Ik vind dat er in de kantines misschien wel veel wordt gedronken, maar zeker niet zo veel als tijdens het uitgaan. Niemand gaat blauw naar huis na het sporten'. Mijn ervaring is dat als je het gaat verbieden men alleen nog maar meer gaat drinken. Ze beginnen al wel steeds jonger met drinken constateren wij.'*

Internet

Wethouder: *'uit het onderzoek dat in opdracht van de gemeente Lochem is uitgevoerd door de Vrije Universiteit Amsterdam bleek dat jongeren tegenwoordig veel meer stress hebben en gebombardeerd worden door informatie en keuzes. Wat vinden jullie daarvan?'*

A: *'Met name internet maakt dit bombardement van informatie erger'. Een van de jongens gaf aan zijn buurjongetjes van 8 te hebben betrappt op porno kijken. 'Bij de burens hebben ze twee kinderen, een van 6 en een van 8. Beiden hebben ze een eigen computer. Ik vind dat niet normaal.'*

Vrije tijd

Sport

'Er is genoeg te doen in Gorssel wat betreft sport. Je kunt hier voetballen, volleyballen, tennissen en zelfs aan judo doen. Het is redelijk betaalbaar, met name omdat je als student maar de helft van de prijs betaalt'. Een nadeel aan Gorssel is dat alles te ver weg is, ook sportactiviteiten.

Bijbanen

Bijna iedereen heeft een bijbaantje van gemiddeld 10 uur per week. Het geld dat hiermee wordt verdiend wordt met name gependend aan uitgaan, alcohol, roken en kleding. Een enkele aanwezige moet van zijn ouders ook zijn verzekering en auto van zijn bijverdiende geld betalen. Deze persoon opperde dat met heel hard werken studeren en een bijbaan goed is te combineren. *'Je leert hierdoor wel goed met geld omgaan'*.

Uitgaan

Een nadeel aan Gorssel is dat alles te ver weg is en hier niet veel te doen is. Taxi's zijn vaak te duur en als je echt wat wil doen moet je naar de grote stad. Jongeren uit de stad komen namelijk niet hier heen. Vroeger reed er nog een bus naar Witkamp in het weekend. Ook die gaat niet meer. Toen wij allemaal nog op de middelbare school zaten had je alleen de tienerssoos. Verder was er niets te doen, dus het was niet raar dat wij op straat gingen hangen. Down Under is voor jongeren vanaf 15 jaar en is alleen op maandag avond. Vanaf de eerste vrijdag in oktober is ook op vrijdag avond weer plezier in Down Under.

Veiligheid

politie

Het is rustig in Gorssel. Er gebeuren weinig gekke dingen en er zijn geen ruzies onderling. Ons kent ons en niemand heeft wapens op zak. *'Als er wat gebeurt dan heeft dat vaak te maken met jongens uit dichtbij gelegen steden zoals Zutphen en Deventer. Zo moest de ME laatst uitrukken om een conflict tussen jongens uit de stad en uit Gorssel te sussen. Dat komt niet vaak voor. Als er problemen zijn dan heeft dat vaak te maken met een stad-dorp conflict. Ook meisjes voelen zich vaak veilig. Wij beschermen elkaar namelijk.'*

Verkeer

Wel is het verkeer gevaarlijk. Zo vond niemand het prettig naar Zutphen te fietsen. Ook de rotonde bij de chinees werd vermeld als gevaarlijk en de weg vanaf Epse naar Gorssel. Ook werd vermeld dat het groen vaker gesnoeid moet worden, omdat het moeilijk is te zien of er verkeer aan komt.

Problemen thuis

'Als er problemen thuis zijn zou ik dat aan school vertellen. In Gorssel zou ik niet zozeer weten waar ik heen moest behalve Down Under in samenwerking met Sociaal Cultureel Werk Gorssel dan.'

Eenheidsgevoel

Er heerst een echt eenheidsgevoel in Gorssel. Alle 8 jongens voelen zich echter geen Lochemers. Daar hebben en willen zij dan ook niets mee te maken hebben, alleen met de Keidagen vinden ze Lochem interessant.

Jongerenparticipatie

Gerard Kok (SKW): *'Wat wij belangrijk vinden is een eigen bijdrage van de jongeren en een eigen insteek. Ook stimuleren dat jongeren zo vroeg mogelijk vrijwilligerswerk doen is van belang. Geef de jongeren dan ook een kans. Er wordt gezegd dat jongeren lui zijn, te veel hangen en alleen maar consumeren. Waarom zouden ze wat doen als wij immers alles al voor ze regelen?'*

Wethouder: *'vinden jullie dat er voldoende naar jullie wordt geluisterd?'*

A: *'Nee! Wij vinden dat jullie meer contact moeten zoeken met jongeren. Elke kern kent namelijk wel een vaste groep jongeren. Wij wilden graag een eigen plek. Uiteindelijk hebben wij daar 2 jaar op moeten wachten. Jongeren in Epse hebben wel een plek, maar wij niet. Rol van Marco (SKW) is belangrijk geweest in het bewerkstelligen van deze plek.'*
'De term hangjongeren vinden wij verder zo negatief. De meesten van ons zijn hoog opgeleid. De groep bij elkaar komt misschien beangstigend over. Maar wij zijn absoluut vriendelijk tegen iedereen op straat en zijn absoluut geen luie jongens.'

Wethouder: *'wij zijn geen voorstander van een jongerenraad waarin ze 1 keer in de 6 weken moeten opdraven en moeten discussiëren over vooraf bepaalde onderwerpen. We hebben al een gemeenteraad en een jongerenraad draagt daaraan weinig bij. Wat wij belangrijk vinden is dat jongeren zoals jullie over bepaalde onderwerpen met ons mee denken op ad hoc basis.'*

A: *Wij hebben veel contact met SKW met Gerard en Marco. Zij zijn ook weer de schakel naar de gemeente. Mochten Julie met ons willen praten dan kunnen jullie ons bereiken via SKW.*

3. Afsluiting

A: Positief: Wij zijn tevreden. Wij vinden het belangrijk dat Down Under in stand blijft en wat vaker opengaat zelfs. Verder vinden wij het een goed initiatief dat jullie ons hebben uitgenodigd. Onze mening is gewaardeerd en wij hebben ons zegje mogen doen.

Negatief: Er is dringend behoefte aan betaalbare woonruimte voor ons jongeren. 300 euro in de maand is net te betalen maar echt niet meer. Er worden veel woningen nieuw gebouwd, allemaal pracht en praal maar het is niet te betalen voor ons.

Jongerenparticipatie Gorssel 12-14 jarigen

Plaats: Trefpunt, Gorssel
Datum: 25 mei 2007
Tijdstip: 18.30-20.00 uur
Doelgroep: Jongeren 12-14 jaar
Aanwezigen: Gerard Kok en Marco Oosterbroek (Sociaal Cultureel Werk, Gorssel) en 14 jongeren

Aanwezig: 14 jongeren.

Leeftijdsopbouw

6 van 12 jaar

7 van 13 jaar

1 van 14 jaar

3 jongens

11 meisjes.

Voorschoolse periode 0-4 jaar

GOED

- Dat er heel veel voor is, kinderopvang peuterspeelzaal.
- Peuterspeelzaal en kinderdagverblijf zitten dicht bij elkaar

Onderwijs

GOED

- Film bekeken over middelbare school
- Oud leerlingen vertellen
- Leuke dingen in groep 8 van de Vullerschool
- Mooi schoolplein
- Goed voorbereid op Voortgezet Onderwijs
- Veel gastsprekers op school
- Veel sport
- Veel activiteiten buiten school
- Pesten wordt goed aangepakt

NIET GOED

- Dyslexie niet onderkent op Primair Onderwijs.
- Uitval van lessen op Voortgezet.Onderwijs
- Veel te veel toetsen in een week
- Weinig vrije tijd
- Wisselingen van leraren
- Te korte pauze op Primair Onderwijs
- Klaar-overs voor de oudste groep, nou moe.....
- A en B groep onoverzichtelijk in Vullerschool
- Geen gymzaal. Moeten naar Trefpunt
- Oneerlijk dat leraren mogen drinken en wij niet
- Iets meer toneel en muziek op school
- Overgang Basisschool / Voortgezet Onderwijs te groot. wij waren slecht voorbereid

OPLOSSINGEN

- Eerdere testen op dyslexie
- Spreiding van toetsen
- Zelfstandig oversteken
- Proefflessen voortgezet onderwijs, een hele dag proefdraaien
- Toneellessen binnen schooltijd
- Meer muziek opnemen in lessen

WIE NODIG

- Goede leraren en geld

Gezondheid en leefstijl

GOED

- Veel sporten
- Sultana of liga meenemen naar school, vooral als je een hongerig gevoel krijgt
- Op Isendoorn wordt fruit verkocht
- We hebben een zwembad, houden zo...
- We wonen mooi rustig in de buurt van bos

NIET GOED

- Na brood nog honger, te weinig zakgeld
- Bij witkamp disco tot 15 mag gerookt worden. Moet niet kunnen
- Slecht ontbijten
- Steeds eerder drank en drugs
- Te weinig seksuele voorlichting
- Bij de super krijg je beneden de 16 gewoon bier en wijn mee!!!
- Op het voortgezet onderwijs worden te vette dingen verkocht
- Waarom geen doelen op veldje naast school.

OPLOSSINGEN

- Meer aandacht en voorlichting op school in groep 8
- Meer tijd voor het eten, ouders moeten meer opletten wat kinderen meenemen naar school
- Vragen naar identiteitsbewijs
- Gezonde broodjes bij boskoele
- Alcohol op jonge leeftijd beperken
- Identiteitskaart vragen bij super
- Op school meer gezonde broodjes verkopen
- Betere voorlichting op school
- Gezonde dingen goedkoop en ongezonde dingen heel duur maken.

WIE NODIG

- Onderwijs, ouders en instellingen zoals SCW, Tactus etc.
- Super

Vrije tijd

GOED

- Tiensersoo's en zwembad
- Er kan veel gesport worden, doen we ook aan mee
- Veel buurt en speeltuinverenigingen
- Er kan veel geknutseld worden in kinderclubs.
- Er zijn voldoende muziekverenigingen

NIET GOED

- Er wordt te weinig georganiseerd voor 1^e-2^e klas middelbare school 13-14 jaar
- Slopen van dingen in het dorp door jongeren
- Er moet meer georganiseerd worden voor onze leeftijd op Koninginnedag

OPLOSSINGEN

- Meer organiseren voor 13-14 jarigen in het weekend.
- Meer organiseren in vakanties
- Laat oranjevereniging eens vragen wat wij leuk vinden
- Down under vaker open voor ons

WIE NODIG

- SKW, oranjevereniging, buurtvereniging etc.

Veiligheid**GOED**

- Gezamenlijk fietsen naar school
- Voelen ons veilig in Gorssel
- Verkeersexamen is goed

NIET GOED

- Stoplichten Mars Zutphen staan te kort op groen voor fietsers.
- In aula VO geweld in pauze
- Hoofdstraat erg smal
- Verkeer op lindeboomweg rijd te hard
- Rietdekkerweg/molenweg krijgen fietsers van rechts geen voorrang
- Heggen op kruisingen zijn te hoog
- Oversteek bij begraafplaats onveilig
- Joppelaan wordt te hard gereden.

OPLOSSINGEN

- Actiever pleintoezicht
- 30 km en beter controleren, met radar
- Heggen laten snoeien, ook al is dat particulier.

WIE NODIG

- Verantwoorde autorijders
- Politie en gemeente

Wonen en leefomgeving**GOED**

- Buurtverenigingen en speelplekken.

NIET GOED

- Geen skate baan
- Geen genoeg huizen voor beginners
- Geen huizen bouwen op te mooie plekken o.a. veldhofstraat
- Waarom appartementen in een dorp?
- Hangplekken
- Teveel troep op straat
- Geen dierenparkje

OPLOSSINGEN

- Meer huizen voor beginners bouwen
- Overleggen welke plekken wel en welke niet
- Neerzetten van skatebaan, hoeft niet zo'n grote
- Meer prullenbakken

WIE NODIG

- woningbouwvereniging
- jongeren zelf, buurt en sportverenigingen en gemeente

Jongerenparticipatie

GOED

- Fijn dat we worden gevraagd wat we leuk vinden bij de tienersocs
- We helpen mee met kindervakantiedagen
- Deze avond vinden wij een leuk idee
- Jongerendebat op school was erg nuttig

NIET GOED

- Verenigingen zouden ons meer moeten vragen van wat wij willen. Bijvoorbeeld de oranjevereniging

OPLOSSINGEN

- Regelmatig vragen van wat wij willen
- Vraag ons maar als vrijwilliger

WIE NODIG

- Gemeente, school, SKW, verenigingen

**Jongerenparticipatie
Staring College
5 VWO**

Plaats: Lochem, Staring College
Datum: 31 mei 2007
Tijdstip: 14.00-16.00 uur
Doelgroep: Klas 5 VWO
Aanwezigen: Wethouder G. Kreeft-Winters, Bela Lubberhuizen, Maaïke te Rietmole, docent maatschappijleer Joep de Keizer, klas 5 VWO

1. Inleiding

Opening door Wethouder G. Kreeft-Winters. Zij gaf te kennen wethouder te zijn sinds de herindeling van 1 januari 2005 met een zeer interessante portefeuille: onderwijs, jeugdbeleid, wetenschappelijke ondersteuning, cultuur en sport. *'De gemeente en ik als wethouder vinden het zeer belangrijk te weten wat er onder de jeugd leeft voorat we het beleid gaan schrijven. Om deze reden is een uitgebreid interactief proces gestart ten behoeve van de nota jeugd. De kernpunten van dit interactieve proces zijn: het onderzoek door de Vrije Universiteit Amsterdam, de werkconferentie met professionele organisaties en de enquête onder niet-professionele organisaties. Nu volgt het belangrijkste onderdeel: de jongerenparticipatie onderverdeeld in verschillende doelgroepen. De gemeente heeft ervoor gekozen de jongeren zelf op te zoeken op het Staring College. Nu praten wij met de 5 Vwo klas, morgen met de brugklas Havo / Vwo en aanstaande maandag met 3 VMBO klas'.*

2. Het bespreken van de thema's aan de hand van de W-vragen

De thema's:

- Voorschoolse periode
- Onderwijs
- Gezondheid en leefstijl
- Vrije tijd
- Veiligheid
- Wonen en leefomgeving
- Arbeid en inkomen
- Jongerenparticipatie

De W-vragen

- Wat gaat er goed?
- Wat gaat er niet goed?
- Wat zijn oplossingen?
- Wie zijn daarvoor nodig?

De jongeren gaven aan met de gemeente in ieder geval te willen spreken over de thema's:

- Onderwijs
- Vrije tijd
- Veiligheid

Onderwijs

Vraag vanuit de klas: *Wat hebben Julie als gemeente eigenlijk te zeggen over onderwijs, bijvoorbeeld over het lespakket ?*

Wethouder: *Terechte opmerking. We hebben inderdaad te maken met 3 overheidslagen. Wat betreft het lespakket heeft de gemeente weinig te zeggen en is Den Haag verantwoordelijk, maar ook de scholen zelf.*

Bela Lubberhuizen: *Het Rijk in Den Haag bepaalt het algemene beleid. Zij bepalen bijvoorbeeld het aantal lessen, de vakken en daarmee ook het eindexamen. Voor de invulling is de school zelf verantwoordelijk. De provincie gaat over de budgetten en de aansturing van Bureau Jeugdzorg. Een belangrijk raakvlak van de gemeente met onderwijs is de aansluiting van zorg op het onderwijs. Wij betalen daarvoor Algemeen Maatschappelijk Werk, Jongerenwerkers, Sociaal Cultureel werk, en Voor-en Vroegschoolse educatie instellingen zoals peuterspeelzalen. Als een jongere problemen heeft gaat hij / zij vaak eerste naar ouders of een mentor op school. Als dat voldoende is is het prima. Maar hebben jongeren en ouders behoefte aan meer zorg, hulp en begeleiding, dan heb je daar vaak anderen voor nodig. Dat onderwijs en andere organisaties goed met elkaar samenwerken, daar houdt de gemeente zich mee bezig.*

Antwoord: *Dankjewel. Mijn vraag is voldoende beantwoord.*

Vrije tijd

Vraag vanuit de gemeente: *'Waar denken jullie aan bij vrije tijd?'*

A: *Alles waarbij je niet aan school hoeft te denken zoals uitgaan, sport, disco's speeltuinen.*

Uitgaan

Een meisje opperde dat er veel voorzieningen zijn in de gemeente zoals sporten, uitgaan en culturele activiteiten zoals de schouwburg en dansvoorstellingen. De rest van de klas was het echter niet met haar eens. De anderen gaven dan ook te kennen dat er weliswaar veel voorzieningen zijn, maar niet de juiste. Aangegeven werd dat er met name 's avonds weinig is te doen voor de jongeren. Er is geen discotheek op kleine afstand en ook werd een leuk jongerencafé met een dansvloer gemist in Lochem. Tevens werd aangegeven dat er geen ruimte is waar jongeren zelf activiteiten kunnen ondernemen en elkaar kunnen ontmoeten. *'Als wij naar een discotheek gaan moeten we erg ver reizen naar Witkamp, de Radstake, Dika of Danspaleis. Zelfs als je naar de bioscoop wil moet je ver reizen. Het vervoer is erg duur (retour bus kost al snel tien euro) en de bus gaat maar 1 keer heen en 1 keer terug. De bussen zijn dan stampvol en de bustijden zijn vreselijk'.*

Sport

Alle leerlingen doen aan sport en het aanbod was voldoende. In de meeste gevallen betalen de ouders het contributiegeld. Aangegeven werd dat ze het echter vreemd vonden dat een sport als hockey veel duurder is als bijvoorbeeld voetbal. Ook vond men het jammer dat er op school weinig sportmogelijkheden meer aangeboden worden.

Kosten

Vraag vanuit de gemeente: *'Zijn er activiteiten die jullie niet kunnen ondernemen omdat deze teveel kosten?'*

A: *'Ja! De schouwburg is duur en ook kost het veel om een bioscoop te bezoeken, omdat het busvervoer slecht geregeld is en ook nog eens onbetaalbaar is. Verder is muziekles duur voor ouders.' 'Ik zou naast het beoefenen van een sport ook graag muziekles willen, maar mijn ouders stelden mij voor de keuze sport of muziek, omdat het anders niet betaalbaar zou zijn.'*

Bijbanen:

Slechts een aantal hadden een bijbaantje. Hiermee werd gemiddeld 4 Euro per uur verdiend. Aangegeven werd dat je dus een hele dag moet werken om in het weekend een keer naar de bioscoop of naar een discotheek te kunnen gaan.

Oplossingen voor genoemde problemen:

- Subsidie aan de schouwburg (lagere entreprijzen)
- Hoger minimumloon voor jongeren
- Gratis Openbaar Vervoer
- Beter vervoer naar discotheken (vaker en goedkoper)

'Jullie als gemeente kunnen je beter focussen op goed vervoer naar de uitgaansgelegenheden die er al zijn in de regio, dan op het bouwen van een kleine lullige discotheek in Lochem bijvoorbeeld. Daar wil dan toch niemand heen.'

Alcohol

Vraag vanuit de gemeente: *'Hoeveel drinken jullie normaal gesproken?'*

A: *'Tsjja, dat ligt eraan. Als ik uitga wel wat meer dan na afloop van het sporten. Ik heb gelezen dat uit een onderzoek is gebleken dat jongeren 6 biertjes thuis drinken en 6 tijdens het uitgaan. Ik denk dat dat wel ongeveer klopt.'*

Vraag van de wethouder: *'Wat vinden jullie dat wij als gemeente aan oplossingen kunnen Aanbieden. Is het bijvoorbeeld een idee om de openingstijden te vervroegen?'*

A: *'Nee dat is niet de oplossing. Het is ook een stukje cultuur met indrinken e.d. We drinken ook in omdat de horeca zo duur is. Als de sluitingstijden veranderen dan gaan we gewoon nadrinken in plaats van indrinken. Dat lost het probleem dus niet op.'*

Wethouder: *'Door zowel de Vrije Universiteiten Amsterdam als de politie werd aangegeven dat drank een zeer groot probleem is onder jongeren. Hier in de Achterhoek is het drankgebruik en de overlast daardoor zelfs nog een stuk erger. Wat denken jullie dat wij als gemeente kunnen doen?'*

A: *Voorlichting voor jeugd en ouders werd met name door de meisjes aangedragen als een oplossing. 'Ten eerste moeten ze al eerder beginnen met de voorlichting. Verder kan het tijdens die voorlichting het interessant zijn een gastspreker uit te nodigen die bijvoorbeeld alcoholist is (geweest). Hierdoor is het shock effect groter en realiseer je je beter wat de nadelen zijn van alcohol. Het betrekken van ouders bij voorlichting is heel belangrijk, want ouders geven vaak het verkeerde voorbeeld.'*

Met name de jongens gaven aan dat de gemeente weinig kan doen, omdat alcohol nou eenmaal een cool imago heeft onder jongeren. 'Alcohol zit diep geworteld in onze doelgroep' 'Een oplossing zou kunnen zijn om drank meer te gaan behandelen als drugs (geen reclame op televisie, alleen alcohol verkrijgbaar op bepaalde plekken zodat er omtrent alcohol meer een taboe sfeer ontstaat). Ook moet de politie actiever optreden bij jongeren die agressief gedrag vertonen door alcohol. Een pasjes systeem bij discotheken zou kunnen helpen om agressief gedrag te voorkomen. Er zijn maar weinig discotheken in de buurt. Als een jongere agressief gedrag vertoont in 1 van de discotheken kan hij door middel van dit pasjes systeem geweigerd worden in alle discotheken'.

Veiligheid

De leerlingen van de vijfde klas Vwo voelden zich allen veilig in het algemeen en zo ook op school. Verkeer werd dan ook als belangrijkste onveilige factor aangegeven (onverlichte fietspaden, te weinig rotondes, auto's die te hard rijden).

Jongerenparticipatie

- Vraag vanuit de klas: Jullie zijn vandaag hier om onze mening te horen over bepaalde zaken. Waarom bezoeken jullie alleen 5 VWO? Dat geeft natuurlijk geen goed beeld.*
- Wethouder: Wij hebben ook hangjongeren uit Gorssel bezocht, evenals jongeren uit de leeftijdsgroep 12 tot 14 jaar uit zowel Gorssel en Eefde. Hier op het Staring College zullen we ook brugklas Havo/Vwo bezoeken en de derde klas van het VMBO op het Staring College in Borculo.*
- Klas: Wat doen jullie met de informatie die wij jullie vandaag hebben gegeven?*
- Wethouder: 'We inventariseren jullie ideeën, wensen en behoeften en gaan kijken wat wij gezien de beschikbare middelen kunnen bewerkstelligen.*
- Bela: Uit onderzoek is gebleken dat de groep jongeren tussen de 12 en 17 jaar relatief groot is in de gemeente Lochem. Juist voor deze groep blijken er te weinig voorzieningen te zijn. Zo blijkt ook uit de discussie met jullie vandaag. We willen graag inventariseren waar behoefte aan is.*
- Wethouder: Dit kunnen wij dan weer goed vertalen in nieuw beleid voor de komende vier jaar en een nieuw actiepuntenprogramma.*
- Klas: 'Ik heb het gevoel dat er niet naar ons geluisterd wordt'. Bij jongerenparticipatie is het belangrijk dat wij zelf kunnen bepalen wanneer wij met jullie in overleg gaan. We hebben immers al zo weinig tijd.*
- Wethouder: Msn, Hyves?*
- Klas: Ja we zouden kunnen chatten met jullie. Een algemeen e-mail adres waar wij ideeën naar toe kunnen sturen is wel de makkelijkste manier. Internet is in ieder geval de manier. Jullie website interactiever maken zal helpen. Je kan bijvoorbeeld een forum op de website plaatsen waar je kan chatten met de wethouder.*
- Wethouder: Als wij een msn of Hyves account aanmaken, komen Julie ons dan opzoeken?*
- Klas: Ik denk dat dit dan wel duidelijk gecommuniceerd moeten worden door docenten in de klas dat deze mogelijkheid überhaupt bestaat. Wat ook zou helpen is dat Julie als gemeente een keer iets leuks en populairs voor de jongeren organiseren, zoals een 'Battle of the Bands'. Prik een dag, geef ons een ruimte en dan kunnen verschillende bandjes aan de slag gaan. Zo geef je de gemeente meteen een populairder imago onder jongeren.*
- Wethouder: Een medewerkgroep waar op ad-hoc basis wordt gesproken over zaken die op dat moment spelen en waarbij we de inspraak van jongeren belangrijk vinden? Dus geen jeugdraad waarin je 1 keer in de zoveel tijd verplicht moet praten. Lijkt jullie dat wat?*
- Klas: Ja hoor. Lijkt ons wel interessant. Beter als een jeugdraad. De school is de plek om met jongeren te communiceren. Via onze leraren maatschappijleer bijvoorbeeld kunnen jullie ons het beste bereiken en eventueel een verzoek neer leggen deel te nemen aan een medewerkgroep.*

**Jongerenparticipatie
Staring College
Brugklas Havo / Vwo**

Plaats: Lochem, Staring College
Datum: 1 juni 2007
Tijdstip: 09.00-11.00 uur
Doelgroep: Brugklas E: HAVO / VWO
Aanwezigen: Wethouder G. Kreeft-Winters, Bela Lubberhuizen, Maaïke te Rietmole, docent maatschappijleer Michiel Dissel, Journalist Stentor, Fotograaf Stentor, Radio Gelderland, Brugklas HAVO / VWO

1. Inleiding

Opening door Wethouder G. Kreeft-Winters. Zij gaf te kennen wethouder te zijn sinds de herindeling van 1 januari 2005 met een zeer interessante portefeuille: onderwijs, jeugdbeleid, wetenschappelijke ondersteuning, cultuur en sport. *'De gemeente en ik als wethouder vinden het zeer belangrijk te weten wat er onder de jeugd leeft voorat we het beleid gaan schrijven. Om deze reden is een uitgebreid interactief proces gestart ten behoeve van de nota jeugd. De kernpunten van dit interactieve proces zijn: het onderzoek door de Vrije Universiteit Amsterdam, de werkconferentie met professionele organisaties en de enquête onder niet-professionele organisaties. Nu volgt het belangrijkste onderdeel: de jongerenparticipatie onderverdeeld in verschillende doelgroepen. De gemeente heeft ervoor gekozen de jongeren zelf op te zoeken op het Staring College. Nu praten wij met de brugklas Havo/Vwo en maandag met 3 VMBO klas. We zijn ook al in gesprek geweest met de vijfde klas van het VWO hier op het Staring College'.*

2. Het bespreken van de thema's aan de hand van de W-vragen

De thema's:

- Voorschoolse periode
- Onderwijs
- Gezondheid en leefstijl
- Vrije tijd
- Veiligheid
- Wonen en leefomgeving
- Arbeid en inkomen
- Jongerenparticipatie

De W-vragen

- Wat gaat er goed?
- Wat gaat er niet goed?
- Wat zijn oplossingen?
- Wie zijn daarvoor nodig?

De jongeren gaven aan met de gemeente in ieder geval te willen spreken over de thema's:

- Gezondheid en leefstijl
- Veiligheid

Gezondheid en Leefstijl

Alcohol

Op de vraag of de jongeren wel eens alcohol hadden gedronken reageerde de helft positief. De meesten hadden een paar slokjes gedronken of wel eens een glaasje. Dit ging gepaard met een speciale gelegenheid en de ouders waren hier altijd bij aanwezig. Gisteravond hadden alle brugklassers schoolfeest gehad. Op zo'n feest wordt geen alcohol geschonken, alleen frisdrank. De meeste leerlingen waren van mening dat je pas vanaf je zestiende meer gaat drinken, mede omdat zij dit zagen gebeuren bij oudere broers of zussen. Ook vonden zij dat dit heel afhankelijk is van met wie je omgaat. Thuis met de ouders wordt, aldus de jongeren uit brugklas E, het minst gedronken. De jongeren drinken het meest tijdens het uitgaan zelf, tijdens het indrinken, op hangplekken en in keten. De keten worden door de brugklas geassocieerd met goedkoop bier en illegale radiozenders.

Sigaretten

Slechts 2 van de leerlingen gaven aan wel eens een trekje van een sigaret te hebben genomen. 1 jongen gaf te kennen in twee dagen een pakje sigaretten te roken. Hij was begonnen toen hij twaalf was en gaf aan: *'Ik wil stoppen omdat het duur is en ook nog eens slechts voor me is'*. De algehele mening is dat alcohol minder verslavend is dan sigaretten.

Oplossing?

- Streng toezicht door ouders
- Strenger en vaker controleren op verkoopbeleid. Het is veel te gemakkelijk om aan alcohol en sigaretten te komen.
- Bij discotheek Witkamp wordt bijvoorbeeld geen alcohol geschonken. Jongeren nemen dan zelf flessen alcohol mee. Ook hierop moet strenger worden gecontroleerd.
- Leeftijdsgrens omhoog
- Meer voorlichting over alcohol, drugs en roken door professionals en ervaringsdeskundigen.
'Toen ik dertien was hoorde ik een verhaal van een man die zelf alcohol verslaafd was. Dat raakte mij echt. Zo zou ik minder snel alcohol gaan drinken'.
- Voorlichting al beginnen in brugklas. Indien mogelijk ook ouders erbij betrekken, want zij geven vaak het verkeerde voorbeeld.

De gemeente kan, aldus de brugklassers, een voorname rol spelen bij de voorlichting aan kinderen en ouders. Ouders dienen zeker betrokken te worden om beter toezicht te leren houden. Een informatie avond organiseren voor kinderen en hun ouders is een idee dat werd geopperd.

Sport

Slechts 1 leerling uit de groep van 29 jongens en meisjes doet niet aan sport. Over het sportaanbod hebben ze weinig te klagen. Wel hopen ze dat met name de onbekende sporten als schermen en schoonzwemmen ook mogelijk worden in de gemeente. In alle gevallen betalen de ouders het contributiegeld. De contributie gelden vallen wel mee was de mening van de leerlingen, maar over de bijkomende kosten voor attributen was men het erover eens dat deze duur waren. Dit was vaak een reden voor ouders om kinderen voor slechts 1 sport te laten kiezen of te laten kiezen voor een bepaalde sport (voetbal in plaats van hockey bijvoorbeeld). Ook hadden een aantal leerlingen naast sporten graag op muzikales gewild. Voor sommige ouders was dit eveneens moeilijk te betalen.

Breedtesport

2 van de 29 leerlingen uit brugklas E Havo / Vwo hebben op de lagere school kennis gemaakt met breedtesport via het sportpasje van [Zapp] sport. Met deze pas konden alle leerlingen van groep 3 t/m 8 van het primair onderwijs twee verschillende sporten vrijblijvend uitproberen. Beide leerlingen vonden het hartstikke leuk en vonden het een fantastisch initiatief. Zij gaven aan zonder het [Zapp] sport pasje minder snel bij de sportverenigingen langs te gaan om gewoon even mee te kijken. 4 kinderen in de klas gaven ook aan wel eens een andere sport uit te willen proberen. Ten eerste weten zij dan vaak niet goed waar zij terecht kunnen en ten tweede heerst het gevoel dat je dan al snel een formulier meekrijgt om te betalen. Ook op het voortgezet onderwijs bestaat dus interesse naar het [Zapp]sport pasje.

Veiligheid

Hangjongeren

De jongeren gaven te kennen dat er in de gemeente veel buurten zijn met hangjongeren. Dit geeft ze een onveilig gevoel. Met name de meisjes gaven aan het vervelend te vinden dat oudere, dronken jongens hen naschreeuwen op straat. *'Dan hebben ze drank op en gaan ze me naschreeuwen, dat vind ik best eng'* vertelde een meisje. Deze hangjongeren bevinden zich vaak op plekken waar ze kunnen zitten en dus hangen. Als voorbeeld werd de Grote Kerk in het centrum van Lochem aangehaald en de natuurtuin aan de Enkweg.

Oplossing:

- Biedt de hangjongeren een andere gecontroleerde ruimte aan waar ze geen schade kunnen aanrichten
- Meer uitgaansgelegenheden in de gemeente zoals een discotheek
- Lochem leeft niet echt, weinig leuke winkels en uitgaansplekken.
- De leerlingen waren het met de wethouders eens dat het belangrijk is dat jongeren zelf meedenken over deze activiteiten. Ze vonden het van belang daarom jongeren uit verschillende leeftijdsgroepen en jongerengroepen te betrekken bij de totstandkoming van het jeugdbeleid.

Extreemrechts

Toen de wethouder vroeg of er uitingen van extreemrechts voorkwamen op het Staring College in Lochem werd er door meerdere leerlingen gelachen. *'Ik weet niet wat extreemrechts is'*, zei een gechelend meisje. Na uitleg bleek dat hier op school een groepje Lonsdale jongeren op het schoolplein hangt. *'In elke klas zit wel een groepje jongeren die denken dat ze de baas kunnen spelen. Zo ontstaan verschillende groepen die ook weer met elkaar proberen ruzie te maken. Wij hebben er geen last van, maar buitenlanders hebben wel last van deze groep(en). Afzonderlijk zijn ze allemaal best aardig, maar als ze in een groep zijn voel ik me er toch niet echt prettig bij'*. Geen van de leerlingen voelt zich echt onveilig op school, want ze zitten immers veel in de les. Als er problemen zijn weten ze dat ze altijd terecht kunnen bij de mentor.

Oplossing

Deze jongeren strenger aanpakken. Stappenplan in werking zetten. In totaal 5 stappen. Stap 1 is een waarschuwing, 2^e stap is 40 uur aanwezig zijn op school en stap 5 is een definitieve schorsing.

Discriminatie

De buitenlandse leerlingen op deze school trekken vaak naar elkaar toe. In pauzes en na schooltijd zitten ze aan 1 tafel in de kantine. Jammer, want zo ontstaat er verdeeldheid. Je leert elkaar zo niet kennen, want je blijft afgescheiden. *'Discriminatie komt ook omdat je weinig van elkaars cultuur weet'* en *'discriminatie slaat nergens op'* zijn kreten die gehoord werden uit de klas. *'Sport is een betere manier om elkaar te leren kennen dan school. Bij sport moet je ook echt intensief samenwerken en is iedereen meer gelijk'*. Toen de wethouder vroeg wie er allemaal een buitenlands vriendje of vriendinnetje heeft antwoorden er slechts twee leerlingen. De conclusie was dat er veel wordt gescholden naar deze jongeren met opmerkingen als: *'ga toch terug naar je eigen land'*. 1 meisje had op de St. Josephschool gezeten, welke is gelegen naast de Toermalijn. De toermalijn is een hoofdzakelijk zwarte school en het schoolplein wordt door beide scholen gedeeld. *'Samen een schoolplein delen ging heel goed en zo leer je tenminste andere culturen kennen'*.

Zorg in en om school

Op de vraag of pesten een veel voorkomend fenomeen was op school reageerden de leerlingen dat dat wel meeviel. Wel kenden een aantal leerlingen iemand die veel gepest wordt. Een meisje antwoordde: *'Mijn zusje wordt erg veel gepest. We zijn overal geweest. Hebben met de mentor gepraat, met ouders en professionele instellingen. Maar niets helpt'*. Aan de hand van dit gesprek werd vanuit de gemeente de Zorg Advies Teams (ZAT's) aangehaald. Reactie van de leerlingen op de aanwezigheid van een ZAT binnen school was positief. Echter, de drempel om een lokaal binnen school binnen te gaan waar men kan praten over problemen in professioneel verband was een hoge drempel.

Er heerste veel schaamte en angst dat andere leerlingen zouden zien dat je daar naar binnen zou gaan en iedereen zo zou weten dat zij hulp nodig hadden. In eerste instantie is het van belang, aldus de leerlingen uit brugklas E Havo / Vwo, om meer informatie te verschaffen over de ZAT's. Indien er problemen zijn zullen wij vaak eerst met een mentor gaan praten. De mentor kan ons dan doorverwijzen naar een ZAT. Het zou wel fijn zijn als de mentor ook deel zou nemen aan de gesprekken binnen het ZAT. Omdat er veel schaamte heerst om over dergelijke problematiek te praten werd het idee geopperd eerst via een website anoniem te praten en aan te geven wat de problemen zijn. De leerlingen waren tevens niet op de hoogte van het feit dat er al een ZAT gevestigd is in de Garve in Lochem met jongerenwerkers. Ook gaven ze aan dat een bezoek hieraan lastig is omdat het gebouw te ver van de school gelegen is en veel leerlingen van heine en ver komen. Een ZAT binnen de school is ook weer moeilijk vanwege de schaamte die heerst naar binnen te lopen. Een afspraak maken via internet zou een goede oplossing kunnen bieden.

Jongerenparticipatie

De leerlingen van de brugklas Havo / Vwo hebben het zeer gewaardeerd dat een hele delegatie vanuit de gemeente was gekomen om met hen te praten. De aanwezigheid van de pers (1 journalist van de Stentor, 1 fotograaf van de Stentor, radio Gelderland) was natuurlijk helemaal spannend. Ze vonden het een uitstekend idee dat het actiepuntenprogramma nog een keer besproken zou worden in de klas. Ook de mentor ging ermee akkoord om het onder de leerlingen te verspreiden bij aanvang van het nieuwe schooljaar.

**Jongerenparticipatie
Staring College
3 VMBO**

Plaats: Borculo, Staring College
Datum: 4 juni 2007
Tijdstip: 09.45-11.30 uur
Doelgroep: Brugklas E: HAVO / VWO
Aanwezigen: Wethouder G. Kreeft-Winters, Bela Lubberhuizen, Maaïke te Rietmole, docent maatschappijleer, Klas 3 VMBO

1. Inleiding

Opening door Wethouder G. Kreeft-Winters. Zij gaf te kennen wethouder te zijn sinds de herindeling van 1 januari 2005 met een zeer interessante portefeuille: onderwijs, jeugdbeleid, wetenschappelijke ondersteuning, cultuur en sport. *'De gemeente en ik als wethouder vinden het zeer belangrijk te weten wat er onder de jeugd leeft voorat we het beleid gaan schrijven. Om deze reden is een uitgebreid interactief proces gestart ten behoeve van de nota jeugd. De kernpunten van dit interactieve proces zijn: het onderzoek door de Vrije Universiteit Amsterdam, de werkconferentie met professionele organisaties en de enquête onder niet-professionele organisaties. Nu volgt het belangrijkste onderdeel: de jongerenparticipatie onderverdeeld in verschillende doelgroepen. De gemeente heeft ervoor gekozen de jongeren zelf op te zoeken op het Staring College. Nu praten wij met de 3 VMBO klas. We hebben ook al gesproken met de 5 Vwo klas en de brugklas Havo / Vwo.*

2. Het bespreken van de thema's aan de hand van de W-vragen

De thema's:

- Voorschoolse periode
- Onderwijs
- Gezondheid en leefstijl
- Vrije tijd
- Veiligheid
- Wonen en leefomgeving
- Arbeid en inkomen
- Jongerenparticipatie

De W-vragen

- Wat gaat er goed?
- Wat gaat er niet goed?
- Wat zijn oplossingen?
- Wie zijn daarvoor nodig?

De jongeren gaven aan met de gemeente in ieder geval te willen spreken over de thema's:

- Vrije tijd
- Arbeid en Inkomen

Vrije tijd

Vraag vanuit de gemeente: *'Waar denken jullie aan bij vrije tijd?'*

A: *Alles waarbij je niet aan school hoeft te denken zoals uitslapen, uitgaan en sporten.*

Te weinig vrije tijd

Een aantal leerlingen gaven aan te weinig vrije tijd te hebben. *'Ik ben vaak pas om half vijf 's avonds thuis. Moet dan nog eten en huiswerk maken, beetje voetballen en dan al weer naar bed. Zo houd ik alleen zaterdagavond over om iets leuks te doen, want op zondag moet ik weer voetballen.'* (Voetbal wordt dan ook niet als vrije tijdsbesteding gezien).

Sport

Slechts 2 van de leerlingen doen niet aan sport. In alle gevallen betalen de ouders het contributiegeld.

Uitgaan

De Tapperij in Ruurlo, Het Danspaleis, De Radstake, Dika en Witkamp zijn de populairste uitgaansgelegenheden voor de leerlingen uit deze klas. Aangegeven werd dat deze uitgaanscentra veraf gelegen zijn en je dus altijd afhankelijk bent van eigen vervoer of de bus. De bus is duur (10 euro retour) en gaat maar 1 keer heen en 1 keer terug. Daarnaast is drank erg duur tijdens het uitgaan (1,80 biertje, 4 euro voor een RedBull). Gemiddeld genomen werd het drinken van 20 bier op een avond als veel gezien. Ook werd geconstateerd dat alcohol vaak tot ruzie leidt en dat er maar weinig beveiliging is bij uitgaansgelegenheden.

3 jongens met een getinte huidskleur gaven te kennen dat zij wel eens geweigerd werden bij een discotheek. De redenen voor weigering waren vaak onduidelijk. Zij hadden zelf het gevoel dat dit te maken zou hebben met hun huidskleur.

Hangplek

'Er is genoeg te doen voor kleine kinderen, zoals een speeltuin. Wat wij missen is een plek waar wij als oudere jongeren kunnen samen komen en hangen. Omdat deze plek er niet is gaan we maar op straat hangen (Ik ben namelijk liever op straat dan dat ik achter een computer zit). Daar worden we vaak weggestuurd door buurtbewoners of de politie. Zo verhuizen we van de ene plek naar de andere. Het probleem wordt daardoor niet opgelost. Pas op het moment dat de jongen daadwerkelijk foute dingen doen wil de gemeente echt iets ondernemen. Deze problemen zouden juist voorkomen moeten worden door de jongeren een plek te geven'. Op de vraag welke zaken onder foute dingen doen werd verstaan werd niet gereageerd. Na afloop verkondigde de maatschappijkunde leraar dat er met name gedoeld werd op drugs en vandalisme.

Vraag vanuit de Gemeente: *'Als wij jullie een plek zouden geven wat zouden jullie ermee doen?'*

A: *'Een discotheek bouwen, een trapveldje maken of een hangplek creëren'.*

Wethouder: *'Als wij jullie een gebouwtje geven, met een zakje geld zouden jullie dan willen verven en het jullie eigen plek maken?'*

A: *'Ja absoluut! Lijkt ons zelfs leuk om het zelf op te bouwen. Dan hebben we zo een plek waar we welke dag terecht kunnen. Dan dien je wel rekening te houden met verschillende doelgroepen in leeftijdscategorieën en sociale groepen (kakkers, skaters, punkers e.d.)'.*

Arbeid en inkomen

Vervolgopleiding en toekomstbaan

Op de vraag wat de leerlingen wilden gaan doen in de toekomst werden zeer verschillende antwoorden gegeven: ICT manager, eigen zaak, ambtenaar, advocaat, binnenhuisarchitect en sportleraar. De resterende leerlingen had nog geen idee wat voor toekomstige baan ze wilden. De overgrote meerderheid realiseerden zich wel dat ze eerste verder moesten studeren (MBO, HBO, Sios) alvorens een goede baan te kunnen vinden. Keuzes voor een vervolgopleiding worden met name gemaakt via websites van onderwijsinstellingen, folders en open dagen. Ook vanuit school krijgen ze de nodige begeleiding. Hoewel deze aldus de leerlingen minimaal was.

Stages

'We doen de richting administratie. Tijdens de stage hebben de meesten gewerkt bij een Albert Heijn, waar we hoofdzakelijk vakken moesten vullen. Dat heeft niets met administratie te maken'.

Maatschappelijke stages

De reacties op maatschappelijke stages in een zorginstelling waren niet erg positief. *'Ik ga liever geld verdienen dan bejaarden helpen'.*

Jongerenparticipatie

'Wij willen best meedenken met de gemeente over de voorzieningen die aanwezig zijn voor jongeren op het gebied van vrije tijd'. 'Folders, posters en informatie via leraren zou kunnen werken om ons te bereiken. Jullie kunnen dan een plan presenteren en wij reageren'.

Poster moeten met name opvallend zijn, met grote letters, voordat het de aandacht trekt van deze leerlingen.

ONDERZOEK TEN BEHOEVE VAN INTEGRAAL JEUGDBELEID GEMEENTE LOCHEM 2008-2012

In opdracht van
de gemeente Lochem

Jeugdinstituut Vrije Universiteit
Van der Boechorststraat 1
1081 BT Amsterdam
020-5988883/8889
jeugdinstituut@psy.vu.nl

Inhoudsopgave

INLEIDING

HOOFDSTUK 1.	JEUGD
	§ 1. Omvang jeugdpopulatie
	§ 2. Aard jeugdpopulatie
	§ 3. Risicograad en vraag begeleide vrijetijdsbesteding
	§ 4. Conclusies
HOOFDSTUK 2.	AANBOD
	§ 1. Overzicht voorzieningen
	§ 2. Knelpunten en tekorten
HOOFDSTUK 3.	ONTWIKKELINGEN
	§ 1. Ontgroening en vergrijzing
	§ 2. Doorgaand onderwijs
	§ 3. Sport
	§ 4. Jeugdwerkgelegenheid
	§ 5. Jongerenhuisvesting
	§ 6. Zorg, cultuur en vrije tijd
HOOFDSTUK 4.	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN
	§ 1. Conclusies
	§ 2. Aanbevelingen
HOOFDSTUK 5.	VOORSTEL ACTIEPROGRAMMA JEUGDBELEID
	§ 1. Doelstellingen jeugdbeleid
	§ 2. Voorstel actieprogramma

GERAADPLEEGDE LITERATUUR EN DOCUMENTATIE

BIJLAGE	1. Kerncijfers wijken en kernen
BIJLAGE	2. Begeleide vrijetijdsbesteding jeugd 12+

Inleiding

Dit rapport bevat een voorstel voor een actieprogramma integraal jeugdbeleid van de gemeente Lochem op basis van analyses van de doelgroep, het aanbod en het interactieve beleidsproces van de gemeente met werkveld en doelgroep. Het voorstel is op verzoek van de gemeente geschreven door het Jeugdinstituut Vrije Universiteit in de periode maart/mei 2007.

Aanleiding vormt het nieuw te ontwikkelen jeugdbeleid van de gemeente voor de periode 2008-2012. Uitgaande van de wettelijke kaders die van toepassing zijn op jeugdbeleid en rekening houdende met algemeen maatschappelijke ontwikkelingen en de lokale situatie van jeugd is een interactief proces van beleidsontwikkeling gestart met vele actoren op het gebied van jeugdbeleid. Belangrijke elementen in het interactieve proces waren de werkconferentie over jeugdbeleid van 15 februari j.l., onderhavige onderzoek, de enquête onder ouders, geïnteresseerden en andere belangstellenden, de eindbijeenkomst van 10 mei 2007 en meerdere participatiebijeenkomsten met jeugd verspreid over de gemeenten (3 x voor tieners van 11-14 jaar in de kernen, 1 x voor jongeren vanaf 15 jaar op het gemeentehuis in Gorssel en 3 x met klassen op het Staring College: 1 HAVO/VWO brugklas, 1 VMBO klas en 1 VWO klas).

Al deze bouwstenen moeten leiden tot een actiepuntenprogramma, welke verwerkt zullen worden in een nota jeugd voor de komende jaren.

Bestanddelen van dit actieprogramma zijn naast een korte omschrijving van de hoofdlijnen van beleid en organisatie, vooral inzicht in de situatie van jeugd in termen van ontwikkelingen en knelpunten en een overzicht van actiepunten waarop voorzieningen, organisaties en overheden hiermee om zullen gaan in de komende jaren (2008-2012).

Ter nadere onderbouwing van het actieprogramma is besloten een aanvullend kortdurend onderzoek uit te voeren naar meer cijfermatige informatie over de situatie van de jeugd in de gemeente op relevante terreinen van jeugdbeleid, adviezen over effectieve interventies voor jeugd vraagstukken en aanbevelingen voor een effectieve organisatie van integraal jeugdbeleid in de gemeente Lochem.

Dit onderzoek wordt ten dele uitgevoerd in het kader van een landelijk onderzoek naar beleidsmatige normeringen voor vrijetijdsbegeleiding van jongeren, zoals benodigde formatie, kwaliteitsniveau uitvoering, meetbare producten en kostprijs. Benchmarking van vrijetijdsbegeleiding van jongeren, advies over innovatieve aanpak van maatschappelijke jeugdkwesties en jeugdmonitoring maken onderdeel uit van de opdracht.

Vraagstelling

1. Hoe ziet de situatie van jeugd van 0-23 jaar eruit in de gemeente Lochem? Daarbij wordt een onderscheid gemaakt naar relevante levensterreinen, kernen binnen de gemeente en ontwikkelingen die nu spelen en mogelijk in de nabije toekomst?
2. Welke vragen en knelpunten in de situatie van deze jeugd vragen om inzet van voorzieningen en organisaties, en hoe kunnen zij daar op een effectieve wijze mee omgaan?
3. Aan welke organisatorische voorwaarden zou het jeugdbeleid van de gemeente moeten voldoen om voorzieningen en organisaties op een goede wijze op vragen en knelpunten van jeugd te kunnen laten inspelen? Daarbij wordt ook aandacht besteed aan normeringen op het gebied van doelgroep, formatie, accommodatie, producten en kostprijs.
4. Welke aanwijzingen zijn op grond van het voorgaande te geven voor een lokaal actieprogramma integraal jeugdbeleid?

Werkwijze

Het onderzoek ten behoeve van de ontwikkeling van het actieprogramma integraal jeugdbeleid bestaat uit twee onderdelen. In eerste instantie is een analyse gemaakt van de situatie van jeugd en voorzieningen in de gemeente aan de hand van bestaand cijfermateriaal en andere beschikbare documentatie. Daarnaast is gekeken naar opvattingen bij de lokale politiek en in het werkveld bij recente discussiebijeenkomsten over wat er speelt bij jeugd en welke aandachtspunten prioriteit verdienen. Bij het onderzoek is samengewerkt met de bestuurders en beleidsmedewerkers van de gemeente op het gebied van jeugdbeleid.

Wat betreft adviezen over het aanbod van voorzieningen is gebruik gemaakt van beschikbare knowhow over kwalitatieve en succesvolle interventies op een breed terrein van jeugdvoorzieningen. Een concept van het actieprogramma is uitvoerig doorgesproken met de opdrachtgever en daarna verbeterd tot de versie die nu voorligt.

Inhoud

In het eerste hoofdstuk wordt een beeld geschetst van de jeugd in de gemeente Lochem aan de hand van algemene statistieken. Dat maakt een vergelijking mogelijk met het Nederlandse gemiddelde en soortgelijke gemeenten, zoals bijvoorbeeld de buurgemeente Bronckhorst die in geografische en sociaal-economisch opzicht veel gemeen heeft met Lochem. Op deze wijze wordt een eerste antwoord gegeven op de vraag hoe het er met jeugd in Lochem voor staat.

In het tweede hoofdstuk wordt een beeld geschetst van het aanbod van voorzieningen die zich op jeugd richten. Indien mogelijk wordt aangegeven waar zich tekortkomingen voordoen of nieuwe ontwikkelingen zijn te voorzien.

In hoofdstuk drie wordt aandacht besteed aan ontwikkelingen die zich voordoen bij jeugd en jeugdvoorzieningen aan de hand van de eerste uitkomsten van interactieve contacten met het werkveld.

In hoofdstuk vier worden conclusies getrokken over het voorgaande en aanbevelingen geformuleerd voor het jeugdbeleid van de gemeente Lochem. Dit mondt uit in een voorstel voor een actieprogramma in hoofdstuk vijf.

Wij hopen dat er voor de gemeente Lochem een actieprogramma wordt vastgesteld waarmee alle actoren in het jeugdbeleid van de Gemeente Lochem, met name jeugdigen, hun voordeel kunnen doen.

Amsterdam/Lochem, mei 2007

Jeugdinstituut VU

Jaap Noorda
Manon Danker

Hoofdstuk 1. Jeugd

Inleiding

De huidige gemeente Lochem is recent ontstaan uit het samengaan van de vroegere gemeenten Gorssel en Lochem. De gemeente omvat een uitgestrekt gebied van 216 km², telt 32.642 inwoners per 1.1.2007 en bestaat uit het oude stadje Lochem en een veelheid aan grotere en kleinere kernen.

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de omvang en aard van de jeugdpopulatie van 0-24 jaar in de gemeente Lochem en de kernen (§ 1) en de samenstelling van deze populatie naar risicograad (§ 2).

Op basis van deze voornamelijk statistische informatie worden conclusies getrokken over de doelgroep van het jeugdbeleid van de gemeente Lochem (§ 3).

Om de cijfers meer betekenis te geven is daar waar mogelijk een vergelijking gemaakt met het Nederlandse gemiddelde en cijfers van de buurgemeente Bronckhorst. Op deze manier is een zekere mate van 'benchmarking' mogelijk.

§ 1. Omvang jeugdpopulatie

Tabel 1. Jeugd naar leeftijdsgroepen per 1.1.2006. Bron: CBS, Statline

	Gemeente Lochem	Bronckhorst	Nederland	
0-24 jaar	8.713	26.5%	28.1%	30.2 %
0-23 jaar	8.512	25.9%	27.4%	29.0%
0-3 jaar	1.331	4.1%	4.4%	4.5%
4-11 jaar	3.093	8.2%	9.4%	9.7%
12-17 jaar	2.476	7.5%	7.7%	7.3 %
18-23 jaar	1.555	4.7%	5.1%	7.4%

Toelichting bij de tabel:

Het aandeel van de jeugd van 0 - 24 jaar op de totale bevolking in de gemeente Lochem (32.861 personen) bedraagt 26.5% per 1. 1. 2006 (8.713 personen). Dat is ruim een kwart van alle bewoners, maar toch behoorlijk onder het Nederlandse gemiddelde van 30.2% en ook lager dan in de buurgemeente Bronckhorst (28.1%).

Kijkend naar specifieke leeftijdsgroepen, dan valt op dat Lochem in leeftijdscategorie 0-3 iets lager scoort dan Bronckhorst en het Nederlandse gemiddelde (resp. 0.3% en 0.4%) en in de leeftijdscategorie 4-11 jaar nog lager (resp. 1.2% en 1.5%). Het bevolkingsaandeel van jongeren van 12-17 jaar komt daarentegen weer sterk overeen met het gemiddelde van Bronckhorst en Nederland (resp. 0.2% +/- en 0.2% +/-).

Verhoudingsgewijs is er in Lochem sprake van minder kinderen tot 12 jaar en minder jongvolwassenen van 18-23 jaar.

Dorpskernen en buurtschappen met procentueel veel jeugd en jongeren

De gemeente Lochem bestaat uit de stedelijke kern Lochem, verschillende dorpskernen (Almen, Barchem, Epse, Eefde, Gorssel, Harfsen, Laren) en een aantal buurtschappen (Exel, Joppe, Kring van Dorth en Zwiep).

Het CBS verdeelt de gemeente onder in zes gebieden. Dit zijn de regio Lochem en vijf wijken: Lochem buitengebied (wijk 1), Laren (wijk 2), Barchem (wijk 3), Gorssel (wijk 4) en Almen-Harfsen (wijk 5).

Tabel 2. Jeugd van 0-24 per dorpskern en buurtschap per 1.1.2006.
Bron: CBS, Statline

Leeftijd	Lochem Kern	Lochem buitengebied	Laren	Barchem	Gorsseel	Almen Harfsen
0-24	12.360 (27%)	1.330 (26%)	3.950 (28%)	1.790 (28%)	10.320 (25%)	3.120 (28%)

Toelichting bij de tabel:

De wijken in de gemeente Lochem scoren qua jeugdtaandeel 0-24 jaar ongeveer gelijk (gemiddeld 27%). In bijlage 1 wordt per deelgebied het aantal 0-24 jarigen weergegeven. De wijken Exel en Molengronden hebben relatief de meeste 0-24 jarige inwoners, resp. 41% en 37% van het totale aantal inwoners.

Toekomstige ontwikkelingen

Tabel 3. Jeugd in Lochem, Bronckhorst en Nederland in 2010 en 2020.
Bron: CBS, Statline

	Lochem	Bronckhorst	Nederland
2010			
0-24	8.887 (27.5%)	11.110 (28.8%)	4.891.902 (29.8%)
0-4	1.412 (4.4%)	1.940 (5.1%)	908.956 (5.5%)
2020			
0-24	7.924 (25.7%)	10.485 (27.3%)	4.702.524 (28.1%)
0-4	1.597 (5.2%)	2.095 (5.5%)	891.319 (5.3%)

Toelichting bij de tabel:

In 2010 zal het percentage jeugd van 0-24 jaar in de gemeente Lochem naar verwachting iets toenemen (van 26.5% naar 27.5%). In de periode daarna tot 2020 zal volgens de meest recente prognosecijfers het aantal 0-24 jarigen afnemen tot 25.7%. Deze tendens is ook zichtbaar in Bronckhorst.

In 2010 scoren Lochem en Bronckhorst resp. 2.3% en 1% onder het landelijke gemiddelde. In 2020 is dat resp. 2.4% en 0.8%.

§ 2. Aard jeugdpopulatie

Jeugd is niet over één kam te scheren, maar kent een grote verscheidenheid. Ook in het opzicht van kansen op problemen bij het opgroeien en op gunstige maatschappelijke vooruitzichten. In het kader van jeugdbeleid is het goed om een inschatting te kunnen maken van jeugd waar het redelijk tot goed mee gaat en jeugd die risico's loopt of in een moeilijke situatie verkeert. Met deze informatie kunnen jongerenvoorzieningen en het jeugdbeleid van de gemeente hun voordeel doen.

Aan de hand van algemene indicatoren en specifieke indicatoren wordt de aard van de jeugdpopulatie in de gemeente Lochem nader in beeld gebracht. Ook hier zal waar mogelijk weer een vergelijking worden gemaakt met landelijke cijfers.

§ 2.1. Algemene indicatoren

Algemene risico-indicatoren zijn aanwijzingen voor de risicograad van jongeren gebaseerd op statistische informatie. Deze informatie is beschikbaar voor elke gemeente. Het gaat om leerlinggewichtcijfers, gegevens over niet-westerse allochtone jeugd, jeugdwerkloosheid en jeugdcriminaliteit.

1) Jeugd met leerlinggewicht

Tabel 4. Basisschoolleerlingen met leerlinggewicht 1.25 en 1.90 naar kernen in Lochem, Bronckhorst en Nederland in 2006. Bron: Lochemse Onderwijsmonitor 2005-2006

Kernen	1.25	1.9	Totaal	%
Almen	1	1	2	2 %
Barchem	9		9	6 %
Eefde	36	10	46	13 %
Epse	10	5	15	11 %
Gorssel	3	1	4	1%
Harfsen	15		15	8 %
Joppe	1		1	1 %
Laren	16	2	18	4 %
Lochem	22	74	96	8%
<i>Totaal Lochem</i>	<i>113</i>	<i>93</i>	<i>206</i>	<i>6.7 %</i>
<i>Nederland</i>	<i>10.3%</i>	<i>12.1%</i>		<i>22.4 %</i>

Toelichting bij de tabel:

Leerlinggewicht 1.9 betekent afkomstig uit een laaggeschoold allochtoon milieu, leerlinggewicht 1.25 betekent afkomstig uit een laaggeschoold autochtoon milieu. Dit type informatie wordt periodiek verzameld door het Ministerie van O&W ten behoeve van de financiering van het basisonderwijs.

In de basisschoolleeftijd heeft ca. 6.7 % van de leerlingen een leerlinggewicht toegewezen gekregen van 1.25 of 1.90 (peildatum 2006). Dat ligt ruim onder het landelijke gemiddelde van 22.4%. In concreto gaat het om 206 kinderen, die vooral afkomstig zijn van drie basisscholen in resp. Lochem (Toermalijn: 83 kinderen), Eefde (Wilhelminaschool: 32 kinderen) en Epse (V.d. Hoevenschool: 15 kinderen).

2) Etnische minderheden (niet-westers allochtoon)

Tabel 5. Jeugd naar niet-westerse allochtone herkomst in Lochem, Bronckhorst en Nederland. Bron: CBS, Statline

	Lochem	Bronckhorst	Nederland
0-24 jaar	549 (6.2%)	2.3%	16.1%
0-4 jaar	107 (6.0%)	2.8%	16.9%
12-17 jaar	154 (6.6%)	2.4%	15.4%

Toelichting bij de tabel:

Ca. 6.2% van de jeugd van 0-24 jaar in de gemeente Lochem is van niet-westerse allochtone afkomst (549 personen). In de gemeente Bronckhorst ligt het aantal niet-westerse allochtone jongeren een stuk lager met 2.3%. In beide gemeenten ligt het aantal niet-westerse allochtone jongeren beduidend onder het Nederlandse gemiddelde van 16.1%.

De samenstelling van de jeugdige niet-westerse allochtone bevolkingsgroep in Lochem (549 personen) is als volgt: De grootste groep wordt gevormd door Turkse jeugd (147/26.8%), gevolgd door Marokkaanse jeugd (123/22.4%), en jeugd met een Indonesische herkomst (120/21.9%).

De niet-westerse allochtone jeugd woont vooral in de kern Lochem, met name in wijk Zuiderenk.

In de leeftijd 12-17 jaar heeft in Lochem 6.6% van deze leeftijdsgroep een niet-westerse allochtone herkomst. In Bronckhorst geldt dit voor 2.4% van de jeugd in die leeftijdsgroep.

3) Jeugdwerkloosheid

Het jeugdwerkloosheidscijfer in termen van ingeschreven als niet-werkende werkzoekende (NWW) staat per 1.2.2007 in Lochem op 22 jongeren van 15-24 jaar. Van dit aantal zijn 11 jongeren moeilijk bemiddelbaar. Dat is ongeveer 0.7% van de potentiële beroepsbevolking van 15-24 jaar in Lochem. Dat is beduidend minder dan het Nederlandse cijfer van 2.9%.¹

4) Jeugdcriminaliteit en overlast

Tabel 6. Minderjarige verdachten 12-17 jaar in de gemeente Lochem naar kern of buurtschap in 2006. Bron: Politie Gemeente Lochem

Kern	Minderjarige verdachten
Almen	2
Barchem	1
Eefde	19
Epse	3
Gorssel	3 (+1 jonger dan 12 jaar)
Harfsen	3
Joppe	3
Laren	11 (+ 1 jonger dan 12 jaar)
Lochem	175 (+ 1 jonger dan 12 jaar)
Totaal	220

Toelichting bij de tabel:

In totaal zijn in 2006 in de leeftijd 12-17 jaar in de gemeente Lochem 220 jongeren geregistreerd als minderjarige verdachte. Dat komt neer op 9.5% van het totaal aantal jongeren in deze leeftijdscategorie.

Het Nederlandse cijfer voor minderjarige verdachten bedraagt ca. 5% , maar zelfreporonderzoek waarbij jeugd anoniem delicten opgeeft, duidt op percentages van 15% of hoger.² In Lochem was dat laatste gegeven in 2003 40%.³

De overgrote meerderheid van minderjarige verdachten is afkomstig uit de kern van Lochem (79.5%) . De belangrijkste delicten zijn diefstal uit een woning, vernieling van een auto en openlijk geweld tegen goederen. Eefde neemt met 8.6% de tweede plaats in.

Wat betreft overlast waren er volgens gegevens van de politie in de gemeente Lochem in 2006 440 registraties van overlast door jeugd. In 179 gevallen ging het om meldingen en in 261 gevallen om incidenten. Zowel de meldingen als incidenten vonden voornamelijk plaats in de kernen Eefde (59 meldingen), Gorssel (41 meldingen) en Epse (23 meldingen).

Exacte vergelijkingscijfers zijn niet voorhanden. Wel is het zo dat bijna overal in Nederland de laatste jaren jeugdoverlast is toegenomen.

Volgens de politie worden begin 2007 ongeveer 100 jongeren die één en ander op hun kerfstok hebben in de gaten gehouden. Een veertigtal van deze jongeren maakt deel uit van minimaal drie jongerengroepen.

¹ Gemeente Lochem.

² Bron: CBS/WODC, 2005/2006.

³ E-MOVO, 2003.

B) Aanvullende indicatoren

Aanvullende risico-indicatoren zijn aanwijzingen over de risicograad van jongeren gebaseerd op statistische gegevens die in de regel niet beschikbaar zijn voor alle Nederlandse gemeenten. Vaak gaat het om cijfers die in het kader van een onderzoek of bijzonder project zijn verzameld. Deze informatie levert aanvullende inzichten op over de aard van de jeugdpopulatie of een deel daarvan.

5. Doelgroepleerlingen peuterspeelzaal/voorschoolse educatie

Ruim 77% van de kinderen van 2.5-4 jaar maakt gebruik van een peuterspeelzaal. In ca. 21% van de gevallen (vnl. allochtone kinderen) gaat het om een VVE peuterspeelzaal. Van de 777 kinderen van 0-4 jaar die de gemeente telt per 1.10.2006 zijn 52 kinderen van allochtone herkomst (bijna 7%). Het gaat voornamelijk om Marokkaanse en Turkse kinderen die voor meer dan de helft woonachtig zijn in de wijk Zuiderenk in Lochem.⁴

6. Psychosociale en lichamelijke gezondheid en voorzieningengebruik

Onderzoek van de GGD Regio Stedendriehoek naar gezondheid en leefstijl van leerlingen van klas 2 en 4 van het voortgezet onderwijs levert de inzichtelijke resultaten op voor jongeren van 12-17 jaar uit de gemeente Lochem (N=606). Per item is aangegeven of er sprake is van een bovengemiddelde score in vergelijking met Oost-Nederland.⁵

- 58% mist plek voor jongeren in de buurt (hangplek, jeugdthonk, skatebaan).
- 55% mist leuke activiteiten voor jongeren (feest, disco)
- 34% vindt dat gemeente onvoldoende naar jeugd luistert
- 33% is geregelde bezoeker van buurthuis/jongerencentrum
- 21% spijbelt in meerdere of mindere mate. Bovengemiddelde score.
- 17% heeft psychische problemen
- 12% heeft overgewicht
- 78% heeft te weinig beweging
- 9% rookt regelmatig
- 47% drinkt overmatig alcohol. Bovengemiddelde score.
- 6% gebruikt softdrugs
- 1% gebruikt harddrugs
- 72% is lid van sportvereniging. Bovengemiddelde score.
- 15% lid van een andere vereniging dan sportvereniging
- 20% is ongeorganiseerd.

Het onderzoek concludeert dat vanuit gezondheidsoogpunt extra inzet nodig is op roken, overmatig drankgebruik, overgewicht, voldoende beweging, en terugdringen en voorkomen van psychische problematiek.

7. Meervoudige problematiek

Onderzoek naar jongeren van 12-24 jaar met meervoudige problematiek van toont aan dat er in de gemeente Lochem ca. 100 jongeren in die classificatie vallen.⁶ Het zou gaan om 2% van alle jongeren in die leeftijdsgroep.

§ 3. Berekening risicograad en vraag begeleide vrijetijdsbesteding

Berekening risicograad

Met behulp van de verzamelde gegevens kan een berekening worden gemaakt van de risicograad van de jeugdpopulatie in Lochem. Deze uitkomsten worden vergeleken met Nederlandse cijfers. Er wordt gebruik gemaakt van een indeling die gangbaar is bij het Ministerie van Justitie. Globaal gesproken bestaat de jeugdpopulatie in Nederland voor ca. 70% uit jongeren waar het redelijk goed mee gaat. Dit wordt de *preventie categorie* genoemd.

Met zo'n 30% van de jeugd is zo nu en dan of vaker wat aan de hand.

⁴ Lochemse Onderwijsmonitor 2005-2006.

⁵ E-MOVO, 2003.

⁶ IntraVal, 2003.

Voor een groot gedeelte gaat het om jongeren die door milieu-achtergronden meer kans lopen op risico's als voortijdig schoolverlaten, jeugdwerkloosheid, criminaliteit, thuisproblemen etc. of al beginnende problemen op deze terreinen vertonen. Dit wordt de *risicogroep* genoemd.

Voor een geringer deel gaat het om jongeren waar problemen zich al wat langer voordoen en vaak ook op verschillende gebieden. Als het gaat om jongeren met onder andere minimaal twee delicten bij wie problemen nog omkeerbaar of corrigeerbaar zijn, dan noemen we hen *licht criminele jongeren* (ca. 4%).

Werk correctie niet, dan hebben we het over de *harde kern* die om allerlei redenen kiest voor een criminele of anderszins afwijkende leefwijze (ca. 1%).

Toepassing van deze indeling op de gemeente Lochem met behulp van hoogste algemene en aanvullende statistische indicatoren (tabel 7) levert het volgende beeld op (zie tabel 8).

Tabel 7. Risicajeugd 0-24 jaar in Lochem naar potentiële en manifeste problemen

Type informatie	Potentiële problemen	Manifeste problemen
<i>Algemene risico-indicatoren</i>		
Gebruik VVE-peuterspeelzaal	60	
Niet-westers allochtoon 0-4 jaar	107	
Brede School	102	
Leerlinggewicht 1.9+1.25 4-11 jaar	206	
Niet-westers allochtoon 12-17 jaar	154	
Niet-westers allochtoon 0-24 jaar	549	
Niet-werkend werkloos 15-24 jaar		22
Jeugdcriminaliteit 12-17 jaar		220
<i>Aanvullende risico-indicatoren</i>		
Voortijdig schoolverlaten		3
Psychische problematiek 12-17 jaar		421
Meervoudige problematiek 12-24 jaar		100

Tabel 8. Jeugd van 0-17 jaar in Nederland en Lochem naar risicograad

Categorie	Nederland	Lochem
Preventie categorie	70 %	88%
Risicogroep	25 %	ca. 8%
Licht criminele jongeren	4 %	3%
Harde kern	1 %	ca. 1%
Totaal	100 %	100 %

Toelichting bij de tabel:

De omvang van de risicogroep wordt bepaald door de hoogste risico-indicatoren voor de leeftijdsgroep kinderen van 0-17 jaar, te weten het aantal niet-westerse allochtone kinderen van 0-3 jaar (ca. 80), plus het aantal kinderen van 4-11 jaar met leerlinggewicht 1.25 en 1.9 (206) en plus het aantal niet-westerse allochtone jeugdigen van 12-17 jaar (154). Afgezet tegen de totale jeugdpopulatie in deze leeftijdsgroep komen we uit op 5%. Wordt voor de leeftijdsgroep 12-17 jaar het aantal jongeren met psychische problemen geteld dan gaat het om 421 jongeren (10%). Beide cijfers opgeteld en gedeeld door twee betekenen een gemiddeld van ca. 8%.

De categorie licht criminele jongeren is berekend door het aantal minderjarige jongeren dat verdacht wordt van criminaliteit te delen door de jeugdpopulatie van 0-17 jaar (220 jongeren oftewel 3%).

De harde kern is berekend door het aantal jongeren van 12-17 jaar met meervoudige problematiek (50 x) te delen op de jeugdpopulatie van 0-17 jaar.

Gespecificeerd naar leeftijdsgroepen ziet het beeld er als volgt uit:

Ca. 5 % van de kinderen van 0-3 jaar (60) heeft risico's in meerdere of mindere mate. Dat geldt ook voor ca. 7 % van de kinderen van 4-11 jaar (206) en ca. 17 % van de tieners en jongeren van 12-17 jaar (421). Naar schatting is dat eveneens het geval bij ca. 3% van de oudere jeugd van 18-23 jaar (50).

Berekening doelgroep begeleide vrijetijdsbesteding

Voor het vaststellen van de omvang van de doelgroep voor vormen van begeleide vrijetijdsbesteding, zoals jongerenwerk, jeugdcultuur en informele sportbeoefening worden twee berekeningsmethoden gehanteerd: 1) de 20%-formule en 2) taxatie van de risicogroep.

Uit onderzoek naar de vraag naar jongerenwerk komt naar voren dat 20% van de jeugd van 12-17 jaar (dus 1 op de 5 jongeren) behoefte heeft aan jongerenwerk.⁷ In totaal gaat het in Lochem dan om 495 jongeren.

Toepassing van de berekeningsmethode van de risicogroep op de jeugdpopulatie van 12-17 jaar in Lochem laat zien dat er bij 421 jongeren behoefte bestaat aan jongerenwerk (zie tabel 7).

In 2003 is door de GGD in Lochem onderzoek gedaan naar onder andere de vraag naar vrijetijdsbesteding en -beleving.⁸ Daarbij kwam naar voren dat 58% van de jeugd van 12-17 jaar een plek voor jongeren miste (anno 2006 1.436 jongeren) en 55% van hen activiteiten voor jongeren (anno 2006 1.362 jongeren).

De omvang van de doelgroep van jongerenwerk en andere vormen van begeleide vrijetijdsbesteding voor jeugd van 12-17 jaar is dus minimaal 421 jongeren en maximaal 1.436 jongeren. Gemiddeld komt dat neer op 928 jongeren.

§ 4. Conclusies

De belangrijkste conclusies van dit hoofdstuk luiden als volgt:

1. Het aandeel van de jeugd van 0 - 24 jaar op de totale bevolking in de gemeente Lochem bedraagt 26.5% per 1. 1. 2006. Dat is ruim een kwart van alle bewoners, maar toch behoorlijk onder het Nederlandse gemiddelde van 30.2%.

Kijkend naar specifieke leeftijdsgroepen valt op dat Lochem in leeftijdscategorie 0-3 jarigen 0.4% lager scoort dan het Nederlandse gemiddelde en in de leeftijdscategorie 4-11 jarigen 1.5% lager. Het bevolkingsaandeel van jongeren van 12-17 jaar komt daarentegen weer overeen met het gemiddelde van Nederland.

2. In 2010 zal het percentage jeugd van 0-24 jaar in de gemeente Lochem naar verwachting iets toenemen (van 26.5% naar 27.5%). In de periode daarna tot 2020 zal volgens de meest recente prognosecijfers het aantal 0-24 jarigen afnemen tot 25.7%. Deze tendens is ook zichtbaar in geheel Nederland.

In 2010 scoort Lochem 2.3% onder het landelijke gemiddelde. In 2020 is dat 2.4%.

3. In de basisschoolleeftijd heeft ca. 6.7 % van de leerlingen een leerlinggewicht toegewezen gekregen van 1.25 of 1.90 (peildatum 2006). Dat ligt ruim onder het landelijke gemiddelde van 22.4%. Deze kinderen wonen met name in Lochem (Toermalijn), Eefde (Wilhelminaschool) en Epse (V.d. Hoevenschool).

4. Ca. 6.2% van de jeugd van 0-24 jaar in de gemeente Lochem is van niet-westerse allochtone afkomst (549 personen). Dat ligt beduidend onder het Nederlandse gemiddelde van 16.1%. De grootste categorie niet-westerse allochtone jeugd is van Turkse herkomst (147/26.8%), gevolgd door Marokkaanse jeugd (123/22.4%) en jeugd van Indonesische herkomst (120/21.9%). De niet-westerse allochtone jeugd woont vooral in de kern Lochem, met name in wijk Zuiderenk. In Lochem is 6.6% van alle 12-17jarigen.

5. Het jeugdwerkloosheidscijfer in termen van ingeschreven als niet-werkende werkzoekende (NWW) staat per 1.2.2007 in Lochem op 22 jongeren van 15-24 jaar. Van dit aantal behoren elf jongeren tot de harde kern in de zin dat zij moeilijk bemiddelbaar zijn of langdurig werkloos met

⁷ Noorda, 2002.

⁸ E-MOVO, 2003.

een uitkering. Dat is ongeveer 0.7% van de potentiële beroepsbevolking van 15-24 jaar in Lochem.

Dat is beduidend minder dan het Nederlandse cijfer van 2.9%.

6. In totaal zijn in 2006 in de leeftijd 12-17 jaar in de gemeente Lochem 220 jongeren geregistreerd als minderjarige verdachte. Dat komt neer op 9.5% van het totaal aantal jongeren in deze leeftijdscategorie. Het vergelijkbare Nederlandse cijfer bedraagt ca. 5 %, maar selfreportonderzoek waarbij jeugd anoniem delicten opgeeft, duidt op een percentage van 15% of veel hoger. In Lochem was dat laatste gegeven in 2003 40%. Het percentage geregistreerde minderjarige verdachten is in Lochem dus bijna een factor twee hoger dan het Nederlandse gemiddelde.

7. Opvallende conclusies uit onderzoek naar gezondheid en leefstijl van leerlingen van het voortgezet onderwijs uit de gemeente Lochem luiden als volgt:

- 58% mist plek voor jongeren in de buurt (hangplek, jeugdthunk, skatebaan)
- 55% mist leuke activiteiten voor jongeren (feest, disco)
- 34% vindt dat gemeente onvoldoende naar jeugd luistert
- 33% is geregelde bezoeker van buurthuis/jongeren centrum
- 21% spijbelt in meerdere of mindere mate
- 17% heeft psychische problemen
- 12% heeft overgewicht
- 78% heeft te weinig beweging
- 9% rookt regelmatig
- 47% drinkt overmatig alcohol.
- 72% is lid van sportvereniging. Bovengemiddelde score.
- 15% lid van een andere vereniging dan sportvereniging
- 20% is ongeorganiseerd.

8. Onderzoek naar jongeren van 12-24 jaar met meervoudige problematiek toont aan dat er in de gemeente Lochem ca. 100 jongeren in die classificatie vallen. Het zou gaan om ruim 2% van alle jongeren in die leeftijdsgroep.

9. Ongeveer 88% van de jeugd in Lochem behoort tot de preventie categorie waar het goed mee gaat. Het Nederlandse gemiddelde bedraagt in dit opzicht 70%.

Deze categorie gedijt goed bij het gangbare beleid. Bijzondere aandacht is nodig voor de risicogroep, de categorie van licht criminele jongeren en de harde kern. Berekeningen van de omvang van de risicogroep van 12-17 jaar in Lochem komen uit op 8% tegen 25% landelijk. Wordt voor de leeftijdsgroep 12-17 jaar het aantal jongeren met psychische problemen geteld (421 jongeren) dan gaat het om 10%. Gemiddeld is het dan ca. 8%.

De categorie licht criminele jongeren is berekend door het aantal minderjarige jongeren dat verdacht wordt van criminaliteit te delen door de jeugdpopulatie van 0-17 jaar (220 jongeren oftewel 3%).

De harde kern is berekend door het aantal jongeren van 12-17 jaar met meervoudige problematiek (50 x) te delen op de jeugdpopulatie van 0-17 jaar.

Relatief veel jeugd met risico's en problemen is woonachtig in de wijk Zuiderenk in Lochem, Eefde en Epse.

10. De omvang van de doelgroep van jongerenwerk en andere vormen van begeleide vrijetijdsbesteding voor jeugd van 12-17 jaar in Lochem ligt tussen de 421 en 1.436 jongeren. Gemiddeld komt dat neer op 928 jongeren.

Hoofdstuk 2. Aanbod

Inleiding

In dit hoofdstuk wordt een korte opsomming gegeven van het aanbod van jeugdvoorzieningen in de gemeente Lochem (§ 1). Daarna wordt ingegaan op knelpunten en tekorten bij voorzieningen die aan de orde zijn gesteld in overlegsituaties tussen jeugdvoorzieningen en met de gemeente of zijn gebaseerd op evaluaties en cijfermatige indrukken van vragen en behoeften van doelgroepen in het vorige hoofdstuk (§ 2).

§ 1. Overzicht voorzieningen

1. De voorschoolse periode (0-4)

- Peuterspeelzaalwerk van De Garve in Lochem, Barchem, Laren en van De Blokkentoren in Gorssel, Eefde, Almen, Harfsen en Epse.
- Kinderopvang en gastouderbureau
- Consultatiebureau Yunio

2. Onderwijs (4-12/12+)

- 18 scholen voor primair onderwijs
- Permanente Commissie Leerlingenzorg
- WSNS Berkendal en Zutphen
- Brede school Kaleidoscoop
- Tussenschoolse en buitenschools opvang in Lochem, Laren, Gorssel en Eefde
- Speelothek in Lochem
- Gastouderbureau in Lochem
- RMC 17-23 jaar
- Systeembegeleiding, leerlingbegeleiding en RT
- REC: indicatie voor speciaal onderwijs
- ROC: trajectklas, volwasseneneducatie, sociale redzaamheid, BMF, NT2 en Vavo
- SVO (Rentray Lochem)
- Trajectklassen
- 2 scholen voor speciaal basisonderwijs
- 6 regionale scholen voor speciaal voortgezet onderwijs

3. Zorg

- AMW
- Bureau Jeugdzorg (jeugdhulpverlening, spoedeisende hulp, jeugdbescherming, jeugdreclassering en AMK)
- De Garve: jongeren met beperking, jeugdnetwerk 12- en 12+, rugzak opvoedingsondersteuning
- GGD: JGZ (schoolarts, schoolverpleegkundige, opvoedingsadvies en -ondersteuning), voorlichting, logopedie en maatwerk
- MEE
- Jeugdzorg Pactum
- Rentray Lochem
- Tactus verslavingszorg

4. Vrije tijd

- Bibliotheek met veel jeugdactiviteiten
- Kinderactiviteiten Lochem
- Naschoolse activiteiten in Zuiderenk/Lochem
- Breedtesportactiviteiten
- Tienersoos Zuiderenk/Lochem
- Straathoekwerk Lochem

- Soosavond Marokkaans centrum Lochem
- Spel aan huis Lochem
- Wijkkrant brede school
- Kunst en cultuurprojecten Dick Aukes
- Sociaal Cultureel Werk Gorssel (kinderwerk in Gorssel, Eefde, Harfsen, Epse en Almen; tienerwerk in Gorssel, Eefde, Harfsen en Epse; soosavond in Gorssel en Eefde; jeugdnetwerk; vakantieactiviteiten in Gorssel; straathoekwerk in Eefde)

5. Veiligheid

- Halt (voorlichting primair en voortgezet onderwijs, Haltstraffen, projecten)
- Justitie/OM: kerntaken, JCO
- Politie: kerntaken, wijkagent in Lochem en Gorssel, schoolagent
- Raad voor de Kinderbescherming
- Justitiële jeugdinrichting Rentray

6. Werk en inkomen

- BOB Werk en inkomen
- CWI
- Maecon (re-integratie)
- Arbeidstraining en –toeleiding Rentray

§ 2. Knelpunten en tekorten

Redelijk bereik voorschoolse voorzieningen

Wat de voorschoolse periode betreft wordt geconstateerd dat er sprake is van een redelijk hoog bereik van reguliere en VVE-peuterspeelzalen (ca. 78 en 72%).

Ontwikkeling brede school in gang gezet

Het primair onderwijs in de gemeente vertoont een behoorlijke bereidheid actief mee te doen aan de ontwikkeling van brede scholen. Met de basisschool Toermalijn in de kern Lochem is de eerste brede basisschool in een multifunctionele accommodatie een feit. In het kader van de noodzakelijke nieuwbouw van schoolaccommodaties zullen nieuwe brede scholen volgen.

Betere regeling zorg om school gewenst

Een punt van aandacht vormt de gebrekkige aansluiting van zorgvoorzieningen op scholen van basisonderwijs en voortgezet onderwijs. Voor een deel is dat een kwestie van het niet op de juiste laagdrempelige wijze aanbieden van de dienstverlening van zorgaanbieders zelf. Nodig is dat jeugdzorg actief wordt aangeboden aan de school in plaats van omgekeerd dat scholen lang en soms tevergeefs aan de bel trekken bij instanties voor jeugdzorg. Ook komt het te vaak voor dat na aanmelding geen sprake is van terugkoppeling van informatie over hoe het verder gaat. Dat geldt niet alleen cliënten uit het primair onderwijs, maar zeker ook de verhoudingsgewijs grote groep leerlingen uit het voortgezet onderwijs die psychische klachten heeft (17%).

Een andere oorzaak is gelegen in de wijze waarop onderling overleg en samenwerking is geregeld. Zowel overlap van zorgactiviteiten als lacunes in het zorgaanbod komen onder de huidige aanbieders nog steeds voor.

Aanbieders verstoppen zich ook nog wel eens in samenwerkingsverbanden om maar niet de probleemeigenaar van een moeilijk geval te hoeven zijn.

Belangrijk is dat de netwerkconstructies waarin nu wordt samengewerkt (zorgadviesteams op scholen (ZAT) en netwerken 12- en 12+) worden opgewaardeerd tot kwalitatief hoogwaardige plekken van effectieve samenwerking. Waar deskundige contactpersonen van scholen en professionals van zorgaanbieders en andere relevante instanties op basis van goed geregelde informatie-uitwisseling een diepgaande en brede diagnose stellen van wat er met een jeugdige aan de hand is, wat een goed zorgplan is en welke aanbieder de beste partij is om dat zorgplan uit te voeren. Een regisserende taak van de gemeente, ketenaanpak, een goed kindvolgsysteem, terugkoppeling van informatie en organisatie van de uitvoering dichtbij de school zijn daar belangrijke elementen in.

Een derde factor in dit geheel vormt het verbeteren van zowel het pakket van effectieve preventieve zorgtrajecten in een vroegtijdig stadium aan risicogroepen (o.a. opvoedingsondersteuning, voorlichting), als gerichte directieve vormen van zorg aan jeugdigen en gezinnen die meer dan eens in problemen komen (o.a. intensieve kortdurende interventie, bemoeizorg, integrale hulp gekoppeld aan arbeidstoeleiding).

Begeleide vrijetijdsbesteding ontoereikend

Op het gebied van begeleide vrijetijdsbesteding (jongerenwerk, jeugdcultuur, informele sportbeoefening) is sprake van een uitgebreid vrijwillig aanbod, een bescheiden professioneel aanbod en een massale vraag onder met name tieners en jongeren (zie ook hoofdstuk 1 en bijlage 2). Ondanks de relatief hoge organisatiegraad van de jeugd op het gebied van sportverenigingen (72% tegenover 60% landelijk) en 15% bij andersoortige verenigingen, is er een massale vraag naar ontmoeting onder elkaar en activiteiten. Het sociaal-cultureel werk in de gemeente is met ruim 1.0 fte verdeeld over meerdere locaties en personen niet in staat aan deze grote vraag tegemoet te komen.

Veiligheidsrisico's

Op het gebied van veiligheid kent de gemeente Lochem niet alleen relatief veel minderjarige verdachten, maar ook een hoog percentage jongeren dat zich bezondigt aan overmatig alcoholgebruik. Effectief optreden en preventieve inzet van politie en partners is daarbij aan te bevelen.

Zorgen zijn er ook over recente uitingen van Lonsdale-problematiek, die zijn geconstateerd bij met name de leeftijdscategorie van scholieren van het voortgezet onderwijs en middelbare beroepsonderwijs.

Hoofdstuk 3. Ontwikkelingen

Inleiding

In dit hoofdstuk worden enkele ontwikkelingen met betrekking tot jeugd aangegeven die naar voren zijn gebracht in recente notities en overlegsituaties rond jeugdbeleid of onderdelen daarvan. Bronnen hiervoor zijn met name het visiedocument Lokaal Sociaal Beleid Lochem 2006-2015 en het verslag van de werkconferentie jeugd van 15 februari 2007.

§ 1. Ontgroening en vergrijzing

Demografisch gezien zijn er een aantal bijzondere ontwikkelingen gaande in de gemeente Lochem die vanuit jeugdbeleid aandacht behoeven. Deze ontwikkelingen worden onderkend in het Visiedocument Lokaal Sociaal Beleid Lochem 2006-2015.

In de eerste plaats neemt het geboortecijfer af (ontgroening). Dat zal in de toekomst verder doorgaan. Dat het bevolkingspeil niet daalt is het gevolg van import van oudere bewoners die graag in Lochem komen wonen vanwege de aantrekkelijke woonomgeving. Ouderen worden ook steeds ouder (dubbele vergrijzing).

Beide processen van ontgroening en vergrijzing hebben gevolgen voor de leefbaarheid van kernen en het draagvlak van voorzieningen als onderwijs, sport en zorg.

Ook is het zo dat met name onder jongeren die het voortgezette onderwijs hebben afgerond, de tendens bestaat de gemeente te verlaten om redenen van vervolgopleiding en werkgelegenheid elders.

2. Doorgaand onderwijs

Onderwijs zal in de toekomst meer en meer vraaggericht worden ingericht voor zowel jeugd als volwassenen vanwege de behoefte aan levenslang leren. Dat heeft als consequentie voor onderwijsorganisaties en hun schoolaccommodaties dat zij berekend moeten zijn op meer typen doelgroepen en functies.

De ontwikkeling van nieuwe multifunctionele brede scholen in nauwe samenwerking tussen scholen en overheid en scholen onderling is daarop een passend antwoord.

3. Sport

Naast het koesteren van het sterke sportverenigingsleven in de gemeente Lochem, is het ook zaak oog te hebben voor de keuze van inwoners om op een ongeorganiseerde en individuele wijze sport te beleven. Daar komt bij dat onder een deel van de jeugd de neiging bestaat niet of weinig te sporten en te weinig te bewegen. Dat is om pedagogische en gezondheidsredenen niet verantwoord. Hierop kan worden ingespeeld door informele vormen van sportbeoefening aan te bieden.

4. Jeugdwerkgelegenheid

De aantrekkelijkheid van de gemeente Lochem als woonplaats voor jongeren kan worden vergroot door meer in te zetten op de ontwikkeling van werkgelegenheid voor jongeren. Het opzetten van een ondernemersacademie als broedplaats van nieuwe initiatieven kan hierbij behulpzaam zijn.

5. Jongerenhuisvesting

De gemeente biedt weinig huisvestingsmogelijkheden voor starters op de woningmarkt en eenpersoons- en tweepersoonshuishoudens.

In overleg tussen overheid, woningcorporaties, projectontwikkelaars en andere huiseigenaren zou geprobeerd moeten worden zowel binnen de bestaande woningvoorraad als in nieuwbouwplannen meer betaalbare huisvestingsmogelijkheden te creëren voor jongeren en starters op de huisvestingsmarkt

6. Zorg, cultuur en vrije tijd

Over het algemeen is meer effectieve samenwerking en afstemming gewenst tussen voorzieningen die een zorgtaak hebben ten aanzien van jeugd in de gemeente.

Concrete zaken die tot nu toe naar voren zijn gebracht zijn:

- betere informatieoverdracht tussen jeugdgezondheidszorg en peuterspeelzaalwerk
- kwalificatie van peuterspeelzaalwerk op het gebied van signalering van risicokinderen
- vermindering bureaucratie jeugdzorg
- kwalificatie van samenwerkingsverbanden als zorgadviesteams en netwerken
- aanpak overmatig alcoholgebruik
- jongerenparticipatie instellen bij opdrachtverlening jeugdvoorzieningen

Ook is uitbreiding van capaciteit op een aantal terreinen gewenst:

- meer capaciteit voor aanpak van kinderen, jongeren en gezinnen met meervoudige problematiek
- vermindering wachtlijsten ambulante hulpverlening en clusterscholen
- opzetten van een reboundvoorziening
- meer sociale vaardigheidstrainingen voor leerlingen primair en voortgezet onderwijs
- meer kunsteducatie en mogelijkheden voor jeugdcultuur
- jongerenwerk op straat
- mee contact met moeilijk bereikbare jeugd

Hoofdstuk 4. Conclusies en aanbevelingen

Inleiding

In dit hoofdstuk worden conclusies getrokken en aanbevelingen geformuleerd rond de onderdelen van de vraagstelling die ten grondslag ligt aan dit rapport. Het gaat achtereenvolgens om : 1) een kenschets van de huidige en toekomstige situatie van jeugd van 0-23 jaar in de gemeente Lochem, 2) vragen en knelpunten in de situatie van deze jeugd die vragen om een effectief antwoord van overheid en voorzieningen, 3) organisatorische voorwaarden voor het jeugdbeleid van de gemeente en 4) aanwijzingen voor een lokaal actieprogramma integraal jeugdbeleid. De eerste twee punten komen aan de orde in § 1. Het derde punt in § 2. Het volgende hoofdstuk is in zijn geheel gewijd aan het vierde punt.

§ 1. Conclusies

Conclusies met betrekking tot jeugd

1.

Het aandeel van de jeugd van 0-24 jaar op de totale bevolking in de gemeente Lochem bedraagt 26.5% per 1. 1. 2006 (8.713 personen). Dat is behoorlijk onder het Nederlandse gemiddelde van 30.2%. Verhoudingsgewijs zijn er in Lochem minder kinderen tot 12 jaar en minder jongvolwassenen van 18-23 jaar.

Demografisch gezien zijn er een aantal bijzondere ontwikkelingen gaande in de gemeente Lochem. Zo neemt het geboortecijfer af (ontgroening). Dat zal in de toekomst verder doorgaan. Dat het bevolkingspeil niet daalt is het gevolg van import van oudere bewoners die graag in Lochem komen wonen vanwege de aantrekkelijke woonomgeving.

Ook is het zo dat met name onder jongeren die het voortgezette onderwijs hebben afgerond, de tendens bestaat de gemeente te verlaten om redenen van vervolgopleiding en werkgelegenheid elders.

2.

In 2010 zal het percentage jeugd van 0-24 jaar in de gemeente Lochem naar verwachting iets zijn toegenomen (van 26.5% naar 27.5%). In de periode daarna tot 2020 zal volgens de meest recente prognosecijfers het aantal 0-24 jarigen afnemen tot 25.7%. Deze tendens is ook zichtbaar in geheel Nederland.

3.

Het gaat goed met 88% van de jeugd in Lochem. Dat is beter dan het Nederlandse gemiddelde van 70%. Extra aandacht is echter nodig voor de risicogroep van 8% van alle jeugd van 0-24 jaar. Verdeeld naar leeftijdsgroepen gaat het om ca. 5 % van de kinderen van 0-3 jaar (60) , ca. 7 % van de kinderen van 4-11 jaar (206), ca. 17 % van de tieners en jongeren van 12-17 jaar (421) en naar schatting ca. 3% van de oudere jeugd van 18-23 jaar (50). Relatief veel risicojeugd is woonachtig in de wijk Zuiderenk in Lochem, maar ook in Eefde.

Conclusies met betrekking tot vraagstukken

4.

In het kader van voorschoolse voorzieningen wordt de risicogroep van kinderen van 0-3 jaar voor een groot deel bereikt via het consultatiebureau en peuterspeelzaalwerk (resp. bijna 100% en 72%). Kwalificatie in samenwerking met partnervoorzieningen is gewenst om de effectiviteit van handelen nog verder te vergroten. Dat geldt zowel voor de jeugd met risico's en problemen die niet wordt bereikt als wel bereikt.

Een centrum voor jeugd en gezin, zoals voorgesteld door het Ministerie van VWS, vormt een goed kader om in samenwerking het bereik van en effect voor kinderen met risico's te vergroten. Delen van kennis over jeugd met risico's en problemen van alle leeftijden, deskundigheidbevordering van professionals en inzet van interventies die grotendeels kunnen worden uitgevoerd in het gezin, rond school en in de eigen wijk verdienen daarbij uit het oogpunt van effectiviteit de voorkeur boven residentiële interventies. Met name voorlichting van

intermediären (ouders, docenten, rolmodellen), kortdurende intensieve interventie en al dan niet bemoeizorgachtige vormen van gezinscoaching zijn van belang. De extra investeringen in een centrum voor jeugd en gezin moeten vooral leiden tot meer laagdrempeligheid van zorg voor jeugd en ouders met lichte risico's en directieve inzet op gezinnen met meervoudige problematiek.

5.

Het primair onderwijs in de gemeente vertoont een behoorlijke bereidheid actief mee te doen aan de ontwikkeling van brede scholen. Met de basisschool Toermalijn in de kern Lochem is de eerste brede basisschool in een multifunctionele accommodatie een feit. In het kader van de noodzakelijke nieuwbouw van schoolaccommodaties zullen nieuwe brede scholen volgen.

6.

Een punt van aandacht vormt de gebrekkige aansluiting van zorgvoorzieningen op scholen van basisonderwijs en voortgezet onderwijs. Voor een deel is dat een kwestie van het niet op de juiste laagdrempelige wijze aanbieden van de dienstverlening door zorgaanbieders zelf. Nodig is dat jeugdzorg actief wordt aangeboden aan de school in plaats van omgekeerd dat scholen lang en soms tevergeefs aan de bel trekken bij instanties voor jeugdzorg. Ook kom het te vaak voor dat na aanmelding geen sprake is van terugkoppeling van informatie over hoe het verder gaat. Dat geldt niet alleen cliënten uit het primair onderwijs, maar zeker ook de verhoudingsgewijs grote groep leerlingen uit het voortgezet onderwijs die psychische klachten heeft (17%).

Een andere oorzaak is gelegen in de wijze waarop onderling overleg en samenwerking is geregeld. Zowel overlap van zorgactiviteiten als lacunes in het zorgaanbod komen onder de huidige aanbieders nog steeds voor.

Aanbieders verstoppen zich ook nog wel eens in samenwerkingsverbanden om maar niet de probleemeigenaar van een moeilijk geval te hoeven zijn.

Belangrijk is dat de netwerkconstructies waarin nu wordt samengewerkt (zorgadviesteams op scholen (ZAT) en netwerken 12- en 12+) worden opgewaardeerd tot kwalitatief hoogwaardige plekken van effectieve samenwerking. Waar deskundige contactpersonen van scholen en professionals van zorgaanbieders en andere relevante instanties op basis van goed geregelde informatie-uitwisseling een diepgaande en brede diagnose stellen van wat er met een jeugdige aan de hand is, wat een goed zorgplan is en welke aanbieder de beste partij is om dat zorgplan uit te voeren. Een regisserende taak van de gemeente, ketenaanpak, een goed kindvolgsysteem, terugkoppeling van informatie en organisatie van de uitvoering dichtbij de school zijn daar belangrijke elementen in.

Een derde factor in dit geheel vormt het verbeteren van zowel het pakket van effectieve preventieve zorgtrajecten in een vroegtijdig stadium aan risicogroepen (o.a. opvoedingsondersteuning, voorlichting), als gerichte directieve vormen van zorg aan jeugdigen en gezinnen die meer dan eens in problemen komen (o.a. intensieve kortdurende interventie, bemoeizorg in risicogezinnen, integrale hulp gekoppeld aan arbeidstoeleiding).

7.

Op het gebied van begeleide vrijetijdsbesteding (jongerenwerk, jeugdcultuur, informele sportbeoefening) is sprake van een uitgebreid vrijwillig aanbod, een bescheiden professioneel aanbod en een massale vraag onder met name tieners en jongeren. Ondanks de relatief hoge organisatiegraad van de jeugd op het gebied van sportverenigingen (72% tegenover 60% landelijk) en 15% bij anderssoortige verenigingen, is er een massale vraag naar ontmoeting onder elkaar en activiteiten. Er is onder jeugd van 12 jaar en ouder veel behoefte aan vormen van begeleide vrijetijdsbesteding. Naar schatting bestaat de doelgroep van 12-17 jaar uit minimaal 421 en maximaal 1.436 jongeren.

Het sociaal-cultureel werk in de gemeente is met ruim 1.0 fte verdeeld over meerdere locaties en personen niet in staat aan deze grote vraag tegemoet te komen.

Daar komt bij dat onder een deel van de jeugd de neiging bestaat te weinig te bewegen. Dat is om pedagogische en gezondheidsredenen niet verantwoord. Hierop kan worden ingespeeld door informele vormen van sportbeoefening aan te bieden.

8.

Op het gebied van veiligheid kent de gemeente Lochem niet alleen relatief veel minderjarige verdachten, maar ook een hoog percentage jongeren dat zich bezondigt aan overmatig alcoholgebruik. Effectief optreden en preventieve inzet van politie en partners is daarbij aan te bevelen. Wat het laatste betreft is uitbreiding van begeleide vrijetijdsbesteding voor jeugd en samenwerking tussen aanbieders als een preventieve maatregel aan te bevelen. Dat geldt ook voor voorlichting over veiligheidsrisico's op het gebied van verkeer, alcohol en drugs, en criminaliteit en overlast binnen het reguliere programma van scholen, sociaal-cultureel werk en vrijwilligersorganisaties. Openlijk bespreken van deze risico's maakt de weerbaarheid van jongeren op deze punten groter.

Wat betreft de aanpak van criminaliteit en overlast wordt de groepsaanpakmethode of shortlistmethode van Ferweda aanbevolen. Deze aanpak gaat uit van de opvatting dat criminaliteit en overlast door jongeren vooral worden gepleegd in groepsverband. Door jongeren in deze sociale context te benaderen, kunnen groepen en individuen daarbinnen op andere gedachten worden gebracht en indien nodig als groep worden gebroken.

Zorgen zijn er ook over recente uitingen van Lonsdale-problematiek, die zijn geconstateerd bij met name de leeftijdscategorie van scholieren van het voortgezet onderwijs en middelbare beroepsonderwijs.

9.

Onderwijs zal in de toekomst meer en meer vraaggericht worden ingericht voor zowel jeugd als volwassenen vanwege de behoefte aan levenslang leren. Dat heeft als consequentie voor onderwijsorganisaties en hun schoolaccommodaties dat zij berekend moeten zijn op meer typen doelgroepen en functies.

De ontwikkeling van nieuwe multifunctionele brede scholen in nauwe samenwerking tussen scholen en overheid en scholen onderling is daarop een passend antwoord.

10.

De aantrekkelijkheid van de gemeente Lochem als woonplaats voor jongeren kan worden vergroot door meer in te zetten op de ontwikkeling van werkgelegenheid voor jongeren. Het opzetten van een ondernemersacademie als broedplaats van nieuwe initiatieven kan hierbij behulpzaam zijn.

11.

De gemeente biedt weinig huisvestingsmogelijkheden voor starters op de woningmarkt en eenpersoons- en tweepersoonshuishoudens.

In overleg tussen overheid, woningcorporaties, projectontwikkelaars en andere huiseigenaren zou geprobeerd moeten worden zowel binnen de bestaande woningvoorraad als in nieuwbouwplannen meer betaalbare huisvestingsmogelijkheden te creëren voor jongeren en starters op de huisvestingsmarkt

§ 2. Aanbevelingen

Aanbevelingen met betrekking tot organisatie van jeugdbeleid

1.

Een goede organisatie van jeugdbeleid vergt een actieve regierol van de gemeente, waarbij in samenwerking met voorzieningen sprake is van sturing op hoofdlijnen.

2.

In de opdrachtverlening aan voorzieningen moet worden uitgegaan van productfinanciering en samenwerking tussen voorzieningen in de vorm van netwerken 12- en 12+ en zorg rond leerlingen georganiseerd om de school heen in de vorm van zorgadviesteams.

3.

Er dient sprake te zijn van monitoring van jeugd en evaluatie van effecten van jeugdbeleid. Volgen van ontwikkelingen onder jeugd in de vorm van bijhouden van algemene en aanvullende cijfermatige indicatoren vormt daarvoor een goede aanzet, mits gecombineerd met cijfers over het bereik van deelnemers en effect van inzet van voorzieningen.

eze laatste informatie moet door voorzieningen worden geleverd aan gemeenten in het kader van jaarlijkse verantwoording aan subsidiegevers.

4.

De verhouding tussen gemeente, jeugd, ouders en voorzieningen kan het beste worden georganiseerd op een interactieve basis. Periodieke gespreksmomenten met burgers, jeugd en voorzieningen, bij voorkeur naar aanleiding van actualiteiten, zijn daarvoor een betere vorm dan een geformaliseerde participatieraad.

5.

Doelstellingen en uitwerking van jeugdbeleid moet worden vastgelegd in een meerjarenplan jeugdbeleid en een jaarlijks actieprogramma jeugdbeleid.

Aanbevelingen met betrekking tot begeleide vrijetijdsbesteding

6.

Ten behoeve van risicjongeren van 12-17 jaar in Lochem is professioneel jongerenwerk van belang, zij het in een activerende en samenwerkende vorm. Toeleiding naar andere vormen van ontspanning zou in combinatie met reductieregelingen, en maken van afspraken met stedelijke instellingen hun aanbod buurtgericht aan te bieden zouden belangrijk opties moeten zijn.

Het professionele jongerenwerk moet worden uitgebreid naar 2.5 fte om een redelijk dekkend aanbod te realiseren voor de risicogroep.

7.

Voor jongeren uit de preventie categorie is facilitair jongerenwerk een goede mogelijkheid, waarbij naast faciliteiten als accommodatie en activiteitenbudget professionele begeleiding alleen beschikbaar is voor ondersteuning van jeugdige vrijwilligers uit de doelgroep, volwassenen vrijwilligers uit de buurt en actievelingen van voorzieningen en bedrijven.

8.

Er zouden pilots moeten worden opgestart, waarbij facilitair jongerenwerk, inschakeling van bestaand vrijwilligerswerk, opzetten van nieuw vrijwilligerswerk, samenwerking met partners die ook iets in de aanbieding hebben voor jongeren worden uitprobeerde.

Kwaliteitsverhoging van medewerkers door scholing en werkbegeleiding is daarvoor een voorwaarde.

9.

Uitgaande van de vraag in Lochem lijkt het wenselijk om de beschikking te hebben over minimaal drie accommodaties voor jongerenwerk (Lochem, Eefde en op een nader te bepalen plaats). Eén van de drie accommodaties moet geschikt zijn voor meer bijzondere activiteiten van grootschalige en gespecialiseerde aard (evenementen, workshops e.d. Deze ruimtes moeten open zijn voor jongens en meisjes.

Voor de jongere garde (tieners dus), cursorische activiteiten en sport kan ook gebruik worden gemaakt van ruimtes in buurthuizen, dorpshuizen en accommodaties van partnervoorzieningen als brede scholen, sportclubs en dergelijke.

10.

Jeugd- en jongerenwerk dat wil kunnen rekenen op een breed draagvlak zal zich goed moeten profileren als een degelijke, resultaatgerichte professionele voorziening voor begeleide vrijetijdsbesteding van groepen jongeren die maatschappelijke overlast veroorzaken. Op basis van deze kwaliteit moet het jongerenwerk de samenwerking aangaan met andere jeugdvoorzieningen die met dezelfde doelgroep te stellen hebben, zoals politie/justitie, arbeidstoeleiding, jeugdzorg en wijkbeheer.

Profilering en samenwerking rond jongerenwerk kan het beste plaatsvinden in het kader van lokaal jeugdbeleid onder regie van de gemeente. Op dat beleidsniveau kunnen in grote lijnen afspraken worden bezegeld over kerntaken, doelgroepenkeuze, integrale aanpak van jongerengroepen en een transparante verantwoording van ingezette middelen in termen van resultaten en effecten.

Op uitvoerend niveau kan de samenwerking tussen jongerenwerkers en professionals van andere jongerenvoorzieningen het meest effectief gestalte krijgen in de vorm van:

- a) een straatnetwerk 12+ waar praktische afspraken worden gemaakt over de concrete aanpak van met naam en toenaam bekende jongerengroepen en individuen.
- b) een gespreid aanbod van activiteiten in de tijd en over de verschillende buurten.

11.

Naast een expliciet geformuleerde opdracht aan een uitvoeringsorganisatie voor jongerenwerk in het kader van een prestatiecontract, is het ook van belang na te gaan of er op uitvoeringsniveau capaciteit beschikbaar is voor goede werkbegeleiding en scholing van uitvoerders. Begeleiding van groepen van jongeren in de vrije tijd is een pittige opgave, die niet zonder goede werksupervisie en een reflectieve werkhouding van beroepskrachten kan worden uitgevoerd.

12.

Tenslotte wordt in overweging gegeven in het kader van lokaal jeugdbeleid een discussie op gang te brengen over de noodzaak van structurele uitbreiding en samenwerking van professioneel begeleide vrijetijdsvoorzieningen voor 12+ jongeren. Vroeger of later moet het daar toch van komen.

Hoofdstuk 5. Voorstel actieprogramma jeugdbeleid

Inleiding

In dit hoofdstuk wordt aandacht besteed aan doelstellingen en actieprogramma voor het jeugdbeleid in de gemeente Lochem. Op basis van cijfers, opvattingen van voorzieningen en organisaties en politieke beleidsuitgangspunten wordt een voorstel gedaan voor een actieprogramma.

§ 1. Doelstellingen jeugdbeleid

1.

Jeugdbeleid dient uit te gaan van een positieve, preventieve en integrale benadering van mogelijkheden en problemen van jeugd. Betrokkenheid van jeugd, ouders en vrijwilligers uit de leefomgeving dient daarbij een belangrijke plaats in te nemen.

2.

Voor participatie van jeugd is doeparticipatie een betere vorm dan een formele jongerenraad. Doeparticipatie kan het beste de vorm aannemen van meedoen op vrijwillige basis bij reguliere activiteiten voor jeugd en thematische participatie in situatie van bijzondere vragen.

§ 2. Voorstel actieprogramma

3.

Over het algemeen is meer effectieve samenwerking en afstemming gewenst tussen voorzieningen die een zorgtaak hebben ten aanzien van jeugd in de gemeente.

Dit geldt in elk geval met betrekking tot de volgende zaken:

- betere informatieoverdracht tussen jeugdgezondheidszorg en peuterspeelzaalwerk
- kwalificatie van peuterspeelzaalwerk op het gebied van signalering van risicokinderen
- vermindering bureaucratie jeugdzorg
- kwalificatie van samenwerkingsverbanden als zorgadviesteams en netwerken
- aanpak overmatig alcoholgebruik
- jongerenparticipatie instellen bij opdrachtverlening jeugdvoorzieningen

Ook is uitbreiding van capaciteit op een aantal terreinen gewenst:

- meer capaciteit voor aanpak van kinderen, jongeren en gezinnen met meervoudige problematiek
- vermindering wachtlijsten ambulante hulpverlening en clusterscholen
- opzetten van een reboundvoorziening
- meer sociale vaardigheidstrainingen voor leerlingen primair en voortgezet onderwijs
- meer kunsteducatie en mogelijkheden voor jeugdcultuur
- jongerenwerk op straat
- meer contact met moeilijk bereikbare jeugd

4.

Ontwikkeling van brede scholen in multifunctionele accommodaties met een voorzieningenpakket dat is afgestemd op schoolpopulatie en woonomgeving.

Daar waar nodig en mogelijk kan in het kader van beleidsontwikkelingen zoals samenwerking tussen scholen en nieuwbouw of renovatie, gestreefd worden naar het realiseren van vormen van brede multifunctionele scholen die zijn afgestemd op de eigentijdse behoefte van de schoolpopulatie, ouders van leerlingen en de directe woonomgeving.

Schoolbesturen van het openbaar en RK basisonderwijs zijn op eigen initiatief met elkaar in gesprek over samenwerking ten aanzien van maatschappelijke taken in relatie tot het basisonderwijs. Van deze zijde is de bereidheid getoond in overleg met de gemeente de ontwikkeling van brede scholen gestalte te geven.

Wat betreft schoolaccommodaties staat vernieuwing van een zestal basisscholen in de kern Lochem in de planning. Een andere school, de Toermalijn, is inmiddels omgebouwd tot een multifunctionele setting waarin onder andere een peuterspeelzaal, een cultureel podium en sociaal-culturele functie zijn ondergebracht. De expertise die hierbij is opgedaan kan worden ingezet bij de verdere uitwerking van de brede school op andere basisscholen in de gemeente.

5.

In de Wet op de Jeugdzorg zijn de vijf gemeentelijke functies ten aanzien van jeugdzorg en aansluiting op lokaal jeugdbeleid vastgelegd. Het gaat om zorgcoördinatie, opvoedingsondersteuning, informatie, doorverwijzing en aansluiting onderwijs en zorg. Uitwerking en realisatie van deze functies zijn onderwerp van een convenant tussen gemeenten en de provincie Gelderland.

Voorgesteld wordt de implementatie van dit convenant eerst te voltooien, voordat er weer nieuwe initiatieven worden ontwikkeld op het gebied van jeugdzorg en aansluiting op lokaal jeugdbeleid.

6.

Hoewel er een eerste begin is gemaakt met het regelen van de aansluiting tussen onderwijs en jeugdzorg, moet er nog veel meer worden verbeterd om te kunnen spreken van een bevredigende samenwerking.

Na een periode van afwachten is er in toenemende mate sprake van bereidheid bij onderwijsinstellingen om in beweging te komen bij het regelen van een werkbare samenwerking tussen onderwijs en zorg. Zo heeft het samenwerkingsverband WSNS van de regio Zutphen/Lochem (Weer Samen Naar School) een brandbrief gestuurd naar de gemeente waarin wordt aangegeven dat men als school onvoldoende is toegerust om een goede aansluiting tot stand te brengen. Voorgesteld wordt in het primair onderwijs (basisscholen) zogenaamde mini ZAT's in te stellen. Het gaat om kleine zorgadviesteams bestaande uit de interne begeleider van de basisschool, de schoolarts, een maatschappelijk werker en een orthopedagoog van WSNS) die als eerste een zorgvraag over een leerling opvangen en eventueel doorverwijzen naar het AMW (Algemeen Maatschappelijk Werk) of Bureau Jeugdzorg. Het gaat om een laagdrempelig adviesorgaan dat frequent bij elkaar komt. Bij ernstige zorgproblematiek wordt algemene zwaarder gekwalificeerd ZAT ingeschakeld dat minder frequent bij elkaar komt.

In de gemeente functioneren momenteel drie netwerken (netwerk 0-23 Gorssel, netwerk 0-12 Lochem en netwerk 12-23 Lochem), waarin interne begeleiders van scholen samenwerken met externe voorzieningen als kinderopvang, jeugdgezondheidszorg GGD, AMW, welzijnswerk, leerplichtzaken. Deze netwerken worden gecoördineerd vanuit het welzijnswerk.

Wenselijk is het onderbrengen van de coördinatie in het onderwijs, om aanmelding van zorgleerlingen met cognitieve en sociaal-emotionele problematiek van daaruit gemakkelijker te maken.

Bij het voortgezet onderwijs is inmiddels een beleidsomslag gaande in de richting van een beter zorgbeleid. Met name wordt de instelling van een zorgnetwerk 12-23 in Lochem gewenst, dat in staat is methodisch hoogwaardig te functioneren met dossiervorming, zorgcoördinatie en terugkoppeling over de uitvoering van afspraken.

In dit verband is het ook zinvol melding te maken van voornemens die zijn geregeld vanuit provinciaal beleid op het gebied van jeugdzorg.

Zo is er het voornemen om een pilot gezinscoaching te starten in Lochem met provinciale inzet. Ook zijn er plannen om onder de noemer van de landelijke invoering van centra voor jeugd en gezin in gemeenten in Lochem een Triple P-project in te voeren.

7.

Aangezien er rond een deel van de jeugd in de gemeente vragen bestaan met betrekking tot overlast en andere gedragsproblemen is het wenselijk dat het jongerenwerk zich daarmee bemoeit. Binnen de huidige werkwijze en subsidiëring van het jongerenwerk is deze koerswijziging niet gemakkelijk te realiseren.

De werkzaamheden van het jongerenwerk zijn nog voor een groot deel accommodatiegebonden. Verwacht wordt dat jongeren uit eigen beweging naar het gebouw komen waar activiteiten worden aangeboden in plaats van dat de jongerenwerker de jongeren opzoekt waar zij zich bevinden. Jongerenopbouwwerk is een methodiek die uitkomst zou kunnen geven, omdat daarbij aandacht is voor zowel werken op straat, aanbod in de eigen accommodatie als samenwerking met

jeugdvoorzieningen en vrijwilligersorganisaties in de gemeente die actief zijn voor jeugd. Op die wijze ontstaat een breed gevarieerd aanbod van verschillende jeugdvoorzieningen die uit zichzelf alert inspringen op vragen en problemen die zich voordoen.

Ook is in het subsidiecontract niet goed geregeld welke activiteiten en diensten de gemeente van de welzijnsinstelling verlangt op het gebied van jongerenwerk. Gewenst is productfinanciering in het kader van beleidsgestuurde contracten in plaats van een meer vrijblijvende lump-sum financiering met verantwoording achteraf.

8.

Het budget voor jongerenwerk is niet meegegroeid met de wijziging en uitbreiding van de taakstelling van het jongerenwerk. Beschikbaar zijn middelen voor een parttime formatie jongerenwerk in de kern Lochem, een uiterst beperkte inzet in de kern Gorssel, een bescheiden ondersteuning voor een netwerk 12+ en een potje voor incidentele uitgaven als een jongerenontmoetingsplek en een activiteitsubsidie.

Nodig is een ruimer structureel budget voor uitbreiding van formatie jongerenwerk, een kwaliteitsslag (jongerenopbouwwerk) en samenwerking met partners onder regie van de gemeente.

9.

Ten behoeve van risicojongeren van 12-17 jaar in Lochem is professioneel jongerenwerk van belang, zij het in een activerende en samenwerkende vorm. Toeleiding naar andere vormen van ontspanning zou in combinatie met reductieregelingen, en maken van afspraken met stedelijke instellingen hun aanbod buurtgericht aan te bieden zouden belangrijk opties moeten zijn.

Het professionele jongerenwerk moet worden uitgebreid naar 2.5 fte om een redelijk dekkend aanbod te realiseren voor de risicogroep.

10.

Voor jongeren uit de preventie categorie is facilitair jongerenwerk een goede mogelijkheid, waarbij naast faciliteiten als accommodatie en activiteitenbudget professionele begeleiding alleen beschikbaar is voor ondersteuning van jeugdige vrijwilligers uit de doelgroep, volwassenen vrijwilligers uit de buurt en actievelingen van voorzieningen en bedrijven.

11.

Er zouden pilots moeten worden opgestart, waarbij facilitair jongerenwerk, inschakeling van bestaand vrijwilligerswerk, opzetten van nieuw vrijwilligerswerk, samenwerking met partners die ook iets in de aanbieding hebben voor jongeren worden uitprobeerde.

Kwaliteitsverhoging van medewerkers door scholing en werkbegeleiding is daarvoor een voorwaarde.

12.

Uitgaande van de vraag in Lochem lijkt het wenselijk om de beschikking te hebben over minimaal drie accommodaties voor jongerenwerk (Lochem, Eefde en op een nader te bepalen plaats). Een van de drie accommodaties moet geschikt zijn voor meer bijzondere activiteiten van grootschalige en gespecialiseerde aard (evenementen, workshops e.d. Deze ruimtes moeten open zijn voor jongens en meisjes).

Voor de jongere garde (tieners dus), cursorische activiteiten en sport kan ook gebruik worden gemaakt van ruimtes in buurthuizen, dorpshuizen en accommodaties van partnervoorzieningen als brede scholen, sportclubs en dergelijke.

13.

Jeugd- en jongerenwerk dat wil kunnen rekenen op een breed draagvlak zal zich goed moeten profileren als een degelijke, resultaatgerichte professionele voorziening voor begeleide vrijetijdsbesteding van groepen jongeren die maatschappelijke overlast veroorzaken. Op basis van deze kwaliteit moet het jongerenwerk de samenwerking aangaan met andere jeugdvoorzieningen die met dezelfde doelgroep te stellen hebben, zoals politie/justitie, arbeidstoeleiding, jeugdzorg en wijkbeheer.

Profilering en samenwerking rond jongerenwerk kan het beste plaatsvinden in het kader van lokaal jeugdbeleid onder regie van de gemeente. Op dat beleidsniveau kunnen in grote lijnen

afspraken worden bezegeld over kerntaken, doelgroepenkeuze, integrale aanpak van jongerengroepen en een transparante verantwoording van ingezette middelen in termen van resultaten en effecten.

Op uitvoerend niveau kan de samenwerking tussen jongerenwerkers en professionals van andere jongerenvoorzieningen het meest effectief gestalte krijgen in de vorm van:

- c) een straatnetwerk 12+ waar praktische afspraken worden gemaakt over de concrete aanpak van met naam en toenaam bekende jongerengroepen en individuen.
- d) Een gespreid aanbod van activiteiten in de tijd en over de verschillende buurten.

14.

Naast een expliciet geformuleerde opdracht aan een uitvoeringsorganisatie voor jongerenwerk in het kader van een prestatiecontract, is het ook van belang na te gaan of er op uitvoeringsniveau capaciteit beschikbaar is voor goede werkbegeleiding en scholing van uitvoerders. Begeleiding van groepen van jongeren in de vrije tijd is een pittige opgave, die niet zonder goede werksupervisie en een reflectieve werkhouding van beroepskrachten kan worden uitgevoerd.

15.

Tenslotte wordt in overweging gegeven in het kader van lokaal jeugdbeleid een discussie op gang te brengen over de noodzaak van structurele uitbreiding en samenwerking van professioneel begeleide vrijetijdsvoorzieningen voor 12+ jongeren. Vroeger of later moet het daar toch van komen.

16.

Bij de nadere uitwerking van het jeugdbeleid van de gemeente moet volop rekening worden gehouden met verschillen in vragen en problemen met betrekking tot jeugd per kern. Dat moet uitmonden in een afgestemd gedifferentieerd aanbod.

17.

Lochem kan haar aantrekkelijkheid voor jongeren als gemeente om een bestaan op te bouwen vergroten door het scheppen van voorwaarden voor nieuwe werkgelegenheid, betaalbare jongerenhuisvesting en bieden van maatschappelijke stages.

Om het vestigingsklimaat te vergroten voor bedrijven die nieuwkomers op de arbeidsmarkt perspectief kunnen bieden wordt voorgesteld een ondernemersacademie te starten die bedrijven en jonge initiatiefnemers stimuleert nieuwe economische bedrijvigheid op te starten in de gemeente. Ook zou kunnen worden gezien hoe het middelbaar en hogere beroepsonderwijs in de regio (Zutphen, Deventer) hierbij betrokken kan worden.

Aanbieden van maatschappelijke stages voor scholieren bij bedrijven en instellingen in de gemeente kan een zinvol onderdeel zijn van dit voorstel.

Op het gebied van huisvesting is het van belang meer betaalbare mogelijkheden te creëren voor jonge starters op de woningmarkt. In overleg met woningbouwcorporaties zou moeten worden gezien welke opties er zijn voor jongerenhuisvesting binnen het bestaande woningenbestand. Gedacht kan worden aan splitsing van ruime woningen in kleinere wooneenheden, ombouwen van leegstaande bedrijfspanden of onverhuurbare wooncomplexen tot verhuurbare of verkoopbare jongerenhuisvesting.

18.

Een goede organisatie van jeugdbeleid vergt een regierol van de gemeente, waarbij in samenwerking met voorzieningen sprake is van sturing op hoofdlijnen, productfinanciering van uitvoeringsorganisaties, samenwerking in de vorm van netwerken, monitoring van jeugd en effecten van jeugdbeleid, en interactieve verhouding tussen gemeente, jeugd, ouders en voorzieningen.

Een en ander met worden vastgelegd in een meerjarenplan jeugdbeleid en een actieprogramma jeugdbeleid op jaarbasis.

Geraadpleegde literatuur en documentatie

S. Biesma e.a., *Meervoudige problematiek gesignaleerd*, IntraVal, Groningen, 2004.

CBS, *Statline*.

Steven van Eijck, *Koersen op het kind. Kompas voor het nieuwe kabinet (deel 1 en 2)*, Operatie Jong, 's-Gravenhage, 2006.

Steven van Eijck, *Jong geleerd. Lessen van Operatie Jong*, 's-Gravenhage, 2007.

Steven van Eijck, *Groestuipen in het speciaal onderwijs*, Operatie Jong, 's-Gravenhage, 2007.

Peter van Lieshout e.a., *Bouwstenen voor betrokken jeugdbeleid*, Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid, Amsterdam, 2007.

Gemeente Lochem, *Visiedocument Lokaal Sociaal Beleid Lochem 2006-2015*, Lochem, 2005.

Gemeente Lochem, *Lochemse Onderwijsmonitor 2005-2006*.

Gemeente Lochem, *Inventarisatielijst producten met betrekking tot de nota jeugdbeleid naar thema*, 2007.

GGD Regio Stedendriehoek, *Gezondheid en leefstijl van jongeren in Lochem*, Deventer, 2004.

Rob Gilsing, *Bestuur aan banden. Lokaal jeugdbeleid in de greep van nationaal beleid*, SCP, 2006.

J. Noorda, *Hangen, chillen of meer? Over inloop in het jongerenwerk in Amsterdam*, 2002.

Frans van Ginkel, Redbad Veenbaas en Jaap Noorda. *Jongerenwerk. Stand van zaken en perspectief*, SWP, 2006.

J. Noorda e.a. , *Modern jeugdwerk in speeltuin, kinderboerderij en huttedorp*, 2006.

Provincie Gelderland, *Sociale Atlas Gelderland*, Arnhem, 2004.

Verslag Werkconferentie Jeugd 15 februari 2007.

R. Veenbaas en J. Noorda, *Jongerenwerk voor MBO-opleidingen*, Eigen-Wijs, Bussum, 2005.

Bijlage 1. Kerncijfers wijken en buurten

Kerncijfers wijken en buurten gemeente Lochem. Bron CBS: 1.1.2006

	Aantal inwoners	0-14	15-24
WIJKEN EN BUURTEN	absoluut	%	%
LOCHEM KERN	12.360	17	10
Vesting	730	6	8
Zuiderenk	3.730	18	10
Lochem-Zuid	960	17	7
Lochem-Oost	2.440	15	8
Lochem-West	2.200	18	13
Lochem-Noord	730	10	11
Molengronden	1.560	28	9
WIJK 1 LOCHEM BUITENGEBIED	1.330	15	11
Zwiep	60	6	10
Verspreide huizen Het Veen en Grote Veld	330	11	8
Verspreide huizen Klein Dochteren	290	15	8
Verspreide huizen Ampsen	220	15	23
Verspreide huizen Nettelhorst, Langen	420	20	11
WIJK 2 LAREN	3.950	18	10
Laren	1.550	17	9
Exel	150	29	12
Verspreide huizen Groot Dochteren	350	22	9
Verspreide huizen Oolde	600	16	13
Verspreide huizen Verwolde	1.030	18	9
Verspreide huizen Exel	220	18	8
Exel Tol	50	x	x
WIJK 3 BARCHEM	1.790	18	10
Barchem	930	17	7
Verspreide huizen Lochemseweg	170	18	14
Verspreide huizen Zwarte Veen en Barchem	350	17	12
Verspreide huizen Boschheurne en Zwiepsc	340	20	12
WIJK 4 GORSSEL	10.320	17	8
Gorssel	3.330	17	7
Eefde	3.190	17	7
Epse	1.400	19	7
Verspreide huizen Joppe	440	17	12
Verspreide huizen Gorssel	440	17	5
Verspreide huizen Epse	500	15	9
Verspreide huizen Eefde	1.020	14	15
WIJK 5 ALMEN-HARFSEN	3.120	19	9
Almen	690	17	7
Harfsen	750	16	11
Verspreide huizen Almen ten zuiden van T	250	15	9
Verspreide huizen Almen ten noorden van	220	18	13
Verspreide huizen Harfsen	920	24	10
Verspreide huizen Kring van Dorth	290	18	7
TOTAAL GEMEENTE LOCHEM	32.860	17	9

Bijlage 2. Begeleide vrijetijdsbesteding jeugd 12+

Inleiding

Onder begeleide vrijetijdsbesteding van jeugd wordt verstaan het op een pedagogisch verantwoorde wijze vrijwillig of professioneel begeleiden van groepen van jeugdigen in de vrije tijd. Het kan gaan om jeugd- en jongerenwerk, maar ook informele sportbeoefening of jeugdcultuur. In deze bijlage wordt ingegaan op de functies en producten van begeleide vrijetijdsbesteding voor jeugd van 12 jaar en ouder, een inschatting gemaakt van de bereikte en niet-bereikte doelgroep, scenario's om de vraag tegemoet te treden en aanwijzingen gegeven voor formatie, accommodatie, activiteitenbudget en kostprijs.

1. FUNCTIES EN DIENSTEN VRIJETIJSBEGELEIDING JONGEREN

Er bestaan veel misverstanden over begeleide vrijetijdsbesteding voor jongeren en de prestaties die het kan leveren. In de gedachten van velen gaat het om een type voorziening waarmee bijna alle maatschappelijke jeugdkwesties kunnen worden opgelost, variërend van gezellige vrijetijdsclub en poppodium tot overlastbestrijding, niet geüniformeerde politie, hulpverlener, bestrijder van voortijdig schoolverlaten, jeugdwerkloosheid en verslaving. Het liefst 24 uur per etmaal. Geen opgave voor gewone mensen dus.

Jammer genoeg klinken deze grootse verwachtingen ook vaak door in de doelstellingen van uitvoeringsorganisaties en subsidiegevers, waardoor teleurstellingen dikwijls onvermijdelijk zijn.

In dit korte bestek wordt geprobeerd een reëel beeld te geven van de functies van begeleide vrijetijdsbesteding voor jongeren en de diensten die het kan leveren. Hierbij wordt ook rekening gehouden met de maatschappelijke vraag naar vrijetijdsbegeleiding voor jeugd en de vraag die jongeren zelf hebben.

Functies en diensten

Vrijetijdsbegeleiding in de vorm van jongerenwerk of anderszins is van oudsher en werksoort die gericht is op het professioneel begeleiden van groepen van jongeren in de vrije tijd. In plaats van overlast op straat te veroorzaken, werd hen onder begeleiding de gelegenheid geboden elkaar op informele wijze te ontmoeten en deel te nemen aan recreatieve activiteiten op vrijblijvend basis.

Ontmoeting en recreatie is nog steeds de *basisfunctie* van het jongerenwerk. De doorsnee bezoeker van het jongerenwerk is uit op gezellige, informele ontmoeting van leeftijdsgenoten in een ongedwongen atmosfeer, met zoals iemand dat eens uitdrukte: "geen gezeur aan m'n kop".

Het contact met jongeren dat de basisfunctie van ontmoeting en recreatie oplevert, stelt werkers in beperkte mate in staat om jongeren met problemen te helpen (eerste hulp en verwijzen naar een meer gespecialiseerde voorziening) of in het geval van speciale omstandigheden een bijzondere activiteit uit te voeren. Het gaat om twee bijzondere functies, te weten actieve toeleiding en projecten

De basisfunctie van ontmoeting en recreatie

Een groot deel van de werktijd van jongerenwerkers bestaat uit het voorbereiden, organiseren en begeleiden van activiteiten op het gebied van ontmoeting en recreatie. Naast inzet op praktisch-materiële zaken en beheersbaarheid, vergt dit type activiteit ook veel agogische kwaliteiten en tijd op het gebied van contactlegging met individuele jongeren, inzicht in groepsdynamische processen en stimuleren van jongeren tot een actieve participatie bij de programmering en uitvoering van hun favoriete bezigheid.

Semi-ongestructureerde kleinschalige activiteiten

Bij ontmoeting en recreatie gaat het hoofdzakelijk om *semi-ongestructureerde activiteiten van het kleinschalige soort*. Met semi-ongestructureerd wordt bedoeld dat het verloop van de gebeurtenissen niet volledig kan worden gepland. Kleinschaligheid betekent in dit verband dat het gaat om groep jongeren van een beperkte omvang, zo rond de 20 tot 40 jongeren. De meest voorkomende variant van deze activiteit is de *inloop* met bar en muziek.

Semi-ongestructureerde grootschalige activiteiten

Ter afwisseling van geregelde kleinschalige inloopactiviteiten zijn er centra die zo nu en dan *grootschalige activiteiten* organiseren voor de eigen doelgroep en een breder publiek van jongeren. Het gaat vaak om muzikale evenementen met optredens van bands, theateracts of sporttoernooien.

Gestructureerde activiteiten

De basisfunctie van ontmoeting en recreatie wordt ook uitgevoerd in de vorm van *gestructureerde activiteiten*. Gestructureerde activiteiten kennen een beperkt aantal deelnemers vanwege de intensieve begeleiding en voorbereiding die deze activiteiten vragen, maar ook omdat de belangstelling ervoor bij jongeren minder is in vergelijking met inloop en evenementen.

Veel voorkomende activiteiten van dit soort zijn:

- Medewerkersgroep/meidenwerk
- Voorlichting en jeuginformatie
- Culturele activiteiten en uitstapjes
- Cursus
- Dialoog met de omgeving
- Faciliteit

Medewerkersgroep: een medewerkersgroep bestaat uit een groep jongeren die op vrijwillige basis meehelpen bij het programmeren en uitvoeren van activiteiten. Het is jongerenparticipatie avant la lettre. Het meedenken over de programmering wordt tegenwoordig aangeduid met de term jongerenadviesraad of iets soortgelijks. Het trekt vooral wat meer weldenkende jongeren aan. Jongeren betrekken bij allerlei uitvoerende activiteiten, variërend van klaarzetten van meubilair en muziek voor de inloop tot bezig zijn als barkeeper, portier of whizzkid doet een appel op een breder publiek. In de praktijk is deze doe-participatie dan ook de beste vorm van jongerenparticipatie in het jongerenwerk.

Gezien de resultaten van betrokkenheid van jongeren bij het centrum, de uiteindelijke levenservaring die het voor hen oplevert, en het stevige draagvlak onder de bezoekersgroep en daarmee stabiliteit en rust voor het centrum, is een medewerkersgroep is vitale activiteit. Voorwaarde is echter wel dat de werker tijd investeert in begeleiding van de medewerkersgroep. De combinatie van professionele werkers en vrijwillige medewerkers uit de doelgroep is een ijzersterke formule voor een bloeiperiode van een centrum. Elke subsidiegever van begeleide vrijetijdsbesteding voor jongeren zou een medewerkersgroep als een verplichting moeten opleggen.

Doe-participatie in de vorm van een medewerkersgroep is ook een goed antwoord op de trend onder jongeren om zich als een verwende, veeleisende en passieve consument op te stellen naar beroepskrachten die immers 'toch worden betaald' voor hun werk.

Jongerenwerk en andere vormen van vrijetijdsbegeleiding voor jeugd hebben vanuit hun pedagogische doelstelling de taak jongeren op een activerende wijze tegemoet te treden bij het regelen van vrijetijdsbesteding. Er kan veel, maar je moet er zelf ook wat voor doen en bovenal er iets van opsteken.

Meidenwerk neemt meestal de vorm aan van geregelde wekelijkse bijeenkomsten van een groep van ongeveer tien meiden, die leuke en serieuze activiteiten met elkaar ondernemen. De inzet voor een medewerkersgroep is vergelijkbaar met die voor een meidengroep.

Voorlichting en jongereninformatie: op gezette tijden worden in vrijetijdscentra voor jongeren voorlichtingsactiviteiten georganiseerd over zinvolle onderwerpen die hen bezig houden, zoals alcohol en drugs, discriminatie, politie en justitie, seksualiteit en dergelijke. Deze voorlichtingactiviteiten kunnen allerlei vormen aannemen. Bekend in vele centra zijn inmiddels de folderrekken neergezet door een jongereninformatiepunt (JIP) of een andere voorziening. Voorlichting vindt ook plaats als een apart georganiseerde activiteit in de vorm van een voorlichtingsbijeenkomst met een interessante gastspreker of een theatervoorstelling. De eerlijkheid gebiedt om te zeggen dat niet al deze activiteiten even druk worden bezocht.

Culturele activiteiten en uitstapjes: behalve muziek en film, bieden vrijetijdscentra voor jongeren ook steeds meer aandacht aan eigentijdse vormen van jeugdcultuur in hun programmering. De mogelijkheden op dit gebied zijn tegenwoordig ook ruim voorhanden, zeker in grotere steden. Op

stap gaan naar een theater, een megabioscoop of een museum in het kader van het verruimen van de blik op de wereld is natuurlijk voor opgroeiende jeugd een goede zaak. Maar ook uitstapjes met minder culturele allure als een survivalweekend in de Ardennen, een voetbalwedstrijd van een topclub of gewoon een attractiepark kunnen als belangrijke sociaal-educatieve activiteiten voor jongeren worden opgezet. Er schuilen met name voor jongeren die nog niet zoveel hebben meegemaakt in hun leven veel vormende elementen in de organisatie en uitvoering van dit type activiteiten.

Cursus: bekende voorbeelden van cursussen voor jongeren in vrijetijdscentra zijn de PC cursus voor jongens en de cursus textiele werkvormen voor meisjes.

Een cursus bestaat meestal uit een tiental bijeenkomsten voor een beperkte groep van deelnemers onder leiding van een specialist.

Een bijzonder voorbeeld van een cursus is de meidengroep. Een meidengroep is een betrekkelijk kleine groep van meisjes voor doe-activiteiten en gesprekken over zaken die meisjes bezighouden, meestal onder begeleiding van een beroepskracht.

Dialog met de omgeving: relatief nieuw voor vrijetijdscentra voor jongeren zijn dialogische activiteiten gericht op verbetering van de verhouding met omwonenden. Niet zelden hebben groepen jongeren die gebruik maken van een jongerencentrum een slechte naam in de buurt. Gemeente, politie en bewonersorganisaties dringen steeds vaker bij vrijetijdscentra op aan verantwoordelijkheid te nemen voor een betere verstandhouding van jongeren tot hun omgeving. In dat kader worden er contactbijeenkomsten georganiseerd waar ouderen en jongeren met elkaar in gesprek gaan over wat er over en weer speelt en hoe een en ander beter geregeld kan worden. Ook organiseren centra open dagen waar ouders en buurtbewoners kennis kunnen maken met jongeren en de activiteiten die voor hen worden georganiseerd. Soms bieden jongeren hun diensten aan bij de organisatie van een buurtfeest door de muziek en de catering te verzorgen.

Faciliteit: het beschikbaar stellen van ruimte, apparatuur, beheer en andere faciliteiten ten behoeve van jongerengroepen die op zelfstandige basis kunnen functioneren lijkt een relatief nieuwe dienst van het jongerenwerk. Toch bestaat deze dienst al geruime tijd voor zelforganisaties van allochtone jongeren, maar ook autochtone jongeren die voor eigen kring sociaal-culturele activiteiten organiseren. Doorsnee gaat het om redelijk geschoolde en hoog gemotiveerde jongeren die samen met geestverwante leeftijdsgenoten recreatieve en educatieve activiteiten willen organiseren. Experimenten met allerlei vormen van zelfbeheer voor straatgroepen die in de tachtiger jaren werd uitgevoerd en in negen van de tien gevallen mislukten hebben hier niets mee van doen.

Bijzondere functies

Actieve toeleiding

Actieve toeleiding houdt in het vroegtijdig signaleren, samenwerken en actief toeleiden van individuele jongeren met hulpvragen of andere kwesties naar instanties die daarop zijn gespecialiseerd. Het gaat om jeugdzorg (bij hulpvragen), politie en justitie (bij overlast en criminaliteit), onderwijs/leerplichtzaken (bij voortijdig schoolverlaten of dreiging ervan) en woonomgeving (contact met buurtbewoners bij overlast of plezier).

Projecten

Projecten betreffen tijdelijke intensieve activiteiten voor jongeren als gespecialiseerde voorzieningen het laten afweten. Als bijvoorbeeld jongeren nergens terecht kunnen bij jeugdzorg, kan het jongerenwerk zich genoodzaakt zien een hulpverlenings-spreekuur op te zetten in het jongerencentrum. Maar eigenlijk kan dit alleen maar op tijdelijke basis en bij gebrek aan beter, omdat een jongerenwerker nu eenmaal geen hulpverlener is. Het motto is schoenmaker blijf bij je leest.

Daar komt bij dat het opzetten en uitvoeren van een arbeidsintensief project vaak ten koste gaat van de meer primaire functies van het jongerenwerk.

Andere voorwaarden

Om beide genoemde functies (de basisfunctie van ontmoeting en recreatie en de bijzondere functies) naar behoren uit te kunnen voeren, zijn ook nog enkele andere meer voorwaardelijke functies van belang:

- Ambulante functie
- Netwerkfunctie
- Werkbegeleiding en bijscholing

Ambulante functie

De ambulante functie van vrijetijdsbegeleiding van jongeren houdt in het inventariseren van en contactleggen met jeugd in de buurt, kennismaken met jeugdvoorzieningen en zich informeren over jeugdkwesities in het werkgebied. Deze taken moeten worden uitgeoefend en op peil houden door regelmatig op straat actief te zijn naar jongeren en contact te onderhouden met sleutelfiguren van overheid, buurtorganisaties en voorzieningen.

Netwerkfunctie

Het ontwikkelen en onderhouden van externe werkrelaties met relevante jeugdvoorzieningen als jeugdzorg, politie en andere aanbieders van activiteiten voor jongeren kan van groot belang zijn voor de doelgroep. Deze werkcontacten kunnen efficiënt worden onderhouden in zogenaamde netwerken 12+, mits deze in het kader van lokaal jeugdbeleid zijn opgericht en gefaciliteerd.

Werkbegeleiding en scholing

Uitvoering van vrijetijdsbegeleiding voor groepen jongeren vraagt om goede voorbereiding. De interne organisatie van de instelling moet hierop zijn berekend. Behalve werkbesprekingen vormen zeker ook inhoudelijke werkbegeleiding en bijscholing belangrijke onderdelen hiervan.

2. DOELGROEP

De bovengrens en de ondergrens van de werkelijke doelgroep van jongerenwerk en andere vormen van begeleide vrijetijdsbesteding voor jeugd van 12-17 jaar ligt tussen de 421 en 1.436 jongeren, zoals berekend in hoofdstuk 1. Relatief veel risicojeugd is woonachtig in de wijk Zuiderenk in Lochem, maar ook in Eefde.

Gezien de beperkte formatie voor jongerenwerk die nu beschikbaar is kan de bereikte doelgroep van jongeren worden geschat op niet meer dan 150 jongeren

Daarnaast is er sprake van een groot bereik van sportverenigingen en beperkte bereik van andersoortige verenigingen. Desondanks geef veel jeugd te kennen vraag te hebben naar ontmoeting en activiteiten.

De doelgroep van 12-17 jaar waarvan de vraag niet wordt bediend door het huidige aanbod van begeleide vrijetijdsbesteding wordt geschat op maximaal 1.250 personen.

Het dilemma van de grote vraag naar jongerenwerk en aanverwant aanbod en het beperkte aanbod van activiteiten kan op verschillende manieren tegemoet worden getreden. In principe zijn meerdere scenario's denkbaar.

Scenario van uitbreiding professioneel jongerenwerk

Om aan de vermoede vraag naar begeleide vrijetijdsbesteding te voldoen met professionele vormen van jongerenwerk zou een enorme uitbreiding van het aanbod en daarmee van de benodigde formatie nodig zijn. Bij deze berekening wordt er vanuit gegaan dat een team van 2,5 fte een bereik kan halen van 40 vaste deelnemers en 110 incidentele deelnemers (J. Noorda, 2002). Uitwerking van de organisatie en programmering van het aanbod in een meer activerende, participatieve vorm, gericht op het pedagogische doel van persoonlijke en sociale verantwoordelijkheid van jongeren zou daarbij veel meer nadruk moeten krijgen.

Scenario van brede samenwerking met andere professionele jeugdvoorzieningen

Er wordt wel eens gekscherend gezegd dat er meer jongerenwerk plaats vindt buiten het sociaal cultureel jongerenwerk om dan er in. Daarmee wordt bedoeld op het verschijnsel dat allerlei jeugdvoorzieningen als scholen en sportclubs een vrijetijdsaanbod regelen voor jeugd.

De brede school is daar zo'n voorbeeld van, maar ook recreatieve ontmoetingsactiviteiten die worden geregeld voor jeugdleden van sportclubs.

In het kader van preventie of een bredere taakopvatting zou het potentieel van deze partnervoorzieningen van het jeugdwelzijnswerk kunnen worden versterkt en verstevigd.

Naast gebruik maken van professionele inzet van partners, kan ook gedacht worden aan medegebruik van elkaars accommodaties en aanbod. De gymzaal van de school is daar een klassiek voorbeeld van.

Scenario van vrijwillig jeugd- en jongerenwerk en commercie

In dit zogenaamde 'Civic Society'-scenario wordt een uiterste poging ondernomen om allerlei vormen van vrijwilligerswerk in te zetten bij het vormgeven van een breder aanbod van begeleide vrijetijdsactiviteiten voor jongeren.

Gedacht kan worden aan samenwerking met bestaande vrijwilligersinitiatieven, zoals sportverenigingen, vrijwillig jeugd- en jongerenwerk van kerken, initiatieven van moskeeen en bewoners. Maar ook aan het ontwikkelen van nieuwe vormen van vrijwilligerswerk door ouders, oudere jeugd, buurtbewoners met maatschappelijke verantwoordelijkheidsgevoel en medewerkers van bedrijven en organisaties. Zij kunnen actief worden aangesproken op het ontwikkelen van nieuw aanbod.

Dan is er nog de commercie. In het uitgaans- en vermaakcircuit lijkt een veelheid aan commerciële initiatieven bereid te zijn aan de vrijetijdsbehoefte van jeugd te bedienen, zij het voor geld uiteraard. De eerlijkheid gebiedt om te zeggen dat met name voor jongeren uit sociaal-economisch kwetsbare milieus de prijs van deelname vaak een bezwaar is. Ook is een gedeelte van het aanbod, met name de horeca niet geschikt om jeugd op te vangen in verband met wettelijke en morele restricties (minderjarigheid, alcoholconsumptie e.d.)

Reductiesystemen, waarvan het jeugdsportfonds en het CJP-paspoort voorbeelden zijn, bieden voor financiële drempels wellicht oplossingen.⁹

Scenario van professioneel en vrijwillig begeleide facilitering

Het is mogelijk het aanbod van begeleide vrijetijdsactiviteiten voor jeugd onder te verdelen in een professioneel georganiseerd deel en een vrijwillig georganiseerd deel.

Jongeren uit sociaal-economisch kwetsbare milieus behoeven over het algemeen meer professionele begeleiding. Jongeren die beter geschoold zijn kunnen over het algemeen ook uit de voeten in een vrijwillige setting.

Deze optie zou voor beter geschoolde jeugd uitgewerkt kunnen worden in een vorm van facilitair jongerenwerk, waarbij accommodatie en inrichting beschikbaar wordt gesteld aan een comité van vrijwilligers van verschillende leeftijden (ouders, bewoners, jongeren).

Aangetekend moet worden dat ervaringen uit het verleden duidelijk maken dat volledig zelfbeheer door jongeren nogal eens verkeerd afloopt. Eigen aan jongeren is dat er altijd enige vorm van toezicht en ondersteuning nodig is.

Scenario van export

Natuurlijk is het ook mogelijk jongeren optimaal gebruik te laten maken van voorzieningen die elders worden aangeboden. Het is echter wel reëel te erkennen dat met name laaggeschoolde jeugd de neiging heeft zijn heil te zoeken in de geborgen omgeving van de eigen buurt of wijk en in mindere mate is te porren voor aanbod uit een vreemde hoek.

Scenario van de vrije markt

Je kunt alles ook bij het oude laten en jongeren zelf laten uitzoeken hoe ze met hun behoefte aan begeleide vrijetijdsbesteding omgaan. Hoe dan ook ligt bij dit scenario altijd de verantwoordelijkheid voor de keuze van de doelgroep bij de lokale overheid. Uitgaande van het jeugdbeleid in Lochem zou daarbij prioriteit moeten worden gegeven aan laagopgeleide jongeren.

⁹. Het CJP-paspoort, dat moet worden aangevraagd, wordt vooral door autochtone hoogopgeleide jongeren gebruikt. De stadspas is een reductiesysteem dat in het bezit is van 25% van de jeugd. Het jeugdsportfonds, waarbij op voordracht van onderwijzer of hulpverlener de kosten van contributie en uitrusting voor een sportclub van een jongere worden betaald mag zich verheugen in steeds meer belangstelling.

Scenario van gecombineerde oplossingen

Wellicht biedt een intelligente mix van scenario's ook mogelijkheden voor een dekkend aanbod.

Scenario's naar waarschijnlijke consequenties

Per scenario kan worden beoordeeld welk deel van de doelgroep vooral wordt bereikt.

Scenario's	Aantal deelnemers	Type deelnemers	Methodiek
Professioneel begeleid jongerenwerk	150 jongeren per 2.5 fte	Risicojeugd bij buurtgerichte voorzieningen en scholieren bij open jongerenwerk	Accommodatiegebonden, ambulant, integrale werkwijze in kader van netwerk 12+ en samenwerking met cultureel en sportief aanbod van stedelijke en wijkgebonden instellingen
Facilitair ondersteund vrijwillig jongerenwerk	Meerdere centra van ca. 150 jongeren per centrum	Scholieren en beter geschoolde jeugd	Open jongerenwerk, samenwerking met cultureel en sportief aanbod van stedelijke en wijkgebonden instellingen
Samenwerking met partners	Scholieren en leden van verenigingen	Beter geschoolde en laaggeschoolde jeugd	Samenwerking in programmering
Commercieel jongerenwerk	?	Liefhebbers van sport, uitgaan en jeugdcultuur	Inzet van reductieregelingen voor minimajongeren om bereik te vergroten
Export	?	Beter gesitueerde jeugd	Informereren over programma-aanbod
Vrije markt	?	Beter gesitueerde jeugd en dominante straatgroepen	-

Aan te bevelen is een combinatie van vrijwillig jeugd- en jongerenwerk op een facilitaire noemer en professioneel jongerenwerk voor een doelgroep die meer begeleiding nodig heeft.

3. FORMATIE

Aan te bevelen is uitbreiding van de bestaande formatie van ca. 1.0 fte naar een team van 2.5 fte dat zowel de vrijetijdsbegeleiding van risicojongeren voor zijn rekening kan nemen als de facilitaire begeleiding van vrijwillig jeugd- en jongerenwerk.

4. ACCOMMODATIE

Op het gebied van accommodatienormen voor jongerenwerk zijn in Nederland geen standaardnormen ontwikkeld, zoals dat bijvoorbeeld het geval is bij het basisonderwijs of de kinderopvang. Op basis van enkele lokale richtlijnen en professionele indrukken worden de volgende normeringen ten aanzien van accommodaties voorgesteld:

- 1 kleinschalig buurtgericht jongeren centrum per 15.000 à 20.000 inwoners en
1 kleinschalig tienercentrum (al dan niet ingebouwd in een buurthuis of brede school) per 10.000 inwoners
- 1 grootschalig jongeren centrum per 100.000 inwoners
- 1 JOP (informele voorzieningen in de openbare ruimte) per 5.000 inwoners

Daarnaast moeten er de gangbare accommodaties op het gebied van sport en mogelijkheden voor speelruimte in de openbare ruimte aanwezig zijn. Deze laatste speelruimtevoorzieningen zouden minimaal tussen de 100 en 250 m² ruimte moeten beslaan.

Het is overigens verstandig bij de planning van accommodaties terdege rekening te houden met niet alleen de huidige aantallen jongeren, maar ook de geprognosticeerde aantallen. Een wijk met veel jonge gezinnen met kleintjes is over tien jaar in de regel een wijk met veel jongeren.

Wat binnenaccommodaties betreft wordt wel onderscheid gemaakt tussen kleinschalige buurtgerichte accommodaties die in feite geschikt moeten zijn voor inloop en cursusruimte.

De accommodatie voor inloopactiviteiten moet voldoen aan de volgende ruimtelijke eisen:

Een gewone inloop vergt minimaal 80 m² vloeroppervlak, te verdelen in een rustig zitgedeelte en een gedeelte voor muziek, dans en beweging. Voor multifunctionele jongerenactiviteitencentra die een groter werkgebied bedienen geldt de eis van minimaal 200 m² vloeroppervlak.

Van belang zijn ook: een kantoorruimte voor jongerenwerkers die ook dienst kan doen als ruimte voor individuele gesprekken met jongeren, een kleine keuken, een computerruimte, een muziekstudio, een meidenruimte en een fitnessruimte.

Er moet goed zicht zijn op de entree van de inloopaccommodatie voor zowel jongerenwerkers als bezoekers. Bij vormen van "ingebouwd" jongerenwerk moet de mogelijkheid van een eigen entree zijn geregeld. De toegang moet ook toegankelijk zijn voor rolstoelgebruikers.

De inloopaccommodatie is bij voorkeur vrijstaand gesitueerd in een woonomgeving op voldoende afstand van woningen, zodat er geen sprake is van geluidsoverlast of andere overlast voor omwonenden.

Bij de inrichting en het onderhoud van de inloopaccommodatie moet rekening worden gehouden met:

- de gebruiksvriendelijkheid, aantrekkelijkheid en gezelligheid voor zowel jongens als meisjes
- uitrusting met voldoende eigentijdse spelapparatuur en spelmateriaal, zoals tafelvoetbalkast, tafeltennis, poolbiljart, moderne audiovisuele apparatuur (hifi, tv/video/dvd), digitale spelmachines, PC's met internetfaciliteiten, bordspelen en leesmateriaal. Een professionele uitstraling van ruimte en apparatuur stimuleert de prikkeling van "hangen" naar doen.
- wens van schone en hygiënische ruimtes (met name inloopruimte en toiletgroepen).

Grootschalige accommodaties hebben een veel groter vloeroppervlak variërend van enkele honderden vierkante meters tot soms wel 3.000 vierkante meter per accommodatie. In het laatste geval gaat het om wat heet multifunctionele accommodaties, die qua ruimte, faciliteiten en bezetting veel bijzondere mogelijkheden bieden voor activiteiten op het gebied van muziek, cultuur, sport en grootschalig entertainment.

Grootschalige accommodaties bieden plaats aan grootschalige activiteiten voor een breed publiek. Als het goed is vormen ze ook met hun gespecialiseerde aanbod een afwisselende aanvulling op het vaak wat beperkte basisprogramma dat kleinschalige accommodaties kunnen bieden.

5. ACTIVITEITENBUDGET

Per fulltime formatie jongerenwerk is een activiteitenbudget van € 5.000,- tot € 10.000,- nodig, zeker in buurten met relatief veel jongeren uit sociaal-economisch kwetsbare milieus.

Hoewel het vanuit pedagogisch oogpunt veelal onverstandig is activiteiten gratis aan te bieden - dat kan een houding oproepen van vrijblijvendheid en onverschilligheid bij jongeren - , zal bij de prijsstelling van toegangsprijzen of deelnamekosten terdege rekening moeten worden gehouden met de draagkracht van jongeren en de gezinnen waaruit deze jongeren afkomstig zijn.

Jongerenwerksituaties waar het activiteitenbudget wordt gefinancierd uit de opbrengst van de verkoop van alcoholhoudende dranken zouden moeten worden stopgezet, gezien het verslavingsgedrag bevorderende effect van dit financieringsbeleid.

6. KOSTPRIJS

Om een berekening te kunnen maken van de kostprijs van de meest voorkomende diensten van vrijetijdsbegeleiding voor jongeren is het van belang inzicht te hebben in de zowel de tijdsinvestering die deze diensten vragen en de opbouw van de kosten. Beide zaken komen achtereenvolgens aan de orde.

In tabel 9 wordt een overzicht geboden van de tijdsinvestering in uren per type dienst.

Tabel 9. Diensten begeleide vrijetijdsbesteding voor jongeren in uren

Dienst	Aantal werkers	Tijdsduur	Totale tijdsinvestering
1. Inloop	2.5	4 uur	10 uur
2. Evenement	2.5	18 uur	45 uur
3. Medewerkersgroep/ meidenwerk	2	4 uur	8 uur
4. Voorlichting/ jongereninformatie /dialoog met buurt	1	8 uur	8 uur
5. Culturele en andere uitstapjes	2	8 uur	16 uur
6. Cursus	1	40 uur	40 uur
7. Faciliteit	1	2 uur	2 uur
8. Ambulante functie	2	3 uur	6 uur
9. Actieve toeleiding	1	9 uur	9 uur
10. Project	1	100 uur	100 uur
11. Netwerkfunctie	1	4 uur	4 uur

Vervolgens wordt ingegaan op de opbouw van de kosten van deze diensten aan de hand van het rekenmodel integrale kostprijsberekening dat is ontleend aan het landelijke WILL-project, waarin rijksoverheid en brancheorganisaties samen tot een standaard te komen voor het benoemen van welzijnsdiensten.

De prijs van een dienst wordt berekend volgens het principe van integrale kostprijsberekening. Deze prijs bestaat uit de volgende componenten:

- Personeelskosten (+)
- Huisvestingskosten (+)
- organisatiekosten (+)
- activiteitenkosten (+)
- inkomsten (-)

Er is een normprijs bepaald voor de componenten personeelskosten en organisatiekosten. De normprijs voor een dienst wordt vermeerderd met de componenten huisvestingskosten en activiteitenkosten en verminderd met de inkomsten die aan de dienst zijn gerelateerd. Het totaal van deze componenten vormt de integrale productprijs.

Bij een aantal diensten is het mogelijk om verschillende niveaus van uitvoering aan te geven. Het niveau van de uitvoering is aangegeven met de inschaling binnen de CAO Welzijn op basis van de functiematrix. Bepalend is de functie die noodzakelijk is voor het gewenste niveau van uitvoering, niet de feitelijke functie en inschaling van het uitvoerende personeel.

Bij de subsidieaanvraag dient het niveau van uitvoering te worden aangegeven, alsmede de argumentatie waarom de uitvoering op dit niveau noodzakelijk is.

Personeelskosten

Voor de personeelskosten wordt uitgegaan van de normprijs per prestatie-eenheid, onafhankelijk van de werkelijke personeelskosten.

De personeelskosten worden bepaald op basis van het aantal benodigde productieve uren per prestatie-eenheid van uitsluitend het uitvoerend personeel.

Rekenmethodiek personeelskosten	
Uitgangspunt	Rekenschaal en rekestrede conform CAO welzijn
Loonkosten uitvoering	Bruto jaarloon plus werkgeverslasten
Overige personeelskosten	Opslag op loonkosten (norm 6 %)
Ziektevervanging	Opslag op loonkosten (norm 7,5 %)
<i>Personeelskosten uitvoering</i>	<i>Loonkosten uitvoering plus opslagen</i>
Overhead	Opslag op personeelskosten uitvoering (norm 25%)
<i>Totale personeelskosten</i>	<i>Personeelskosten uitvoering plus opslag overhead</i>
Kosten per productief uur	Totale personeelskosten / productieve uren per jaar
Kosten prestatie-eenheid	Kosten per productief uur x aantal benodigde productieve uren per prestatie-eenheid

De rekenschaal is gebaseerd op de inschaling van de functie binnen de CAO Welzijn, de rekenschaal is onafhankelijk van de feitelijke inschaling van het personeel. De rekestrede is gebaseerd op een norm, onafhankelijk van de feitelijke trede van het personeel. Als norm wordt de voor de CAO schalen de maximale periodiek/trede gehanteerd.

Overhead personeelskosten

De overhead bestaat uit alle personele lasten van het indirect personeel, zoals directie, staf, PZ, administratie. De organisatie en huisvestingslasten van deze functies worden onder de producten verdeeld al dan niet middels een algemene sleutel. De kosten voor ICT en onderhoud worden onder posten Huisvesting of Organisatiekosten ondergebracht.

Huisvestingskosten

De huisvestingskosten zijn alle aan de huisvesting gerelateerde kosten. Dit zijn de alle huurlasten dan wel alle lasten als eigenaar, vermeerderd met onderhoud, gas/ water/ elektriciteit, verzekeringskosten en beheerskosten.

Voor de huisvestingskosten wordt bij de subsidieaanvraag een specificatie van de kosten gemaakt, alsmede een kostenverdeelstaat per subsidiesoort en product of groep activiteiten. Het totaalbedrag aan huisvestingskosten van de kostenverdeelstaat wordt bij het product of de groep activiteiten ingevuld als huisvestingskosten.

Organisatiekosten

Voor de organisatiekosten wordt uitgegaan van de normprijs per prestatie-eenheid onafhankelijk van de werkelijke organisatiekosten.

Organisatiekosten zijn de kosten voor het in standhouden van de organisatie, maar niet de kosten voor personeel en huisvesting en evenmin de variabele kosten, die direct gerelateerd zijn activiteiten.

Organisatiekosten zijn onder meer: bureaunkosten, accountantskosten, bestuurskosten, abonnementen, verzekeringskosten.

Activiteitenkosten

Activiteitenkosten zijn alle kosten die direct gerelateerd zijn aan activiteiten en uitsluitend worden gemaakt als de activiteiten daadwerkelijk plaatsvinden. De kosten zijn altijd variabel en activiteitgebonden. De activiteitenkosten zijn uitsluitend de kosten direct gerelateerd aan activiteiten, waarvoor normaliter deelnemersbijdragen worden gevraagd. Een wezenlijk kenmerk van activiteitenkosten is, dat ze variabel zijn. Als de activiteiten niet worden uitgevoerd, zijn er uit de aard der zaak ook geen activiteitenkosten.

De activiteitenkosten dienen per product in een activiteitenplan gespecificeerd aangegeven te worden.

Inkomsten

De directe inkomsten en de toegerekende inkomsten van een product of een groep activiteiten worden als totaalbedrag bij de subsidieaanvraag aangegeven. Belangrijke inkomsten zijn de deelnemersbijdragen (o.a. de ouderbijdragen en cursusbijdragen), maar mogelijk ook overige gemeentesubsidies of subsidies van buiten de gemeente Lochem.

De niet aan een product gerelateerde inkomsten dienen ofwel in mindering te worden gebracht op de toerekening van huisvestingskosten, ofwel met een verdeelstaat te worden toegerekend aan de producten of groepen activiteiten.

Productieve uren(= declarabele uren=directe uren)

De productieve uren zijn de uren, waarin daadwerkelijk direct ten behoeve van product is gewerkt. Als niet-productieve uren tellen alle afwezige uren waarin niet gewerkt wordt, alle uren met overleg en alle algemene uren, waarin niet aan een specifiek product wordt gewerkt.

Tabel 10. Voorbeeld van integrale kostprijs van een uur jongerenwerk.
Bron: WILL-project

Kostensoorten		Kosten	Kostprijs per uur (923 productieve uren per 1.0 fte) ¹⁰
Loonkosten		€ 36.000,-	€ 39,-
Overige personeelskosten	Norm: 6%	€ 2.160,-	€ 2,-
Ziektevervanging	Norm: 7.5%	€ 2.700,-	€ 3,-
Subtotaal personeelskosten		€ 40.860,-	€ 44,-
Overhead	Norm: 25%	€ 10.215,-	€ 11,-
<i>Totaal personeelskosten</i>		€ 51.075,-	€ 55,-
Huisvestingskosten		€ 3.493,-	€ 4,-
Organisatiekosten		€ 983,-	€ 1,-
Activiteitskosten		€ 2.057,-	€ 2,-
Totaal uitgaven		€ 57.608,-	€ 62,-
Totaal inkomsten		-	-
<i>Kostprijs</i>		€ 57.608,-	€ 62,-

Wat accommodatiekosten betreft wordt opgemerkt dat deze nogal kunnen variëren per vestiging. Accommodaties kunnen heel duur zijn als het gaat om nieuwbouw of huur, maar ook goedkoop als het gaat om een accommodatie in eigen bezit of een oud pand.

Wat betreft activiteitenbudget adviseren wij voor gangbare activiteiten als inloop en kleinschalige gestructureerde activiteiten een richtlijn van € 5.000,- à € 10.000,- per fulltime formatieplaats. Grootschalige of bijzondere activiteiten vragen om een specifieke begroting.

Omgerekend naar kostprijs per dienst en uitgaande van een uurtarief van € 62,- komen we uit op het volgende overzicht.

Tabel 11. Kostprijs diensten begeleide vrijetijdsbesteding voor jongeren

Dienst	Aantal werkers	Tijdsduur	Aantal uren	Kostprijs per dienst
1. Inloop	2.5	4 uur	10 uur	10 x 62,- = € 620,-
2. Evenement	2.5	18 uur	45 uur	45 x € 62,- = € 2.790,-

¹⁰ Natuurlijk is er wat de kostprijs van jongerenwerkpersoneel betreft sprake van een zekere bandbreedte. Bij de bovenstaande berekening zijn we uitgegaan van een min of meer gemiddelde loonschaal. Maar in het jongerenwerk is immers sprake van behoorlijke verschillen in salariëring. Zo zijn er jongerenwerkers op HBO-niveau, maar ook anderen met een voor CAO welzijnbegrippen hoge inschaling. Op MBO-niveau 4 zijn de inschalingen middelmatig en op assistent-niveau (MBO-niveau 2 en WIW) zijn de salarissen doorgaans zonder meer laag te noemen.

3. Medewerkersgroep/ meidenwerk	2	4 uur	8 uur	8 x €62,- = € 496,-
4. Voorlichting/jongereninformatie /dialoog met buurt	1	8 uur	8 uur	8 x € 62,- = € 496,-
5. Culturele en andere uitstapjes	2	8 uur	16 uur	16 x € 62,- = € 992,-
6. Cursus	1	40 uur	40 uur	40 x € 62,- = € 2.480,-
7. Faciliteit	1	2 uur	2 uur	2 x € 62,- = € 124,-
8. Ambulante functie	2	3 uur	6 uur	6 x € 62,- = € 372,-
9. Actieve toeleiding	1	9 uur	9 uur	9 x € 62,- = € 558,-
10. Project	1	100 uur	100 uur	100 x € 62,- = € 6.200,-
11. Netwerkfunctie	1	4 uur	4 uur	4 x € 62,- = € 248,-

Een gemiddeld jongeren centrum met 2.5 fte (of te wel 2.308 productieve uren) kan dus op jaarbasis voor € 144.020,- het onderstaande programma bieden voor een vaste bezoekersgroep tussen de 30 en 60 jongeren met uitschieters tot 100 of meer bij grootschalige evenementen:

Tabel 12. Voorbeeld programma jongeren centrum met 2.5 fte

Activiteit	Aantal keer per jaar	Aantal uren per keer	Aantal begeleiders (fte)	Totaal aantal uren
Inloop (3 x pw)	117	4	2.5	1.110
Evenementen	3	18	2.5	135
Medewerkersgroep (wekelijks)	40	3	2	240
Meidengroep (wekelijks)	40	3	2	240
Voorlichting	3	8	1	24
Culturele en andere uitstapjes	3	8	2	48
Cursussen	2	40	1	80
Dialoog met buurt	2	8	1	16
Faciliteit	37	2	1	74
Toeleiding	10	5	1	50
Project	1	100	1	100
Ambulante functie	37	2	2	148
Netwerkfunctie	10	4	1	40
Totaal				2.308

Toelichting bij tabel 12:

Aantal keer per jaar (soms enkele keren per week) x aantal uur per keer x aantal betrokken begeleiders = aantal uren voor een activiteit op jaarbasis.

7. CONCLUSIES

1.

Ten behoeve van risicojongeren van 12-17 jaar in Lochem is professioneel jongerenwerk van belang, zij het in een activerende en samenwerkende vorm. Toeleiding naar andere vormen van ontspanning zou in combinatie met reductieregelingen, en maken van afspraken met stedelijke instellingen hun aanbod buurtgericht aan te bieden zouden belangrijk opties moeten zijn.

Het professionele jongerenwerk moet worden uitgebreid naar 2.5 fte om een redelijk dekkend aanbod te realiseren voor de risicogroep.

2.

Voor jongeren uit de preventie categorie is facilitair jongerenwerk een goede mogelijkheid, waarbij naast faciliteiten als accommodatie en activiteitenbudget professionele begeleiding alleen beschikbaar is voor ondersteuning van jeugdige vrijwilligers uit de doelgroep, volwassenen vrijwilligers uit de buurt en actievelingen van voorzieningen en bedrijven.

3.

Er zouden pilots moeten worden opgestart, waarbij facilitair jongerenwerk, inschakeling van bestaand vrijwilligerswerk, opzetten van nieuw vrijwilligerswerk, samenwerking met partners die ook iets in de aanbieding hebben voor jongeren worden uitgetoetst.

Kwaliteitsverhoging van medewerkers door scholing en werkbegeleiding is daarvoor een voorwaarde.

4.

Uitgaande van de vraag in Lochem lijkt het wenselijk om de beschikking te hebben over minimaal drie accommodaties voor jongerenwerk (Lochem, Eefde en op een nader te bepalen plaats). Een van de drie accommodaties moet geschikt zijn voor meer bijzondere activiteiten van grootschalige en gespecialiseerde aard (evenementen, workshops e.d. Deze ruimtes moeten open zijn voor jongens en meisjes.

Voor de jongere garde (tieners dus), cursorische activiteiten en sport kan ook gebruik worden gemaakt van ruimtes in buurthuizen, dorpshuizen en accommodaties van partnervoorzieningen als brede scholen, sportclubs en dergelijke.

5.

Jeugd- en jongerenwerk dat wil kunnen rekenen op een breed draagvlak zal zich goed moeten profileren als een degelijke, resultaatgerichte professionele voorziening voor begeleide vrijetijdsbesteding van groepen jongeren die maatschappelijke overlast veroorzaken. Op basis van deze kwaliteit moet het jongerenwerk de samenwerking aangaan met andere jeugdvoorzieningen die met dezelfde doelgroep te stellen hebben, zoals politie/justitie, arbeidstoeleiding, jeugdzorg en wijkbeheer.

Profilering en samenwerking rond jongerenwerk kan het beste plaatsvinden in het kader van lokaal jeugdbeleid onder regie van de gemeente. Op dat beleidsniveau kunnen in grote lijnen afspraken worden bezegeld over kerntaken, doelgroepenkeuze, integrale aanpak van jongerengroepen en een transparante verantwoording van ingezette middelen in termen van resultaten en effecten.

Op uitvoerend niveau kan de samenwerking tussen jongerenwerkers en professionals van andere jongerenvoorzieningen het meest effectief gestalte krijgen in de vorm van:

- e) een straatnetwerk 12+ waar praktische afspraken worden gemaakt over de concrete aanpak van met naam en toenaam bekende jongerengroepen en individuen.
- f) Een gespreid aanbod van activiteiten in de tijd en over de verschillende buurten.

6.

Naast een expliciet geformuleerde opdracht aan een uitvoeringsorganisatie voor jongerenwerk in het kader van een prestatiecontract, is het ook van belang na te gaan of er op uitvoeringsniveau capaciteit beschikbaar is voor goede werkbegeleiding en scholing van uitvoerders. Begeleiding van groepen van jongeren in de vrije tijd is een pittige opgave, die niet zonder goede werksupervisie en een reflectieve werkhouding van beroepskrachten kan worden uitgevoerd.

7.

Tenslotte wordt in overweging gegeven in het kader van lokaal jeugdbeleid een discussie op gang te brengen over de noodzaak van structurele uitbreiding en samenwerking van professioneel begeleide vrijetijdsvoorzieningen voor 12+ jongeren. Vroeger of later moet het daar toch van komen.